

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО
ПЛАНИРАЊЕ**

Интегрирано спречување и контрола на загадувањето

БАРАЊЕ ЗА А-ИНТЕГРИРАНА ЕКОЛОШКА ДОЗВОЛА

СОДРЖИНА

I	ИНФОРМАЦИИ ЗА ОПЕРАТОРОТ/БАРАТЕЛОТ...ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	2
II	ОПИС НА ИНСТАЛАЦИЈАТА, НЕЈЗИНИТЕ ТЕХНИЧКИ ДЕЛОВИ И ДИРЕКТНО ПОВРЗАНИТЕ АКТИВНОСТИ.....	6
III	УПРАВУВАЊЕ И КОНТРОЛА НА ИНСТАЛАЦИЈАТА	27
IV	СУРОВИНИ И ПОМОШНИ МАТЕРИЈАЛИ, ДРУГИ СУПСТАНЦИИ И ЕНЕРГИИ УПОТРЕБЕНИ ИЛИ ПРОИЗВЕДЕНИ ВО ИНСТАЛАЦИЈАТА ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	
V	РАКУВАЊЕ СО МАТЕРИЈАЛИТЕ	34
VI	ЕМИСИИ	38
VII	СОСТОЈБИ НА ЛОКАЦИЈАТА И ВЛИЈАНИЕТО НА АКТИВНОСТА..	51
VIII	ОПИС НА ТЕХНОЛОГИИТЕ И ДРУГИТЕ ТЕХНИКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ, ИЛИ ДОКОЛКУ ТОА НЕ Е МОЖНО, НАМАЛУВАЊЕ НА ЕМИСИИТЕ НА ЗАГАДУВАЧКИТЕ МАТЕРИИ	75
IX	ТОЧКИ НА МОНИТОРИНГ НА ЕМИСИИ И ЗЕМАЊЕ ПРИМЕРОЦИ ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	
X	ЕКОЛОШКИ АСПЕКТИ И НАЈДОБРИ ДОСТАПНИ ТЕХНИКИ	92
XI	ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ.....	22
XII	ОПИС НА ДРУГИ ПЛАНИРАНИ ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ.....	109
XIII	РЕМЕДИЈАЦИЈА, ПРЕСТАНОК СО РАБОТА, ПОВТОРНО ЗАПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА И ГРИЖА ПО ПРЕСТАНОК НА АКТИВНОСТИТЕ	109
XIV	НЕТЕХНИЧКИ ПРЕГЛЕД.....	124
XV	ИЗЈАВА.....	152

I ИНФОРМАЦИИ ЗА ОПЕРАТОРОТ/БАРАТЕЛОТ

I.1 Општи информации

Име на компанијата	Друштво за трговија и услуги АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, Василево
Правен статус	Друштво со ограничен одговорност на едно лице
Сопственост на компанијата	Приватна сопственост
Адреса на седиштето	Населено место без уличен систем бб. – Голем Рид / Владиевци, Василево
Поштенска адреса (доколку е различна од погоре споменатата)	/
Матичен број на компанијата	5560799
Шифра на основна дејност според НКД	20.15 – Производство на вештачки ѓубрива и азотни соединенија
SNAP код ³	0404
NOSE код ⁴	105,09
Број на вработени	4
Овластен преставник	Сопственик
Име и Презиме	Владимир Ивановски
Единствен матичен број	2907970480016
Функција во компанијата	Сопственик
Телефон	+ 389 34 323 022
Факс	/
е-маил	agromarketigor1@yahoo.com

¹ Како што е регистрираново судот, важечка на денот на апликацијата

² Копија на судската регистрација треба да се вклучи во Додатокот I.1

³ Selected nomenclature for sources of air pollution, дадено во Анекс 1 од Додатокот на Упатството.

⁴ Nomenclature for sources of emission

I.1.1 Сопственост на земјиштето

Име и адреса на сопственикот(-ците) на земјиштето на кое активностите се одвиваат (доколку е различна од барателот именуван погоре).

Име на сопственикот	Владимир Ивановски
Адреса	Крсто Узунов бр.3/4 Струмица

I.1.2 Сопственост на објектите

Име и адреса на сопственикот(-ците) на објектите и помошните постројки во кои активноста се одвива (доколку е различно од барателот спомнатата погоре)

Име:	Владимир Ивановски
Адреса:	Крсто Узунов бр.3/4 Струмица

I.1.3 Вид на барањето

Обележете го соодветниот дел

Нова инсталација	
Постоечка инсталација	Да
Значителна измена на постоечката инсталација	
Престанок со работа	

¹ Ова барање не се однесува на трансфер на дозволата во случај на продажба на инсталацијата.

I.2 Информации за инсталацијата

Име на инсталацијата	Друштво за трговија и услуги АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ Струмица
Адреса на која инсталација е лоцирана, или каде ќе биде лоцирана	Населено место без уличен систем бб. – Голем Рид / Владиевци, Василево
Координати на локацијата според Националниот координатен систем (10 цифри - 5 Исток 5 Север)	N 41° 30' 425" E 022° 37' 306"
Категорија на индустриски активности кои се предмет на барањето	20.15 – Производство на вештачки ѓубрива и азотни соединенија
Проектиран капацитет	150 – 200 тони годишно

Да се вклучат копии од сите важечки дозволи на денот на аплицирањето во Прилог Бр.1.2.

Да се вклучат сите останати придружни информации во Прилог Бр. I.2.

I.2.1 Информации за овластеното контакт лице во однос на дозволата

Име	Владимир Ивановски
Единствен матичен број	2907970480016
Адреса	Крсто Узунов бр.3/4 Струмица
Функција во компанијата	Сопственик
Телефон	+ 389 34 323 022
Факс	/
е-маил	agromarketigor1@yahoo.com

1 Се однесува на името на инсталацијата како што е регистрирана или ќе биде регистрирана во судот. Да се вклучи копија на регистрацијата во **Прилог I.2.**

2 Мапи на локацијата со географска положба и јасно назначени граници на инсталацијата треба да се поднесат во **Прилог I.2.**

3 Внеси го кодот и активноста наброени во Анекс 1 од ИСКЗ уредбата (Сл.Весник 89/05 од 21 Октомври 2005). Доколку инсталацијата вклучува повеќе технологии кои се цел на ИСКЗ, кодот за секоја технологија треба да се означат. Кодовите треба да се јасно оделени меѓу себе

II ОПИС НА ИНСТАЛАЦИЈАТА, НЕЈЗИНИТЕ ТЕХНИЧКИ ДЕЛОВИ И ДИРЕКТНО ПОВРЗАНИТЕ АКТИВНОСТИ

Согласно Законот за животна средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07,159/08. 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/2014, 44/2015, 129/15, 39/1628/18, 65/18, 99/18 и 88/22) со кој се уредуваат правата и должностите на правните и физичките лица во обезбедување на услови за заштита и унапредување на животната средина заради остварување на правото на граѓаните на здрава животна средина и согласно Член 6 Начело на висок степен на заштита при што секој е должен при преземањето активности да обезбеди висок степен на заштита на животната средина и на животот и здравјето на луѓето, **ДТУ "АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица поднесува барање за А Интегрирана еколошка дозвола за постоечка инсталација ДТУ "АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица до Министерството за животна средина и просторно планирање на Р. Македонија.**

Поглавието XII од Законот за животна средина (Сл.весник РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07,159/08. 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/2014, 44/2015, 129/15, 39/1628/18, 65/18, 99/18 и 88/22), ги става во сила одредбите на Директивата на Советот на ЕУ од 24 Септември 1996 година, за интегрирано спречување и контрола на загадувањето 96/61 ЕС која преставува камен темелник на заедничката политика на ЕУ во заштитата на животната средина и индустриските загадувачи.

Информациите во барањето за добивање на Интегрирана еколошка дозвола се изготвени согласно Правилниците за ИСКЗ кои произлегуваат од Законот за животна средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07,159/08. 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/2014, 44/2015, 129/15, 39/1628/18, 65/18 99/18 и 88/22) и секторските упатства за НДТ (најдобри достапни техники).

ДТУ "АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица е компанија со приоритетна регистрирана дејност производство на вештачки ѓубрива и азотни соединенија (главна приходна шифра 20.15). **Парцелата и објектот каде се одвива производство на вештачки ѓубрива и азотни соединенија е во приватна сопственост, на катастарска парцела 76 имотен лист број 1339 од КО ГРАДОШОРЦИ – ВОНГРАД.**

ОПИС НА ЛОКАЦИЈАТА

Опис на локацијата на проектот

Објектот на ДТУ "АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица претставува изградба на стопански објект на КП бр.76 во КО ГРАДОШОРЦИ – ВОНГРАД во средно населен крај и како таква нема посебна промена во однос на сообраќајното решение.

Слика 1 – Локациска поставеност на објектот ДТУ "АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ

Објектот се наоѓа во непосредна близина на магистралниот пат Струмица-Радовиш и со него е поврзан преку помошен спореден пат во средно населен крај и кој во своја близина нема други објекти. Вкупната површина во која се наоѓа објектот на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ е 1357 m² од кои под објект има 491,76 m² и 865,24 m² дворно место.

Во приземниот дел на објектот се сместени простории за:

- Прием на репроматеријалите,
- Пакување и преработка на гранулирани и течни ѓубрива,
- Просторија за готов производ,
- Административен дел со канцеларии, кујна и гардеробер со купатило, а во поткровјето се сместени три канцеларии, остава и купатило.

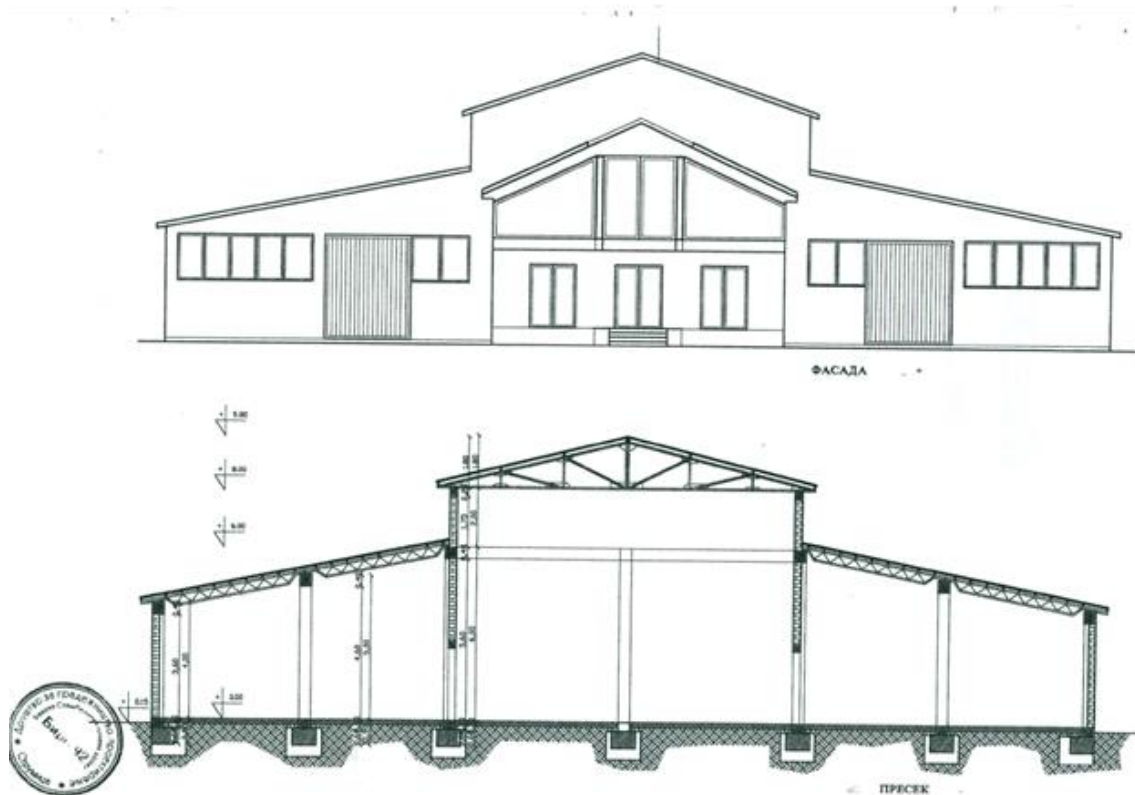
Во административниот дел се наоѓаат:

Во приземјето:

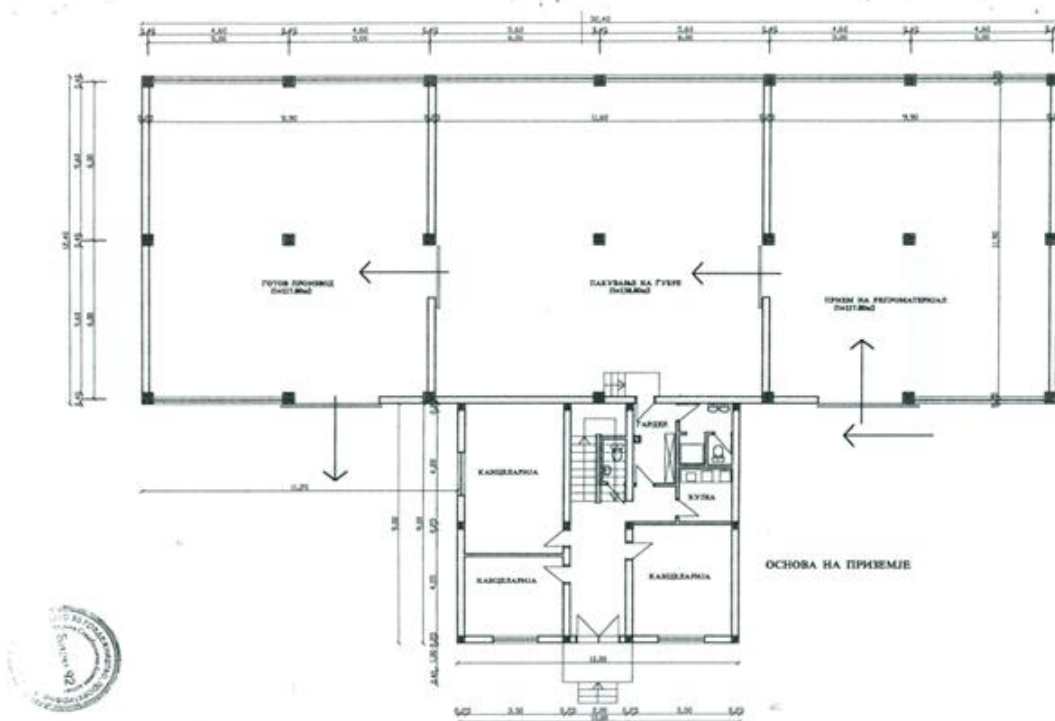
- Простории (канцеларии) – три
- Кујна
- Просторија за гардероба со купатило и WC

Во поткровјето:

- Простории (канцеларии) – три
- Просторија за остава
- Просторија со купатило и WC

Слика бр.2 Пресек на објектот на "Агромаркет Игор" ДООЕЛ, Струмица

Слика бр.3 Основа на приземје со одделни простории во "Агромаркет Игор"
ДООЕЛ Струмица

Слика бр.4 Основа на поткровје со одделни простории во "Агромаркет Игор"
ДООЕЛ Струмица

Објектот "АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица е стопански објект изграден од два дела од кои едниот е работилница со катност приземје, а другиот е административен дел со катност приземје и поткровје. Работилницата е армирано бетонско постоље со армирано бетонски столбови и греди, а покривањето е со челична конструкција, доведен кров покриен со ребраст пластифициран лим со дебелина од 0,60 mm.

Административниот дел е армирано – бетонска скелетна конструкција, каде сидните маси се сидани со шупла тука блок – 12, додека кровот е двоводен со режана чамова граѓа покриен со керамиди. Прозорците и вратите се од елуксиран алуминиум и се застаклени. На предната страна се наоѓа простор за комуникација и паркинг простор.

Во поглед на сообраќајното решение објектот "Агромаркет Игор" ДООЕЛ Струмица се наоѓа во непосредна близина на магистралниот пат Струмица – Радовиш и со него е поврзан преку помошен спореден пат, структурата на сообраќајот во функција на објектот е 60% товарни возила. Како сообраќајно така и ситуационо објектот е така решен да може да одговори спрема барањата што ги наметнува функцијата на истиот. Во однос на планот на сообраќајните знаци во близина на објектот нема никакви сообраќајни знаци. Од К.П. бр. 73 М.В. Голем Рид во К.О. Градашорци и е со следниве димензии 12,40 m x 10,00 m.

Во однос на околните објекти работилницата за пакување на вештачко ѓубре "Агромаркет Игор" ДООЕЛ, Струмица подружница Василево во своја близина нема други објекти.

Пристапот до зградата со товарно возило е преку помошен спореден пат и се одвива и функционира непречено.

Во склоп на парцелата е решен и статистичкиот сообраќај, кој е димензиониран во се према Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање, (Сл. Весник на РМ бр.142/10). Предвидени се повеќе паркинг места во дворното место на објектот, површина е доволно пространа за возилата кои се утоваруваат и паркираат. Сето тоа го прави лесно достапен за возилата на кој се врши утовар, како и за противпожарни возила, или пак било кои други возила за било каква друга интервенција.

Вештачките ѓубрива од хемиска гледна точка воглавно претставуваат неоргански соли. Вештачкото ѓубриво може да се најде како цврсто (гранулирано) или течно. Ѓубрињата содржат три основни растителни хранливи материи, најчесто азот и фосфор со помала концентрација на калиум.

Ѓубривата се делат на органски и неоргански ѓубрива.

Од органските најпознато е добиточното ѓубриво, коскено прашно, рибијо брашно, карбамид и други материи добиени со преработка на природни суровини или синтеза на органски соединенија.

Неорганските вештачки ѓубрива се воглавно вештачки материи добиени со хемиска преработка на природни минерали, примена на доста сложени технолошки процеси на производство.

Неорганските се делат на природни и вештачки ѓубрива. Природните се гуано и фосфатно брашно, а вештачките се составени од амониум сулфат, KAN (амониум нитрат), супер фосфат итн.

Според основните елементи од кои се содржат вештачките ѓубрива, тие се делат на: азотни, фосфорни, калиумови, калциумови, магнезиумови, мешовити и комплексни. Од азотните вештачки ѓубрива познати се NaNO_3 (KAN), KNO_3 , $\text{Ca}(\text{NO}_3)_2$.

Главната причина зошто вештачките ѓубрива се загадувачки материи за животната средина е нивната неадекватна и претерана употреба. Пркумерната употреба на ѓубривата може да биде исто толку штетна како и премалата количина.

Во текот на производството на вештачките ѓубрива се создаваат две групи на загадувачи. Во Првата група припаѓаат оние кои непосредно се произведуваат со самиот работен процес и може да се идентификуваат како општи загадувачи. Втора група претставуваат супстанции кои се синтетизираат или директно се произведуваат со технолошки операции, а по состав се токсични за околината.

Азотните ѓубрива кои содржат нитрати можат да го загадат воздухот, како и фосфорните ѓубрива. При зголемени концентрации во воздухот и

водата, нитратите може да предизвикат затровување на луѓето посебно кај децата.

- **Опрема**

За извршување на работните активности во производниот погон АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица се користи следната опрема:

ДОЗЕР ЗА КРИСТАЛНИ ПРОИЗВОДИ

- Габ. 2100 x 650 x 300мм
- Јач. 1.0 kw монофаза
- кап. Доза 3/12 сек во зависност од грамажа
- одмерување на дигитален бројач со енкодер
- пакување од 50гр – 1кг
- тежина 80 кгр

ДОЗЕР ЗА ЗРНЕСТИ ПРОИЗВОДИ

- габ. 1800 x 600 x 450мм
- јач. 0.5 kw
- капацитет 5/6 сек. во зависнот кој материјал се дозира
- одмерувањето е тежинска вага со сензор
- пакување од 50гр. до 1кгр.
- Тежина 80 кгр.

ДОЗЕР ЗА ТЕЧНИ ПРОИЗВОДИ

- габ. 1000 x 300 x 750 mm
- пневматски компресор потребен од 50 l
- кап. доза од 6/10 сек во зависност од грамажа
- одмерување волуменско- штелување механичко или со сензор во зависнот од договор
- пакување на кеса, шише, тегла и слично од 100 ml до 1000 ml тежина 60 g

ОПИС И ТЕК НА ПРОИЗВОДСТВЕНИОТ ПРОЦЕС ВО АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица

Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица дотурот на ѓубрива се врши најчесто во “Big Bag” вреќи. Приемот на ѓубривото кое е наменето за пакување најнапред се складира на соодветни палети во просторија за прием на репроматеријали. На овој начин ќе се спречи непотребното влажнење на самото ѓубриво, а со тоа ќе се зачува самиот квалитет на ѓубривото.

Откако ѓубривото ќе се складира во приемната просторија, понатаму во зависност од потребата и планот за пакување на одредени ѓубрива, ќе се носи во просторија за пакување на ѓубрето. Просторијата каде ќе се врши пакување на ѓубрињата е опремена според посебни нормативи пропишани од Фитосанитарната управа при Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Македонија.

Ова просторија е опремена со под изработен од посебни индустриски плочки, посебен вентилационен систем, со што се овозможува максимално филтрирање и проветрување на воздухот, санитарен јазол, како и посебна просторија за гардеробер која ќе ја користат работниците кои се вклучени во процесот на пакување.

Зрнестите односно грануларните ѓубрива најпрво се ставаат во дозер за гранулирани ѓубрива во количина од 80 kg, со габаритно пакување од 1800 x 600 x 450 mm, со јачина на дозерката 0.5 kW, со капацитет на дозерката од 5/6 сек. во зависност кој материјал се дозира, одмерувањето е тежинска вага со сензор, пакувањето е од 50 g. до 1 kg.

Течните ѓубрива најпрво се ставаат во дозер за течни ѓубрива во количина од 50 l, со габаритно пакување од 1000 x 300 x 750 mm, пневматски компресор од 50l, со капацитет на дозерката од 6/10 sek во зависност од грамажата, одмерување волуменско- штелување механичко или со сензор во зависност од договор, пакување во кеса, шише, тегла и слично од 100 ml до 1000 ml.

Целокупниот работен процес се одвива во затворен простор.

Пакуваните ѓубрива се носат во престоијата за готов производ и во зависност од продажбата се земаат одредени количини на готов производ, се утовараат на товарни моторни возила и се носат во земјоделски аптеки за продажба на истите.

Во инсталацијата се реализираат следните активности:

- ✓ Лагерување на средства за заштита на растенијата, во готова форма т.е спаковани во амбалажа за краен купувач во најразлична тежина и вид на амбалажа според барањето на пазарот т.е апликантот.
- ✓ Лагерување на средства за заштита на растенијата, во готова форма но во големо паковање (BALK), кое се препакува во помала тежина, т.е во паковање како го бара пазарот.
- ✓ Формулирање на средства за заштита на растенијата, од суровини како што се активни материи, носачи или растворувачи и помошни материи како што се диспергатори, квасители, емулгатори или стабилизатори.

Производството на предвидениот асортиман во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица се оставрува преку формулирање односно подготовка на производите за пакување и пакување на истите.

При подготовка на формулацијата (композицијата) освен хомогенизација (мешање и разбивање) се врши и додавање на некои помошни компоненти со цел да се добијат производи подготвени за крајно пакување како што треба да излезе на теренот за примена, односно на пазарот.

Бидејќи се работи за широк асортиман на различни производи и различни пакувања во зависност од примената, се користи најразлична амбалажа.

Производството во инсталацијата се остварува во следните погони, и тоа:

- ❖ Погон за производство и пакување на течни производи
- ❖ Погон за производство и пакување на кристални производи
- ❖ Погон за производство и пакување на гранулирани производи

Имајќи ги во предвид сите околности во врска со производството, производствениот процес се остварува на повеќе постројки сместени во две одделенија со технолошки линии за течни производи и технолошки линии за цврсти производи што значи дека во секој погон се инсталирани постројки за извршување на операции предвидени за двете технологии, групирани во три производни линии и тоа :

- Производна линија за производство на течни производи
- Производна линија за производство на кристални производи
- Производна линија за производство на гранулирани производи,

Нивната локација е распоредена на две нивоа (два ката) во објектот на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица

Производна линија за производство на течни производи, односно концентрати за емулзии и раствори.

Постројките за производство на течни производи односно концентрати за емулзии и раствори, го овозможуваат следниот технолошки процес:

Композицијата што треба да се подготви за пакување и да се пакува, суровините што влегуваат во составот на одредена композиција (шаржа) или готовата композиција од лагерскиот простор, на соодветен начин се транспортираат до местото од каде треба процесот (шаржирањето) да започне. По претходно утврдена рецептура, одреден редослед и потребни услови, во одредени и точно измерени количини, суровините се шаржираат во реактор (хомогенизатор). Треба да постои можност за загревање или

евентуално ладење за време на хомогенизацијата што треба да го овозможи самиот реактор (дупликатор).

Доколку композицијата нема потреба од хомогенизација и формулирање, односно припрема за пакување и филтрирање, се пренесува во сад од каде се пакува.

Бидејќи се работи за течности односно за течни композиции и во најголем дел за течни сировини, кои главно се полесно испарливи и запаливи, постројките што се користат во процесот ги исполнуваат сите услови за безбедна работа. Работната средина е прилагодена за безбедна работа, односно со безбедносен систем и начин за противпожарна заштита и систем за вентилација.

За евентуално присутните отпадни води и контаминираниот излезен гасови е предвиден и систем за неутрализација и прочистување.

Опремата што е потребна за извршување на технолошкиот процес е составена од: прифатни резервоари, пумпи, реактор (дупликатор), систем за пакување, систем за загревање, систем за дојава и опрема за ПП заштита.

Истиот технолошки процес се однесува на производство на сите пестициди во течна форма.

Производна линија за производство на кристални и грануларни производи

Композицијата што треба да се подготви за пакување и да се пакува, сировините што влегуваат во составот на одредена композиција (шаржа) од магацинскиот простор или готова композиција, со транспортно средство се транспортираат до местото од каде треба процесот (шаржирањето) да започне.

Сировините со погодна гранулација директно се транспортираат во приватни бункери за шаржирање.

Од бункерите за шаржирање, преку систем за одмерување, во точно одредени и одмерени количини по претходно утврдена рецептура и утврден

редослед, суровините се шаржираат во мешалка (хомогенизатор). По завршувањето на хомогенизацијата, за претходно утврдено време, композицијата се спроведува во систем - бункер за пакување и машини за пакување на крупни и ситни пакувања.

Доколку композицијата нема потреба од хомогенизација и формулирање, односно припрема за пакување во тој случај право се пренесува во бункер од каде и се пакува.

Во целина гледано опремата за извршување на тие операции се состои од : бункери за прифаќање на суровини, меѓупроизводи и производи, транспортни (преносни) машини за пакување (ситно и крупно).

За производство на сите форми на производи како заедничка потреба неопходни и инсталирани се :

- Систем за вода: технолошка вода,
- Електрична енергија,
- Систем за воздух,
- Систем за противпожарна заштита,
- Систем за заштита на животната средина,
- Транспортни и преносни средства.

Сите постројки за енергетски потреби, сервисни медиуми и другите инсталации оспособени се за нормална и безбедна работа.

За следење на технолошките процеси во тек на производството, квалитетот на суровините и на готовите производи се прават лабораториски анализи.

Имајќи ги во предвид технолошките процеси и сите согледувања, односно можности за реализација на производите на домашниот пазар и на извоз, предвидената опрема може да ги задоволи барањата и со неа може да се постигне предвиденото производство, а со мали адаптации и доопремувања и да се зголеми.

СУРОВИНИ

ВОДОСНАБДУВАЊЕ

Водоснабдувањето на инсталацијата се врши преку хидрантски систем со Експлоатационен бунар за црпење на подземна вода со пратечка инфраструктура, која се користи за хигиенски, санитарни и технолошки потреби а за пиење се употребува флаширана вода.

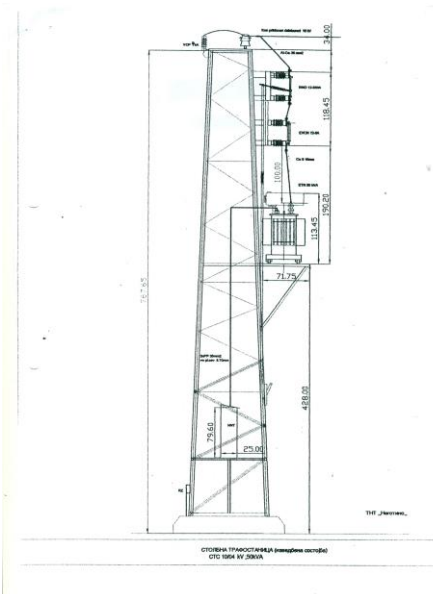
Просечна потрошувачка на вода на годишно ниво изнесува околу 350 – 400 m³.

ЕЛЕКТРИЧНО НАПОЈУВАЊЕ

Организацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица со електрична енергија се напојува од градската електрична мрежа. Електричната енергија се употребува за:

- одвивање на целокупниот технолошки процес
- осветлување на просториите и просторот на инсталацијата

Инсталацијата со **електрична енергија** се снабдува од градската мрежа преку една столбна трафостаница СТС 10/0,4 kW со моќност од 100 KVA кој е сместени во кругот на инсталацијата. Годишната потрошувачка на електрична енергија изнесува околу 9.000 kWh.

Слика бр.5 Столбна трафостаница (изведбена состојба)

СУРОВИНИ ЗА ПРОИЗВОДСТВЕН ПРОЦЕС

Суровините за производство на хемикалиите за примена на земјоделска дејност се доопремуваат со камиони и цистерни.

Под настрешницата се складираат суровини на цврста и течна состојба, пакувани во пластични лимени и картонски буриња, како и пластична амбалажа за пакување на готов производ (шише, туба и буре).

Амбалажата од картон и печатен материјал (етикета и упатства) се складира на одредени места во погоните.

Од настрешниците и магацинот до погоните, суровините и готовите производи се пренесуваат со вилушкар, а во производните погони се користи погонски лифт.

Течните суровини од бурињата со пумпа се префрлуваат во мешалката на кота +6.50m.

Во 2022 год во рамките на производство на течни и кристални ѓубрива се потрошени следниве суровини (изразени во количини):

- Уреа 46% = 40.200 kg
- Шалитра 34%= 4.100 kg
- Моноамониум фосфат = 35.200 kg
- Виста аминокислота = 180 kg
- Калциум нитрат = 12.800 kg
- Магнезиум нитрат = 4.900 kg
- Калиум хлорид = 43.600 kg
- Калиум сулфат = 7.000 kg
- АА+Вит = 460 kg

ГОТОВ ПРОИЗВОД

Готовите производи се пакуваат на приземјето и со рачни вилушкари се носат на складирање во магацините. Во магацините складирањето на готовите прашкасти производи пакувани во книжна, пластична и др. амбалажа се складира на дрвени палети, најмногу до три палети едни врз

други. Пакување на течните производи се врши во шишиња од 0,010 до 2l, туби, балони, буриња и др. во стаклена, пластична или лимена амбалажа. Готовите производи (течни и цврсти) се складираат во магацин за готов производ. Од магацините до рампата за утовар на камионите, готовите производи се пренесуваат со рачни вилушкари.

Количини на готов производ за 2022 година:

- Кристално 20-20-20 – 38.000 kg
- Кристално 30-10-10 – 13.000 kg
- Кристално 8-6-46 – 2.300 kg
- Кристално 18-9-27 – 15.000 kg
- Кристално 16-8-32 – 12.000 kg
- Кристално 12-5-36 – 7.000 kg
- Кристално 11-40-11 – 7.000 kg
- Течно НПК 1 – 5.000 l
- Течно НПК 2 – 1.500 l
- Течно 2025 – 17.500 l
- Други течни ѓубрива – 500 l

ИЗВОРИ НА ЕМИСИЈА

Извори на емисија од АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица

Влијанијата врз животна средина според медиумот се:

- влијанија во воздух: прашина и гасови од вентилационен испуст
- влијанија во вода: отпадна вода од санитарни потреби на вработените, од миење на опремата
- влијанија од отпад кој што се создава: отпад од пакување, измешан комунален отпад
- влијанија од бучава
- влијанија од потрошувачка на енергенси: електрична енергија, вода

Емисии во воздух

Инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица предизвикува незначителни емисии, но со оглед на природата на супстанциите со кои работи, мора да ги Превземе сите мерки на претпазливост за да се спречи значителна емисија во животната средина.

Инсталацијата Агромаркет Игор ДООЕЛ има поставено вентилациоен систем кој нема директен испуст во воздух. Технологијата на вентилациониот систем е изведено со поставување на вентилатор кој го извлекува воздухот од просториите и го усмерува во канистер со вода. Вентилациониот испуст е споен со канистерот. На самиот канистер е поставен и филтер преку кој излегува воздухот, а цврстите честички и прашината се таложат и се задржуваат. Филтерот по потреба се менува. Водата од канистерот се собира и се превзема од ЈПКД Турија. Координати на вентилациоен испуст: 34Т 0635764, УТМ 4597182 ($\pm 7\text{м}$).

Издувните гасови имаат влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух и даваат допринос во генерирањето на стакленички гасови на локално ниво. Влијанијата врз животната средина од емисиите во воздух се оценуваат како локални, негативни со мал интензитет и долго времетраење.

Отпадни води, квалитет на површински и подземни води

Емисии во површински води

Отпадната вода од АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ Струмица која се создава од миење на опремата и санитарните потреби се собира во бетоирана септичка јама која редовно се чисти и не се испушта во површински води.

Емисии во канализација

Отпадната вода од АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ Струмица која се создава од миење на опремата и санитарните потреби се собира во бетоирана септичка јама која редовно се чисти и не се испушта во канализациоен систем.

Почва

Магацинските простори во склоп на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица се бетонирани и физички одвоени и оградени, со тоа што се оневозможува нивно истекување во почвената средина.

Од производствените активности во АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ Струмица не се евидентирани влијанија кои предизвикаат значајни промени во поглед на локалната топографија на теренот или на стабилноста на почвата, како и нејзината конструкција, заради карактеристиките на теренот и подлогата.

Создавање отпад

Како резултат на предвидените активности на АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ Струмица, од производствени процеси се генерираат следните видови на отпад:

1. Отпад од пакување од хартија и картон (15 01 01)
2. Отпад од пакување од пластика (20 01 39)
3. Измешан комунален отпад (20 03 01)

Несоодветното управување со генерираниот отпад, кој се јавува како резултатот на предвидените активности, може да предизвика негативни влијанија врз квалитетот на подземните води, почвата итн.

Влијанијата од отпадот се оценуваат како можни, локални негативни, со мал интензитет и долго времетраење.

Бучава и вибрации

Влијанијата ќе бидат изразени преку повремено вознемирување и мигрирање на животните и птиците, кои го населуваат проектниот опфат и неговото поблиско опкружување.

Влијанијата од емисиите на бучава се оценуваат како локални, негативни со среден интензитет и ограничено времетраење.

Влијанија врз флората и фауната

При предвидените работни активности на АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ Струмица нема да има промена на пределот и нема да се вршат значителни влијанија на флората и фауната.

Можни ризици (инцидентни состојби)

При работата на АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ Струмица може да се очекуваат инцидентни ситуации.

Табела – Инциденти

Вид на вонредни состојби	Вид на ризик
Пожар	Ризик за животната средина
Истекување на опасни супстанции	Индивидуален ризик (Ризик за животната средина)
Експлозија и пожар	Ризик за животната средина

Пожарите можат да настанат и од невнимание на вработените.

Пожарот може да настане како резултат на:

- Грешка предизвикана од човечки фактор
- Течење и самозапалување на запаливи супстанции како резултат на неправилно работење

Истекувањата на опасни материи може да настане како резултат на несоодветно чување и ракување со горива, масла масти и хемикалии, како и несоодветно управување со отпад. При превозот на сировина/ готови производи со товарни возила, можни се несакани превртувања или пак сообраќајни незгоди помеѓу возилата. Со правилно поставување на патна и сообраќајна сигнализација и почитување на истата, во голем број овие несреќи би се надминале. Горенаведените појави на инциденти и ризици може да влијаат врз квалитетот на медиумите од животната средина, а исто така и врз здравјето на вработените.

Прекугранично влијание

Според ЕСПОО Конвенцијата (усвоена во Еспоо, Финска 25.02.1991) за прекугранично влијание на проектот врз животната средина, цениме дека со изведбата на планираниот проект на АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ Струмица, нема да има активности кои би предизвикале сериозно негативно прекугранично влијание. Преглед на веројатните влијанија врз животната средина во главните фази од животниот циклус на проектот се дадени во следната табела.

Мерки за намалување на негативните влијанија

➤ ЕМСИИ ВО ВОЗДУХ

Инсталацијата Агромаркет Игор ДООЕЛ има поставено вентилациоен систем кој нема директен испуст во воздух. Технологијата на вентилациониот систем е изведено со поставување на вентилатор кој го извлекува воздухот од просториите и го усмерува во канистер со вода. Вентилациониот испуст е споен со канистерот. На самиот канистер е поставен и филтер преку кој излегува воздухот, а цврстите честички и прашината се таложат и се задржуваат. Филтерот по потреба се менува. Водата од канистерот се собира и се превзема од ЈПКД Турија.

Фугитивни и потенцијални емисии

Емисијата на испарливи органски соединенија VOC, CO, CO₂, SO₂ и NO_x од горивата на возилата кои се задржуваат при истовар и товар на влезните сировини и готовите производи, е релативно мала и може да се каже дека е исклучиво ограничена на работната средина во близина на инсталацијата.

Мерки кои ќе се превземат за намалување на прашината се следните:

- ♦ редовно чистење на канистерот,
- ♦ редовно вршење на мониторинг (еднаш годишно)

➤ ЕМИСИИ НА БУЧАВА И ВИБРАЦИИ:

Мерки за намалување на негативните влијанија за емисии од бучава и вибрации: Намалување на негативниот визуелен ефект на животната средина и физичко уредување на просторот - **Да се превземе активност на зазеленување за спречување на емисија на бучава и цврсти честички.**

➤ **ЕМИСИИ ВО ПОЧВА:** неправилно чување на горива, масла, масти, директно преточување на масла и нафта, несакани инцидентни истекувања, несоодветно управување со отпад;

➤ **ОТПАД:** Отпад од пакување, комунален отпад

Мерки за намалување на негативните влијанија за емисии од создавање на отпад.

Отпадот кој што ќе се создава од Агромаркет Игор ДООЕЛ Струмица, ќе се одлага на посебно место и ќе се превзема согласно договори за упревување со отпад со Овластени Организации од Министерство за животна средина.

➤ **ЕМИСИИ ВО ВОДА:** Отпадната вода од АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ Струмица која се создава од миеење на опремата и санитарните потреби се собира во бетоирана септичка јама која редовно се чисти и не се испушта во површинаки воси ни во канализационен систем.

Мерки кои ќе се превземат за намалување на емисиите во вода:

- ♦ редовно чистење на септичка јама

УПРАВУВАЊЕ И КОНТРОЛА НА ИНСТАЛАЦИЈАТА

Слика 6. Организациона шема на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица

На **слика 6.** е дадена Организациона шема на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица

➤ **Управување**

Управувањето со АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица е утврдено и усогласено со Законот за трговски друштва на Р. Македонија, во кој се дефинирани правата и обврските на органите на управувањето.

АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица претставува Друштво за производство, трговија и услуги. Управувањето со организацијата како обврска го има Управителот.

Според систематизација на работните места на организацијата усвоена од врвното раководство, опишани се одговорностите и овластувањата на сите вработени во организацијата.

Управителот и вработените на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица имаат општи права, овластувања, обврски и одговорности дефинирани со:

- ♦ Законите на Република Македонија
- ♦ Документите за основањето на Друштвото
- ♦ Систематизација на организацијата

Управителот, има потполна одговорност за реализацијата на превземените обврски во врска со купувачите, добавувачите и вработените, исполнувајќи ги одредбите на Законите и обезбедувајќи квалитетот на производите и услугите.

Персоналот има потполна одговорност за обезбедување на квалитетот на активностите на работните процеси, производите, услугите и процесите кои ги реализираат.

Обврски на вработените:

Управител

Управителот е обврзан за:

- Дефинирање на структурата на организацијата.
- Информирање на организацијата за важноста за исполнување на барањата на инвеститорите, купувачите и корисниците
- Исполнување на законските прописи, стандарди, правила и останати нормативни документи
- Обезбедување на потребните ресурси.
- Идентификување на процеси на поддршка кои влијаат на ефикасноста и ефективноста на процесите на реализација
- Ресурси достапни до персоналот за реализација на процесите и на обврските кон купувачите, инвеститорите и Законот.
- Реализација на договорените обврски и достигнување на очекувањата и задоволство на купувачите, инвеститорите и јавноста.

- Надзор на реализацијата на процесите, прегледи и оценка на реализацијата на целите во целост.

Одговорно лице за заштита на животната средина

Одговорно лице за заштита на животна средина на Владимир Ивановски.

Одговорното лице (координатор) за животната средина е задолжено за следните активности:

- Мониторинг на влијанија врз животната средина, спроведување на мерењата
- Мониторинг и следење на отпадот кој што се создава, спроведување на договорите за превземање на отпад
- Спроведување на обуките од областа на заштита на животна средина
- Управување со вонсредни ситуации врз животната средина
- Спроведување на дефинираите Упатства за заштита на животната средина
- Комуникација со државните органи од областа на животната средина

Магационер

- Врши квалитативен и квантитативен прием на суровини
- Врши квалитативна и квантитативна отпрема на готов производ
- Врши увид во спецификацијата на суровините и готовите производи
- Врши физички работи на утовар, истовар, пренос на производи,
- врши припрема на производи за транспорт со сите транспортни средства,
- врши работи на ордување на опремата за работа,
- врши чистење на магацините и магацинските платоа,
- врши разместување на производи согласно потребите на складирање и нивно обележување.

Раководител на производство

- Одговорен е за изведувањето на сите процеси во производствениот погон
- Врши контрола на контролните и критичните контролни точки

- Го планира производството и се грижи за пласманот на производите
- Ја следи законската регулатива во однос на спецификата на производството
 - се грижи за односите со вработените и води евиденција за истите во согласност со Закон;
 - врши други доверени задачи со цел обезбедување непречено работење на друштвото, односно да постапува според упатствата и налозите на резидентниот управител.
 - врши други доверени задачи со цел обезбедување непречено работење на друштвото

Управување со животната средина

Координаторот за животна средина е одговорен за заштита на животната средина и постојано подобрување на работните процеси и производите и истиот ја дефинира Политиката за животна средина на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица.

Политиката за заштита на животната средина го изразува разбирањето, определбата, стратегијата и одговорноста на раководството за обезбедување на услови за работа кои нема да претставуваат никаква опасност за загадувањето на животната средина.

Сите вработени во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица, мораат, без отстапки и во секој момент да даваат допринос во подобрување на управувањето со животната средина. Одстапување од овие обврски, може да доведе до сериозни последици по животната средина во која претпријатието функционира, а со тоа и до несогледливи последици по угледот на нашата инсталација. Угледот на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица во опкружувањето во кое стопанисува не смее да биде загрозен во ниеден момент и поради тоа секое отстапување од обврските ќе биде строго санкционирано. Во прилог ни е претставена Политиката за управување на животната средина.

ПОЛИТИКА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Заштита на животната средина Раководството и вработените во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица ја постигнува водејќи се по пропишани постапки и мерки кои го спречуваат загадувањето на животната средина со цел зачувување на биолошката рамнотежа. Еколошката заштита представува трајна обврска на сите вработени во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица а начелата по кои се раководат се следните:

- ❖ Идентификување на сите аспекти на животната средина, контрола и следење на значајните аспекти.
- ❖ Остварување на производството и другите активности во согласност со адекватните закони, прописи и други барања кои се поврзани со заштита на животната средина.
- ❖ Обучување и подигање на свеста на вработените за превентивно делување и постојано подобрување на заштитата на животната средина.
- ❖ Испорачателите како партнери ги избираме со оценување на нивната способност да ги исполнуваат нашите барања во однос на квалитетот и животната средина а истовремено им помагаме за подобрување на нивните перформанси.
- ❖ Заштеда на ресурсите и енергијата, намалување на употребата на штетните материји и количините на штетен отпад.
- ❖ Разгледувања на мислењата и сугестиите на сите заинтересирани страни и превземање на сите адекватни мерки поради унапредување на заштитата на животната средина.
- ❖ Информирање на нашите партнери на коминтентите и другите заинтересирани страни за нашето залагање за заштита на животната средина.

IV СУРОВИНИ И ПОМОШНИ МАТЕРИЈАЛИ И ЕНЕРГИИ УПОТРЕБЕНИ ИЛИ ПРОИЗВЕДЕНИ ВО ИНСТАЛАЦИЈАТА

Суровините за производство на хемикалиите за примена на земјоделска дејност се доопремуваат со камиони и цистерни.

Под настрешницата се складираат суровини на цврста и течна состојба, пакувани во пластични лимени и картонски буриња, како и пластична амбалажа за пакување на готов производ (шише, туба и буре).

Амбалажата од картон и печатен материјал (етикета и упатства) се складира на одредени места во погоните.

Од настрешниците и магацинот до погоните, суровините и готовите производи се пренесуваат со вилушкар, а во производните погони се користи погонски лифт. Течните суровини од бурињата со пумпа се префрлуваат во мешалката на кота +6.50m.

Во 2022 год во рамките на производство на течни и кристални ѓубрива се потрошени следниве суровини (изразени во количини):

- Уреа 46% = 40.200 kg
- Шалитра 34%= 4.100 kg
- Моноамониум фосфат = 35.200 kg
- Виста аминокислота = 180 kg
- Калциум нитрат = 12.800 kg
- Магнезиум нитрат = 4.900 kg
- Калиум хлорид = 43.600 kg
- Калиум сулфат = 7.000 kg
- АА+Вит = 460 kg

ОПИС НА ГОТОВИ ПРОИЗВОДИ

Агромаркет Игор, Струмица има мошне широка палета на производи. Во зависност од барањата на клиентите се прави најразличен спектар на производи. Во зависност од барањата на клиентите во иднина може да се појават и нови видови на производи. Суровини во зависност од барањата на

клиентите исто може да се продаваат и како готови производи а по потреба со комбинирање на суровините се формираат најразлични производи со подобрени својства. На одредени производи се врши само препродажба така да немаат нивно мешање и комбинирање со останати суровини.

Готовите производи се пакуваат на приземјето и со рачни вилушкари се носат на складирање во магацините. Во магацините складирањето на готовите прашкасти производи пакувани во книжна, пластична и др. амбалажа се складира на дрвени палети, најмногу до три палети едни врз други. Пакување на течните производи се врши во шишиња од 0,010 до 2l, туби, балони, буриња и др. во стаклена, пластична или лимена амбалажа. Готовите производи (течни и цврсти) се складираат во магацин за готов производ. Од магацините до рампата за утовар на камионите, готовите производи се пренесуваат со рачни вилушкари.

Количини на готов производ за 2022 година:

- Кристално Nutribest 20-20-20 – 38.000 kg
- Кристално Nutribest 30-10-10 – 13.000 kg
- Кристално Nutribest 8-6-46 – 2.300 kg
- Кристално Nutribest 18-9-27 – 15.000 kg
- Кристално Nutribest 16-8-32 – 12.000 kg
- Кристално Nutribest 12-5-36 – 7.000 kg
- Кристално NPK 11-40-11 + TE – 7.000 kg
- Течно НПК 1 (12-4-6) – 5.000 l
- Течно НПК 2 (6-12-4) – 1.500 l
- Течно 2025 – 17.500 l
- Други течни ѓубрива – 500 l

ТАБЕЛА IV.1.1. Детали за суровини, меѓупроизводи поврзани со процесите, а кои се употребуваат или создаваат на локацијата

ПОСТРОЈКА: АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА

Реф. Бр или шифра	Материјал/ Супстанција ¹	CAS ² Број	Категорија на опасност ³	Количина (тони)	Годишна употреба (тони)	Природа на употребата	R ¹² - Фраза	S ⁴ - Фраза
1.	Калиум Хлорид KCl	7447-40-7	/	/	43,6	Суровина за минерални ѓубрива	/	/
2.	Калиум Сулфат K ₂ SO ₄	7778-80-5	/	/	7	Суровина за минерални ѓубрива	/	/
3.	Моноамониум фосфат NH ₄ H ₂ PO ₄	7722-76-1	/	/	35,2	Суровина за минерални ѓубрива	36/37	23; 37/39
4.	Калиум Нитрат KNO ₃	7757-79-1	4.1	/	17	Суровина за минерални ѓубрива Готов производ	8	/
5.	Калциум Нитрат Ca (NO ₃) ₂ ·4H ₂ O	13477-34-4	4.1	/	12,8	Суровина за минерални ѓубрива Готов производ	8; 36;	/
6.	Магнезиум нитрат Mg (NO ₃) ₂ + 6H ₂ O	13446-18-9	4.1	/	4,9	Суровина за минерални ѓубрива	8; 41	26; 39;

¹ Во случај каде материјалот вклучува одреден број на посебни и достапни опасни супстанции, дадете детали за секоја супстанција

² Chemical Abstracts Service

³ Закон за превоз на опасни материи (Сл. Лист на СФРЈ бр. 27/90, 45/90, Сл. Весник на РМ 12/93)

7.	Уреа 46% $\text{CH}_4\text{N}_2\text{O}$	57 – 13 - 16	4.1	/	40,2	Суровина за минерални ѓубрива Готов производ	21/223 6/38	22-26- 37
8.	Шалитра 34% NaNO_3	7631-99-4.	3	/	4,1	Суровина за минерални ѓубрива Готов производ	22; 8	17; 24/25; 3/7/9; 36/37
9.	Виста аминок	/	/	/	0,18	Суровина за минерални ѓубрива Готов производ	/	/
10.	АА+Вит	/	/	/	0,46	Суровина за минерални ѓубрива Готов производ	/	/
11.	Електрична енергија	/	/		9000 KW/h	За одвивање на технолошкиот процес, за опремата, за осветлување итн.	/	/
12.	Вода	/	/		400 m ³	За задоволување на санитарните потреби	/	/

ТАБЕЛА IV.1.2. Детали за сировини, меѓупроизводи поврзани со процесите, а кои се употребуваат или создаваат на локацијата

ПОСТРОЈКА: АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА

Реф. Бр или шифра	Материјал/ Супстанција ⁴	CAS ⁵ Број	Категорија на опасност ⁶⁾	Количина (тони)	Годишна употреба (тони)	Природа на употребата	R ¹² - Фраза	S ⁴ - Фраза
1.	Nutribest 20-20-20 -	/	/	/	38	Готов производ	/	/
2.	Nutribest 30-10-10	/	/	/	13	Готов производ	/	/
3.	Nutribest 8-6-46	/	/	/	2,3	Готов производ	/	/
4.	Nutribest 18-9-27	/	/	/	15	Готов производ	/	/
5.	Nutribest 16-8-32	/	/	/	12	Готов производ	/	/
6.	Nutribest 12-5-36	/	/	/	7	Готов производ	/	/
7.	NPK 11-40-11 + TE	/	/	/	7	Готов производ	/	/
8.	НПК 1 (12-4-6)	/	/	/	5 000 l	Готов производ	/	/
9.	НПК 2 (6-12-4)	/	/	/	1 500 l	Готов производ	/	/
10.	2025	/	/	/	17 500 l	Готов производ	/	/
11.	Други течни	/	/		500 l	Готов производ	/	/

⁴ Во случај каде материјалот вклучува одреден број на посебни и достапни опасни супстанции, дадете детали за секоја супстанција

⁵ Chemical Abstracts Service

⁶ Закон за превоз на опасни материји (Сл. Лист на СФРЈ бр. 27/90, 45/90, Сл. Весник на РМ 12/93)

ТАБЕЛА IV.1.3. Детали за сировини, меѓупроизводи, производи итн. поврзани со процесите, а кои се употребуваат или создаваат на локацијата

ПОСТРОЈКА: АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА

Реф. Бр или шифра	Материјал/ Супстанција ⁽¹⁾	Мирис			Приоритетни супстанции ⁷			
		Миризливост Да/Не	Опис	Праг на осетливост				
1.								
2.								
3.	ВО ИНСТАЛАЦИЈАТА АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА НЕ СЕ УПТРЕБУВААТ СУРОВИНИ, МЕЃУПРОИЗВОДИ И ПРОИЗВОДИ СО ВАКВИ КАРАКТЕРИСТИКИ							
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								

V.1. Ракување со сировини, меѓупроизводите и производи

V.1.1. Складирање на сировини, меѓупроизводи и производи

Складирањето на сировините во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА се врши во затворен простор.

Сировините, меѓупроизводите и финалните производи во зависно од нивните карактеристики се чуваат во посебни магацини кои се физички одвоени и заштитени од атмосферски влијанија. Сите површини во магацинските простори се бетонирани, така да не се очекува штетно влијание во почвата.

Услови за складирање

Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА ги има следните магацини

- Магацин за сировини
- Магацин за готови производи

Сировините и готовите производи АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА ги чува одделни простории. Просториите се суви и добро проветрени. Хемикалиите се чуваат затворени во оригинално пакување. Просториите се чуваат надвор од дофат на неупатени лица. Најважна мерка при манипулацијата со сировини и готов производ е да не се дозволи истурање и растурање на материите при нивното манипулирање, поради што е неопходно придружување кон пропишаните упатства за работа.

Технолошките линии се така изведени да обезбедуваат максимална затвореност во процесот на производство.

Експресно истурените гранули и кристални супстанции (цврсти материји) се собираат со прирачни средства и употребливите повторно се враќаат во процесот, а неупотребливите се собираат во посебни контејнери (наменети за тоа) за понатамошен посебен третман.

Сировините за производство на хемикалиите за примена на земјоделска дејност се доопремуваат со камиони и цистерни.

Готовите производи (течни и цврсти) се складираат во магацин за готов производ.

Под настрешницата се складираат сировини на цврста и течна состојба, пакувани во пластични лимени и картонски буриња, како и пластична амбалажа за пакување на готов производ (шише, туба и буре).

Амбалажата од картон и печатен материјал (етикета и упатства) се складира на одредени места во погоните.

Од настрешниците и магацинот до погоните, сировините и готовите производи се пренесуваат со вилушкар.

Течните сировини од бурињата се префрлуваат во мешалката.

Готовите производи се пакуваат на приземјето и со рачен вилушкар се носат на складирање во магацин. Во магацинот складирањето на готовите грануларни и кристални производи пакувани во книжна, пластична и др. амбалажа се складираат на дрвени палети, најмногу до три палети едни врз други. Од магацините до камионите, готовите производи се пренесуваат со рачен вилушкар.

Влезните сировини, меѓупроизводи и производи кои се употребуваат во производството не се токсични. Сировините се сместени во соодветен простор - складиште. Складиштето е направено по проект за таа намена каде има поголема вентилација и струење на воздухот и поставена е соодветна ПП заштита и средства за реакции при вонредни состојби. Просторот е бетониран да во случај на истекување на каква и да било хемикалија не може да дојде во почвата.

Низ погонот транспортот се врши со помош на виљушкар и рачни колички, додека транспортот на готови производи за надвор од фабриката се врши со сопствени возила – камиони.

V.1.2 Транспортни системи во погоните, магацините

Транспортни системи кои се користат во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА се :

- **Вилушкар и колички**
- **Транспортни средства (комбиња, камиони)**

V.1.3 Ракување со влезни материјали, полупроизводи и меѓупроизводи

По доставата на влезните материјали (суровините) истите со помош на виљушкар се носат до магацинот за таа намена каде се редат на дрвени палети и се складираат на тој начин да бидат физички одвоени и заштитени од надворешни влијанија. Понатаму по потреба се транспортираат до производниот погон каде се употребуваат. Доколку при производството се појават полупроизводи, оштетени производи и меѓупроизводи истите се третираат како отпад и се превземаат од овластени организации.

V.2 ОПИС НА УПРАВУВАЊЕТО СО ЦВРСТ И ТЕЧЕН ОТПАД ВО ИНСТАЛАЦИЈАТА

V.2.1. Термини и значење

УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД е збир на активности, мерки и одлуки наменети за избегнување и намалување на количеството на создадениот отпад и неговото негативно влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето, вклучувајќи го и постапувањето со отпадот.

Согласно Закон за управување со отпад (Сл. Весник бр. 216/21) одделни изрази го имаат следното значење:

1. **Отпад** е секоја супстанција, материја или предмет од категориите на отпад наведени во Листата на видови на отпад од членот 15 од овој закон, којшто создавачот или поседувачот ги исфрла, има намера да ги исфрли или од него се бара да ги исфрли;
2. **Опасен отпад** е отпадот што согласно со своите карактеристики поседува едно или повеќе опасни својства кои можат да предизвикаат опасност по животната средина, животот и здравјето на луѓето согласно со членот 51 од овој закон;

3. **Инертен отпад** е отпадот што е отпорен и не подлежи на никакви значителни физички, хемиски или биолошки трансформации, не се раствора, не согорува и не реагира на друг физички или хемиски начин, не се биоразградува, а отпадот и неговиот исцедок не влијаат на друга материја со којашто доаѓаат во допир, на начин на кој може да ја загрозат животната средина, животот и здравјето на луѓето при што вкупното количество и содржина на загадувачките супстанции во отпадот и екотоксичноста на процедокот мора да биде незначителен за да не го загрозува квалитетот на површинските или подземни води;
4. **Неопасен отпад** е отпадот што не поседува ниту едно од својствата на опасниот отпад;
5. **Комунален отпад** е отпадот од домаќинствата, како и друг отпад кој се создава во комерцијалниот и индустрискиот сектор кој поради неговите карактеристики, состав и количина е сличен со отпадот од домаќинствата;
6. **Комерцијален отпад** е секој друг отпад кој се создава од правните и физичките лица при вршење на комерцијални, индустриски, трговски, услужни, административни и слични дејности и е сличен по природа или состав со отпадот од домаќинствата (дејноста трговија на големо и мало, угостителски услуги и барови, канцеларии и пазари, како и остатокот од услужниот сектор);
7. **Индустриски отпад** е отпадот кој се создава во производствените процеси во индустријата и се разликува од комуналниот отпад според неговите карактеристики, состав и количество;
8. **Отпад од пакување** согласно Закон за управување со пакување и отпад од пакување (Сл. Весник на Р.С.М. бр.215/2021, член 6) е секое пакување

или материјал за пакување кој е опфатен со дефиницијата за отпад во Законот за управување со отпадот, со исклучок на остатоците создадени при производството на пакувањето;

9. **Создавач на отпад** е правно или физичко лице коешто создава отпад како резултат на дејноста или активноста што ја врши (првичен создавач) и/или секое лице кое изведува операции на пред-преработка, мешање или некои други операции поради кои се менува карактерот или составот на првично создадениот отпад (секундарен создавач);
10. **Собирање на отпад** е збир од организирани активности вклучувајќи ги постапките со кои се подготвува отпадот за селектирање и првично складирање заради негово транспортирање;
11. **Управување со отпад** е дејност, односно активност што вклучува операции на собирање, транспортирање, складирање, преработка, повторна употреба, отстранување и промет на отпадот, вклучувајќи го и надзорот над овие операции, како и мерките за заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето за време на работата на објектите и на инсталациите за отстранување на отпадот, како и грижата за инсталациите по престанокот на нивната работа или за локациите каде отпадот е отстранет, вклучувајќи ги и активностите преземени од страна на посредник и трговец со отпад.

V.2.2 Мерки за управување со отпадот

Според **Законот за управување со отпад** (Службен Весник на РМ бр. 216/21) член 7, создавачите на отпад се должни, во најголема можна мера, да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија од отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Согласно Законот за управување со отпад (Сл. Весник на РМ бр. 216/21), правниот субјект при управување со отпадот треба да ја заштитува животната средина при преземањето на одредени дејности и активности во врска со управувањето со отпадот и да обезбеди висок степен на заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Според Закон за управување со отпад (Сл. Весник бр. 216/21), точка V. ОПШТИ ПРАВИЛА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД, Член 37, Правила за управување со отпадот се:

(1) Управувањето со отпадот мора да се изведува со должно внимание и на начин со кој се избегнува:

- 1) загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- 2) загадување на медиумите на животната средина над пропишаните граници согласно со прописите;
- 3) создавање бучава, непријатна миризба или зголемување на бројот на птици, инсекти и штетници;
- 4) уништување на природните услови за живот на животните и на растенијата;
- 5) уништување на заштитеното природно и културно наследство и
- 6) нагредување и неуреденост на објектите и просторот во урбаните зони и во подрачјата надвор од урбаните зони.

(2) Создавачот на отпад е должен да се грижи за отпадот што го создал сè до неговото крајно отстранување, односно до последната операција на управување со отпадот, без оглед дали тој управува директно со отпадот или го дал на управување на посредник, трговец со отпад или управувањето го доверил на трето лице кое управува со посебен тек на отпад во рамките на системот за проширена одговорност на производителот.

(3) Создавачот на отпад е должен да се грижи за обезбедување на податоци за отпадот што го создава што ќе му овозможат да се увери дека е веројатно управувањето со неговиот отпад да се врши согласно со закон.

(4) Се забранува горење или согорување на отпад на локации кои не се наменети за таа цел, како и користење на уреди и инсталации за кои не е издадена соодветна дозвола согласно закон или во кои горењето или согорувањето на отпадот може да ја загрози животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(5) Субјектите кои вршат дејности на управување со отпад, отпадот може да го откупуваат од физички и правни лица доколку истиот го стекнале во согласност со закон.

(6) Забрането е оставање, фрлање и напуштање на отпадот на локации кои не се утврдени за таа намена, како и негово спалување или отстранува.

Ако отпадот има една или повеќе опасни карактеристики, правниот субјект е должен да го класифицира отпадот во категоријата опасен отпад и да постапуваат со него како со опасен отпад.

Правниот субјект е должен да врши примарна селекција на отпадот според Листата на видовите на отпад кои треба да ги изведува плански на соодветно обележани места според видот на отпад и на соодветен начин согласно Закон за управување со отпад (Сл. Весник бр. 216/21).

Мерки за управување со неопасен отпадот

Почитувајќи ги одредбите на **Законот за управување со отпад** (Сл. Весник на РМ бр. 216/21), **Член 63** правното лице треба да врши селекција на отпадот на местото на неговото создавање во посебни садови различни од оние наменети за домаќинствата и има склучени договори за собирање и транспортирање на отпад со давателот на услугата или со лица кои поседуваат дозвола за управување со отпад како дел од постапувачите со посебните текови на отпадот во рамките на системот за проширена одговорност на производителот.

Правниот субјект може да примени една од следните мерки за транспорт на селектираниот неопасен отпад кој не припаѓа по својата класификација во комунален отпад:

(1) Да го донесе отпадот до поставените садови или други места определени од градоначалникот на општина Струмица;

(2) Собирањето на габаритен отпад да го врши и со организирани мобилни услуги (од давател на услугата во текот на годината), а при тоа правниот субјект треба да биде присутен за време на превземањето на габаритниот отпад и да ги покрие објективните трошоци за направената услуга на утовар на габаритен материјал.

Отпад од пакување

Правниот субјект е одговорен за преземање на мерки за управување со пакување и отпад од пакување со цел да се елиминира и/или намали до крајна можна мера негативното влијание врз медиумите и областите на животната средина кое настанува како резултат на отпад од пакување создаден од неговата дејност.

Целта на управувањето со пакување и отпад од пакување е да се обезбедат услови за воспоставување на системи за враќање, селектирање, собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање на отпадот од пакување.

Правниот субјект е должен да ги почитува следните забрани при постапување со отпадот:

(1) Отпадот од пакување кој е комерцијален отпад и/или не е комунален отпад е забрането да се остава или предава на места означени за собирање и селектирање на комунален отпад од домаќинствата.

(2) Крајниот корисник отпадот од пакување, кој е комерцијален отпад и/или не е комунален отпад, кој го предава или враќа во согласност со овој закон, е должен да го чува одвоено, со цел да не постои можност да се меша со друг вид на отпад и да може да се собере и повторно употреби, преработи или отстрани во согласност со овој или друг закон.

(4) Крајниот корисник е должен за отпадот од пакување кој е загаден со опасни или други материји кои не се пакување, како поседувач на отпад да обезбеди постапување со истиот, во согласност со прописите за постапување со отпад.

Согласно Законот за управување со пакување и отпад од пакување (Сл. Весник на РМ бр. 215/21) Член 25, за отпадот од производи и пакувања потрошувачот има обврска да го селектира отпадот од искористениот производ и пакувањето и истите е должен:

(1) На свој трошок да обезбеди исполнување на обврските и целите на овој закон, преку враќање, собирање, преработка и рециклирање на отпадот од пакување кој е создаден со пуштањето на пазар на спакувани стоки во Република Северна Македонија.

(2) Да обезбеди: - редовно преземање и собирање на користеното пакување и отпадот од пакување од крајниот корисник и од домаќинствата со цел да се процесираат во системот за управување со отпад од пакување и - повторна употреба, преработка, вклучувајќи и рециклирање на собраниот отпад од пакување.

(3) Исполнувањето на обврските од ставовите (1) и (2) на овој член може да ги остварува со склучување на договор за преземање на обврските за постапување со отпадот од пакување, со колективен постапувач со отпад од пакување кој е основан и поседува дозвола согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

За спроведување на обврските е должен да уреди одделен простор и да обезбедат опрема за селективно собирање на отпадот од пакување, доколку има продажен простор поголем од 200 m².

V.3 Стратегија на управување со отпад

Стратегијата на управување со отпадот обично ги опфаќа следните чекори:

I чекор	Минимизирање на отпадот (најдбар избор)

II чекор	Повторна употреба

III чекор	Рециклирање

IV чекор	Спалување со добивање на енергија

V чекор	Спалување

VI чекор	Одложување на депонија (последен избор)

V.4 Систем на одлагање на отпадот од Фабриката АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА

Во инсталацијата Агромаркет Игор ДООЕЛ Струмица се врши селектирање на следните видови отпади: - комунален отпад - Отпад од хартија - Отпад од пластика.

Краткок опис на секој од видовите отпад:

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА се создава комунален отпад од секојдневното работење
- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА отпад од хартија се создава од картони и кутии од суровините кои се употребуваат за производство
- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА отпад од пластика се формира од пластични вреќи, канти, буриња итн. од суровините кои се употребуваат за производство.
- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА отпадна вода е резултат од одвивање на технолошкиот процес и од вентилациониот систем, и како резултат на санитарните (хигиенски) потреби на вработените.

Отпадот од пакување се превзема од Организацијата Пакомак ДОО Скопје, а собирање, транспортирање и депонирање на комуналниот цврст отпад и превземање на отпадна вода се врши од страна на Организацијата ЈПКД Турија с.Василево, Струмица.

Инсталацијата Агромаркет Игор ДООЕЛ има склучено Договор со наведените Организации.

ОПИС НА УПРАВУВАЊЕ СО ЦВРСТ И ТЕЧЕН ОТПАД ВО ИНСТАЛАЦИЈАТА АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА

V.5.1 ОТПАД - Користење/ одложување на опасен отпад

Постројка: АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА

Отпаден материјал	Број од Европскиот каталог на отпад	Главен извор ^{8,9}	Количина		Преработка/одложување во рамките на самата локација	Преработка, реупотреба или рециклирање со превземач	Одложување надвор од локацијата
			Тони/месечно	м ³ / месечно	(Начин и локација)	(Метод, локација и превземач)	(Метод, локација и превземач)

* Табелата V.5.1 не е пополнета бидејќи на предметната локација не е идентификувано користење/ одложување на опасен отпад.

⁸ За секој отпад треба да се посочи основната активност/процес

⁹ Треба да се вклучи и отпадот прифатен на местото на локацијата за наменето искористување и одлагање на отпад

ТАБЕЛА V.5.2 ОТПАД - Друг вид на користење/одложување на отпад

Отпаден материјал	Број од Европскиот каталог на отпад	Главен извор ^{10,11}	Количина		Преработка/одложување во рамките на самата локација	Преработка, реупотреба или рециклирање со превземач	Одложување надвор од локацијата
			m ³ /месечно	t/годишно	(Начин и локација)	(Метод, локација и превземач)	(Метод, локација и превземач)
Комунален отпад	20.03.01	Секојдневно работење	/	0,18	Одложување	Се превзема од овластена организација ЈПКД Турија, о. Василево	Се превзема од овластена организација ЈПКД Турија, о. Василево
Пакување од хартија и картон	15 01 01	Пакување	/	0,02	Одложување	Се превзема од овластена организација ПАКОМАК ДОО, Скопје	Се превзема од овластена организација ПАКОМАК ДОО, Скопје
Пакување од пластика	15 01 02	Пакување	/	1,6	Одложување	Се превзема од овластена организација ПАКОМАК ДОО, Скопје	Се превзема од овластена организација ПАКОМАК ДОО, Скопје

¹⁰ За секој отпад треба да се посочи основната активност/процес

¹¹ Треба да се вклучи и отпадот прифатен на местото на локацијата за наменето искористување и одлагање на отпад

VI. ЕМИСИИ

Во овој дел се идентификувани влијанија врз животната средина од Инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица кои се јавуваат во текот на превземање и складирање на сировини и енергенси, при технолошкиот процес на производство (пакување), како и во тек на товарање, складирање и транспорт на готови производи.

Негативни влијанија можат да се очекуваат од складираните сировини или готови производи согласно нивните физичко – хемиски особини. Потенцијална можност од истекувања на сировините е мала, поради сместувањето на истите во специјален за таа намена магацин со бетониран под и истите поставени на дрвени палети. Ова овозможува да бидат минимизирани или елиминирани штетните влијанија во почва или вода.

Во следната табела е даден приказ на можните емисии од инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ во согласност со насоките за расположливите техники за ваков вид на индустрија.

Табела 1

Идентификувана емисија	Извор
Бучава	Работа на машини и опрема
Емисија на отпадна вода	Од санитарни потреби на вработените, од миеење на опремата, од вентилационен испуст
Емисии во почва	Евентуално излевање на јаглеводороди (уље, нафта од возилата, масла од одржувањето на опремата)
Отпад	Видови на отпад (прикажани во табела V.1)

VI.1 Емисии во атмосферата

VI.1.1 Емисии од стационарни извори

Од инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица е идентификуван еден вентилационен испуст - од производна линија за кристални гранулирани и течни вештачки ѓубрива. Со оглед на природата на супстанциите со кои работи организацијата, а со цел да се изврши проценка на влијанието на емисиите во воздухот извршени се мерења на загадувачки супстанции (концентрации на Јаглерод моноксид, Јаглерод диоксид, Сулфур диоксид, Азот диоксид, Гасовити флуориди, изразени како F и Амонијак) како и цврсти честички – прашина.

Квантитативните вредности за рангирање на концентрациите на загадувачките супстанции и интерпретација на резултатите од извршените мерења е извршена во согласност со **Правилник за граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитираат стационарните извори во воздухот (Сл. Весник на РМ бр.141/10 табела 33 ГВЕ од технолошки процес за добивање на минерални ѓубрива).**

Врз основа на извршените мерења и карактеристиките на производствениот процес, инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица предизвикува незначителни емисии, но со оглед на природата на супстанциите со кои работи, мора да ги превземе сите мерки на претпазливост за да се спречи значителна емисија во животната средина.

За таа цел, инсталацијата Агромаркет Игор ДООЕЛ има поставено вентилационен систем кој нема директен испуст во воздух. Технологијата на вентилациониот систем е изведено со поставување на вентилатор кој го извлекува воздухот од просториите и го усмерува во канистер со вода. Вентилациониот испуст е споен со канистерот. На самиот канистер е поставен и филтер преку кој излегува воздухот,

а цврстите честички и прашината се таложат и се задржуваат. Филтерот по потреба се менува. Водата од канистерот се собира и се превзема од ЈПКД Турија.

Координати на вентилационен испуст : N 41° 30' 420" Е 022° 37' 261"

Вентилациониот систем со канистерот е прикажан на слика бр.1

VI.2 Емисии во површински води

Водата во текот на своето кружно движење во природата доаѓа во контакт со различни супстанции од неорганско и органско потекло, кои во неа се раствораат или диспергираат. Дел од овие супстанции се неопходни за живиот свет во водите од определени концентрации на кои доаѓа до промена на својствата на водите до определени концентрации над кои доаѓа до промена на својствата на водата и до нарушување на природната рамнотежа на флората и фауната во неа.

Површинските води содржат значително количество минерални супстанции кои главно содржат значително количество минерални супстанции кои главно потекнуваат од почвата со којашто се водите во непосреден контакт.

При производствениот процес во АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ Струмица не се создава отпадна вода од производствениот процес која се испушта во површински води.

VI.3 Емисии во канализација

Како потрошувачка на вода а соодветно на тоа и отпадна вода во објектот се јавува, потрошувачката на вода и отпадната вода од животните потреби на вработените како и од миеење на опремата.

Ова произлегува од самата дејност на работилницата т.е. пакување на вештачко ѓубре кое се наоѓа во тврда состојба и течна состојба. Евентуалните мали количини на растворено вештачко ѓубре би можело да се јават при миеење на подовите на објектот, додека поголеми испуштања на растворено вештачко ѓубре не се предвидени со технолошкиот процес. Ако до такво нешто дојде тоа веќе не спаѓа во редовниот режим на работа туку такво нешто може да се случи само при хаварии.

Од горенаведеното количината на растворено вештачко ѓубре при редовна работа на објектот се незначителни и не може да влезат како параметар во техничкото решение за водоснабдувањето и канализирањето.

Како потреби од вода се јавуваат количините за одржување на хигиената на вработените и за други санитарни потреби и тие соодветно на број на вработени од 20 лица би изнесувале

$$Q = Q_0 * N_k = 200 * 20 = 4000 \text{ l/den} = 4,0 \text{ m}^3/\text{den}$$

Количината на отпадни води според нормативите изнесува 80% од водосабдителната норма т.е.

$$Q' = Q'_0 * N_k = (0,8 * 200) * 20 = 3200 \text{ l/den} = 3,20 \text{ m}^3/\text{den}$$

Водоснабдувањето ќе се врши преку цистерна со вода со капацитет од 1000 литри. На инсталацијата постојат шест вакви цистерни кои по потреба се полнат.

Отпадните води исклучиво од фекален карактер (со занемарливи повремени количини на растворено вештачко ѓубре) одводот на отпадните води е предвидено да се реши со класична септичка јама и упивателна јама (како и сите другите стопански и јавни објекти во селото).

Септичката јама претставува армиранобетонски објект составен од комора. Отпадната вода доаѓа преку канализационите цевки во првиот дел на септичката јама и паѓа од одредена висина со што се создава биолошки активна пена на површината на водата. Оваа биолошки активна пена со довод на воздух од површината преку цевка низ плочата врши функција на разлагање до минерализација на отпадните пливачки материи (масти и тврди пливачки материи) по пат на аеробно делување на бактериите. Поголемиот дел на отпадни води кој паѓа во подолните слоеви всушност нема некое поголема концентрација на тешко растворливи материи истите се разлагаат до минерализација по пат на анаеробно вриење.

Минерализираните материи паѓаат на дното и се таложат и така по еден подолг временски период (35 – 40г) истите ќе се одстранат по механички пат. Делумно прочистената вода преминува во другиот дел на септичката јама низ отворите од каде дополнително се врши минерализација до стабилизација на отпадните материи и оттука преминуваат во упивателниот бунар од каде се впиваат во почвата. Упивателниот бунар не смее да ја надмине длабочината од 10м од причини да се остави пат на процедување на отпадните води од минимум

5м после кое овие води не се опасност за плитките подземни води со кои евентуално би дошле во допир.

Септичката јама во склоп на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица е бетонирана и соодветна за својата намена. Истата редовно се чисти и одржува.

VI.4 Емисии во почвата

Почвата е многу значајна компонента на животната средина, бидејќи претставува основен и незаменлив ресурс за производство на храна, што е, пак, основен услов за опстанок на човекот, но и за многу други организми на Земјата. Таа ја обезбедува основата за масовен живот на Земјата, преку искористувањето на Сончевата енергија од страна на растенијата и на тој начин има значајна улога во кружењето на јаглеродот во природата, но и на многу други елементи, кои се значајни општо за животот. Тоа се овозможува со брзото микробиолошко распаѓање во почвата на изумрените животни и растенија до едноставни соединенија, кои може да влезат во состав на растенијата. Покрај тоа, почвата служи и како филтер за прочистување на водите кои содржат растворени и колоидно диспергирани компоненти. Органските компоненти може да се минерализираат поминувајќи низ аерираниот површински слој од почвата. Ова нејзино својство може да се искористи во системите за отстранување на отпадоците. Преку течната фаза на почвата, вишокот на солите може да се пренесе до морињата и океаните.

Двојната улога која ја има почвата, односно од една страна, да го овозможува развитокот на растенијата и на другите форми на живот, а од друга страна, да служи како собирач на отпадоците, може да биде нарушена од активноста на човекот. Често пати и покрај тоа што активноста на човекот е насочена кон подобрување на својствата на почвата, сепак доведува до нејзино загадување. Така, на пример, со додавање големи количества ѓубрива, со цел да се зголемат приносите, може да се наруши улогата на филтер почвата, а

дренажната вода која содржи вишок на растворени соли од ѓубривото да доведе до секундарно засолување на почвата.

Од тука произлегува дека, и покрај големиот пуферски капацитет кој го поседува почвата кон надворешните влијанија, може да дојде до нарушување на нејзиното функционирање, што претставува значаен проблем на денешното современо општество. Имено, со индустриската револуција и со наглиот пораст на населението, последниве години се позагрижувачки проблем е загадувањето на почвата. Таа се користи со векови, но многу активности на човекот се значаен извор за нејзино загадување. Процесот на губење на почвата е навистина бавен, но последиците се манифестираат по повеќе години кога, најчесто, не постојат услови за нејзино ревитализирање. Токму поради тоа значајно е навреме да се укаже на овој проблем и да се укаже на овој проблем и да се превземат мерки за заштита на почвата од загадување.

♦ **Својства на почвата**

Познавањето на својствата на почвата се од особен интерес за да се разбере транспортот низ неа на одделни компоненти, меѓу кои и на полутантите. Имено, почвата е динамичен систем во кој се одвиваат најразлични процеси: адсорпција, јонска измена, оксидација, таложење, растворање, градење на комплекси и сл., а кои се тесно поврзани со нејзиниот состав и градба. За физичките и хемиските својства на почвата особено е значајна најситната фракција од цврстата фаза - глината, како и хумусот, односно, колоидниот дел од оваа фаза со димензии на честичките помали од 0,2 μm . тие имаат значајна улога во процесите на адсорпција, јонска измена и хемисорпција.

Од работењето на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица не се врши испуштање на вода од процесот во почвената средина.

Магацинските простори во склоп на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица се бетонирани и физички одвоени и оградени, со тоа што се оневозможува нивно истекување во почвената средина.

Врз основа на увидот на лице место и снимената состојба на постоечката состојба на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица не е идентификувана емисија на загадувачи во почва.

VI.5 Емисии на бучава

Најопштата дефиниција на еден звук (бучава) кажува дека тој врши нарушување на еластичните елементи кои ја сочинуваат работната и пошироката средина во која тој се појавува. Бучавата е осцилаторно движење на молекулите во воздухот околу својата рамнотежна положба.

Порано се сметало дека бучавата предизвикува само привремено неповолно психолошко дејство, на кое човекот може да се навикне без да добие трајни штетни последици по сопственото здравје. Меѓутоа, новите истражувања покажуваат дека човекот на бучавата може психолошки да се навикне само до таа мера да не ја забележува, но таа и понатаму продолжува физиолошки штетно да дејствува.

Во работната средина освен психолошкото, општо физиолошко дејствување важно е и специфичното дејствување - оштетување на слухот, а потоа попречување на говорот и смалување на работната способност на работникот. Силната бучава покрај психолошкото влијание има и физиолошко специфично влијание и тоа со поминливи и трајни оштетувања на слушниот апарат.

Квантитативните вредности за емисии на бучава што се емитираат во животната средина од инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица се прикажани во Прилог VI.

VI.6 Емисии на вибрации

Под поимот вибрации се подразбира осцилација на механички системи. Работникот на работното место е изложен на вибрации предизвикани од орудијата за работа или уредите со кои тој директно или индиректно ракува.

Долготрајна изложеност на човечкиот организам на вибрации со зголемен интензитет, мора да предизвикаат разни заболувања и оштетувања на поедини органи.

Штетноста од вибрациите, зависи од интензитетот на експонираност на вибрации и од резонантниот ефект (фреквентно преклопување на вибрациите) од орудјата и системите за работа со вибрациите од поедините органи на човекот.

Рангирање на квантитативни вредности на ниво на вибрации изразено во RMS (m/s^2) се врши согласно Правилникот за општи мерки за заштита при работа во работните простории (Сл.Весник бр.31/89) и препораките од ISO 2631 и ISO 8041 кои ги дефинираат основните насоки за интензитетот и штетното влијание на вибрациите врз човекот.

Врз основа на увидот на лице место, локациската поставеност, технологијата на работа и состојбата на процесната опрема, **на предметната инсталација АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица не е идентификувано штетно влијание на вибрации врз работната и животната средина.**

VII. СОСТОЈБА НА ЛОКАЦИЈАТА И ВЛИЈАНИЕТО НА АКТИВНОСТА

VII.1 Услови на теренот на инсталацијата

Со прогласување на *Законот за животната средина* (Сл. Весник на РМ бр. 53/2005) се утврдуваат правата и должностите на правните и физичките лица во обезбедување на животната средина и природата заради остварување на правата на граѓаните за здрава животна средина.

Во *Законот за животната средина* се предвидува надзор над објектите и техничко - технолошки решенија за намалување или спречување на загадувањето.

Работните организации и другите правни лица чии објекти, уреди и постројки го загадуваат воздухот вршат мерења на количествата на испуштени материји и водат евиденција за извршените мерења на начин и рокови предвидени со *Правилникот за начинот и роковите за мерење, контрола и евиденција на мерењата на испуштените штетни материји во воздухот од објекти,*

постројки и уреди што можат да го загадат воздухот над максимално дозволените концентрации (Сл. Весник на СР Македонија, бр. 13/76) и Правилникот за граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитураат стационарните извори во воздухот (Сл. Весник на Р.М, бр.141/10).

VII.1.1 Услови на теренот и инсталацијата на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА

Д.Т.У Агромаркет Игор ДООЕЛ е формиран во декември 2001 год. На почеток од својата работа основна дејност е продажба на мало на средства за земјоделско производство, односно се вршеше трговија на мало во една земјоделска аптека. Со пораст на профитот е донесена одлука за отварање на нова земјоделска аптека. Така од 2002 год. трговијата се одвива во две земјоделски аптеки. Три години по формирањето, односно од 2004 год. Агромаркет Игор ДООЕЛ добива ексклузивно застапништво за Македонија од грчката фабрика за производство на вештачки ѓубрива „ Натуре “ и од тогаш Организацијата Агромаркет Игор започнува да се занимава и со пласман на големо на целокупниот асортимент од оваа фабрика за производство на ѓубрива. Но развојот на организацијата тука не застанува, напротив продолжува трендот на отварање на добро снабдени нови продавници – земјоделски аптеки, при што денес поседува три земјоделски аптеки во струмичкиот регион. Покрај развојот во трговијата на мало, за овој период организацијата Агромаркет Игор продолжува интензивно да се развива во областа на трговија на големо. Така денес е есклузивен и единствен застапник за Македонија на голем број европски компании, меѓу кои: Згаравати - Р.Италија; , Импекс “- Р. Италија; „ Албомилагро “ – Р. Италија; „ Натуре” – Р. Грција; „ Семо “ – Р. Чешка, како и голем број други компании од Европа.

Во 2012 год. „Агромаркет Игор” ДООЕЛ го купува објектот во близина на селото Владиевци кој бил порано фабрика за производство на вештачки ѓубрива.

Во 2013 год. организацијата добива дозволи за пакување (конфекционирање) и производство на сите видови вештачки ѓубрива, што овозможува поголем развој и

освојување на нови пазари, за денес Организацијата да има деловна соработка со повеќе од 200 фирми од Р. Македонија, кои се од областа на земјоделството (продажба на големо и мало).

Стратешка цел на организацијата е во иднина да се продолжи со производство и пласман на големо на вештачки ѓубрива, пласман на големо на семенски материал од фирмите чии единствени застапници за Р. Македонија; како и рентабилно работење на земјоделските аптеки.

♦ **Локација на ДТУ Агромаркет ИГОР ДООЕЛ, Струмица**

Објектот на ДТУ "АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица претставува изградба на стопански објект на КП бр. 73 и КП бр.76 во К.О Градошорци во средно населен крај и како таква нема посебна промена во однос на сообраќајното решение.

Објектот излегува на помошен спореден пат со слаба сообраќајна оптовареност. Тој е од таков карактер да возилата во функција на истиот се воглавно автомобили и полесни возила. Соодветно на функцијата на објектот не се очекува поголем број на возила во исто време. Паркирањето на возилата кои се во функција на објектот се одвива на сопственото дворно место. На улицата е забрането паркирање на секаков вид на возила.

Вкупната површина на која се наоѓа објектот на "АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица е 1357 m² од кои под објект има 491,76 m² и 865,24 m² дворно место.

Во приземниот дел на објектот – работилницата за пакување на вештачко ѓубре се сместени три простории:

- Просторија за прием на репроматеријали
- Просторија за пакување на ѓубрето
- Просторија за готов производ

Во административниот дел се наоѓаат:

Во приземјето:

- Простории (канцеларии) – три
- Кујна

- Просторија за гардероба со купатило и WC

Во поткровјето:

- Простории (канцеларии) – три
- Просторија за остава
- Просторија со купатило и WC

Објектот "АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица е стопански објект изграден од два дела од кои едниот е работилница со катност приземје, а другиот е административен дел со катност приземје и поткровје. Работилницата е армирано бетонско постоље со армирано бетонски столбови и греди, а покривањето е со челична конструкција, доводен кров покриен со ребраст пластифициран лим со дебелина од 0,60 mm.

- Административниот дел е армирано – бетонска скелетна конструкција, каде сидните маси се сидани со шупла тука блок – 12, додека кровот е двоводен со режана чамова граѓа покриен со керамиди. Прозорците и вратите се од елуксиран алуминиум и се застаклени. На предната страна се наоѓа простор за комуникација и паркинг простор.
- Во поглед на сообраќајното решение објектот "Агромаркет Игор" ДООЕЛ Струмица се наоѓа во непосредна близина на магистралниот пат Струмица – Радовиш и со него е поврзан преку помошен спореден пат, структурата на сообраќајот во функција на објектот е 60% товарни возила. Како сообраќајно така и ситуационо објектот е така решен да може да одговори спрема барањата што ги наметнува функцијата на истиот. Во однос на планот на сообраќајните знаци во близина на објектот нема никакви сообраќајни знаци.

Од К.П. бр. 73 М.В. Голем Рид во К.О. Градашорци и е со следниве димензии 12,40 m x 10,00 m.

- Во однос на околните објекти работилницата за пакување на вештачко ѓубре "Агромаркет Игор" ДООЕЛ, Струмица подружница Василево во своја близина нема други објекти.
- Пристапот до зградата со товарно возило е преку помошен спореден пат и се одвива и функционира непречено.

- Во склоп на парцелата е решен и статистичкиот сообраќај, кој е димензиониран во се према Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање, (Сл. Весник на РМ бр.142/10). Предвидени се повеќе паркинг места во дворното место на објектот, површина е доволно пространа за возилата кои се утоваруваат и паркираат. Сето тоа го прави лесно достапен за возилата на кој се врши утовар, како и за противпожарни возила, или пак било кои други возила за било каква друга интервенција.

VII.1.2 Методолошки пристап при мерењето, критериуми и норми

VII.1.2.1 Инструменти користени при мерење на бучава, концентрациј на хемиски штетности и цврсти честички од вентилационен испуст

- **Концентрации на хемиски штетности и цврсти честички од вентилационен испуст**

Мерење и анализа на концентрација на хемиски штетности (CO , CO_2 , NO_2 , SO_2 , Гасовити флуориди, изразени како F , Амонијак, NH_3) се извршени според препораките за мерење на штетни материи од стационарни извори - ISO 10708. Мерењата се извршени со мерен инструмент MultiRAE IR - PGM - 54 multi gas monitor, апарат за мерење на концентрација на различни типови гасови.

- **Ниво на бучава**

Мерењата на квантитативните вредности за утврдување на нивото на бучава се извршени со прецизен модуларен анализатор на звук тип Brüel & Kjær модел: 2260, конструиран како самостојна единица со логин поддршка од основен

софтвер за анализа на звук BSEN60651.

Со ваква комбинација инструментот претставува наменска програмибилна звучна платформа за мерење широк спектар на параметри со чија помош се овозможува класификација на звуците и шумовите и одреди нивното влијание врз работната средина, како што се:

- **L_{aeq}**= Еквивалентно континуирано ниво на бучава во дефиниран временски интервал (смплинг период), кој има иста енергија и соодветно исти последици по оштетувањето на слухот како звук со променлив интензитет
- **L_{max}** =Максимална вредност на звукот детектирана во време на мерењето
- **L_{sel}** = Ниво на звучен притисок изразен во dB (A), константно ниво на звук во траење од 1 сек. и претставува алтернативен енергетски параметар при дефинирање на енергијата на звукот од поедини настани, пр. поминување на возила, прелет на авиони и друго.
- **L_{cpk}** = Ниво на врвна вредност (пик) на звук во време на мерењето, чие време траење е помало од 1 секунда.
- Ниво на распределба на звукот, го дава % од времето на мерење од кој L_{aeq} останува во регистрираните вредности
- 1/1 и 1/3 Октавен спектар на звук

VII.1.2.2 Применети Регулативи

♦ Бучава

Квантитативните вредности за рангирање на бучавата изразена во dB(A), се извршени во полн работен режим на АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица, а во согласност со Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава (Сл.Весник на РМ бр.1/09, член 7 табела 1 и член 8 табела 2), Правилник за граничните вредности на нивото на бучава во животна средина (Сл.Весник на РМ бр. 147/08, член 3 табела 1 и член 4 табела 1) и ИСО 2204 кој ги дефинира основните термини и мерни методи за бучавата и нејзиниот ефект врз човекот.

- ♦ **Загадувачки супстанци во отпадни гасови**

- ♦ **КОНЦЕТРАЦИИ НА ХЕМИСКИ ШТЕТНОСТИ И ЦВРСТИ ЧЕСТИЧКИ**

Квантитативните вредности за измерените концентрации на хемиски штетности и цврсти честички од вентилационен испуст и интерпретација на резултатите од извршените мерења е извршена во согласност со **Правилник за граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанци во отпадните гасови и пареи кои ги емитираат стационарните извори во воздухот (Сл.Весник на РМ бр.141/10).**

- ♦ **Почва**

За навреме да се спречи загадувањето на почвата треба претходно да се донесат соодветни прописи и стандарди, според кои би се оценила нејзината исправност во однос на загадувањето. Со релевантните податоци за штетни и опасни материи кои можат да се содржат во почвата во согласност со стандардите на европските земји, во табелата се наведени некои од овие податоци: Табела бр.1

Загадувач	Cd	Pb	Hr	As	Cr	Ni	F	Cz	Zn	B
ГВ (mg/kg) почва	2	100	2	28	100	50	300	100	300	50

Табела бр.1 Гранични вредности за опасни и штетни материи во почвата

VII.2 Оценка на емисиите во атмосферата

- **Мерења на концентрации на хемиски штетности и цврсти честички од вентилационен испуст**

Мерењето на концентрациите на хемиски штетности што се емитираат од производниот процес е извршено согласно методата **US EPA CTM - 034** (Метода за определување на концентрацијата на O₂, CO, CO₂, NO_x, SO₂,гасовити флуориди изразени како F, NH₃), со **мерен инструмент MultiRAE** - мониторинг апарат за мерење на концентрација на различни типови гасови од емитер.

На инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица се направени мерења на едно мерно место од вентилационен испуст – Табела бр.2

Објект	АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ			
Мерно место	Мерна опрема	Лаб. ознака	Датум на мерење	
A1 - вентилационен испуст	Multi RAE IRPGM-54, GASTEC	AA-344/22	26.12.2022 год.	
Резултати од мерења				
Параметар	Метода	Единица мерка	Резултат	ГВЕ
Кислород, O ₂	US EPA CTM	%	20,7	/
Јаглерод монооксид, CO	US EPA CTM	mg/Nm ³	1,1	/
Јаглерод диоксид, CO ₂	US EPA CTM	%	0,15	/
Сулфур диоксид, SO ₂	US EPA CTM	mg/Nm ³	Не е детектирано	/
Азотен оксид, како NO ₂	US EPA CTM	mg/Nm ³	1,7	250
Гасовити флуориди, изразени како F	GASTEC No.17	mg/m ³	< 0,4	5
Амонијак, NH ₃	US EPA CTM	mg/m ³	Не е детектирано	200

Мерењата се извршени во услови на постојан и потполн режим на работа. Мерења на концентрација на цврсти честички (прашина) е извршено со Микроманометар со питова сонда тип MARK-AIRFLOW TESTING SET и вакуум пумпа тип **МКС ISO 9096/ Кор1:2008** со строго контролиран проток на влезниот воздух, за мострирање на емисиона прашина во **изокинетички** услови – Табела бр.3

Име на организација	АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ	
Мерно место	A1 - вентилационен испуст (AB – 344/22)	
Датум на мерење	26.12.2022 год.	
Емитирана штетност	Концентрација (mg/Nm ³)	
	измерено	МДК
Цврсти честички (прашина)	15,6	150

Квантитативните вредности за рангирање на концентрациите на хемиските штетности што се емитираат од вентилациониот испуст и интерпретација на резултатите од извршените мерења е извршена во согласност со **Правилник за граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитираат стационарните извори во воздухот (Сл. Весник на РМ бр.141/10 табела 33 ГВЕ од технолошки процес за добивање на минерални ѓубрива).**

Според измерените вредности концентрациите на главните загадувачки супстанции се под нивото на максимално дозволените граници и не постои никакво влијание на емисиите во атмосферата и со тоа нема можност од нарушување на животната средина.

VII.3 Оценка на влијанието врз површинскиот реципиент

Водата во текот на своето кружно движење во природата доаѓа во контакт со различни супстанции од неорганско и органско потекло, кои во неа се раствораат или диспергираат. Дел од овие супстанции се неопходни за живиот свет во водите од определени концентрации нсд кои доаѓа до промена на својствата на водите до определени концентрации над кои доаѓа до промена на својствата на водата и до нарушување на природната рамнотежа на флората и фауната во неа.

Површинските води содржат значително количество минерални супстанции кои главно содржат значително количество минерални супстанции кои главно потекнуваат од почвата со којашто се водите во непосреден контакт.

При производниот процес во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица не се врши испуштање на отпадна вода во површински води и поради тоа не е идентификувана емисија во ваков тип на реципиент.

VII.4 Оценка на влијанието на испуштање во канализација

Во зависност од видот, квалитетот и количеството на индустриските отпадните води тие можат директно или индиректно да се испуштаат во најблиските водотеци или канализационата мрежа.

Водата игра две важни улоги во индустријата: служи за загревање или ладење и може да биде директно употребена во извесни хемиски процеси како реактант, продукт или растворувач. Водата за ладење е најмалку реактивна, затоа е и најмалку загадена. Затоа и по употребата обично не се прочистува, туку директно се испушта во водоприемниците. Процесната вода, од друга страна, е многу повеќе загадена, па затоа мора да се прочистува.

АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица не е приклучен на водоводна и канализациона мрежа. Во инсталацијата Агромаркет Игор водата се користи за одржувањето на санитарните јазли за миење на опремата и за пиење. Како отпадна вода се јавува водата од одржувањето на санитарните јазли и од миењето на опремата. Отпадната вода се спроведува во септичка јама. Евентуалните мали количини на растворено вештачко ѓубре би можело да се јават при миење на подовите на објектот, додека поголеми испуштања на растворено вештачко ѓубре не се предвидени со технолошкиот процес. Ако до такво нешто дојде тоа веќе не спаѓа во редовниот режим на работа туку такво нешто може да се случи само при хаварији. Водоснабдувањето се врши преку цистерна со вода со капацитет од 1000 литри, а вакви цистерни постојат шест. Отпадните води исклучиво од санитарен карактер (со занемарливи повремени количини на растворено вештачко ѓубре) одводот на отпадните води е решено со класична септичка јама. Септичката јама претставува армиранобетонски објект составен од комора. Отпадната вода доаѓа преку канализационите цевки во првиот дел на септичката јама и паѓа од одредена висина со што се создава биолошки активна пена на површината на водата. Оваа биолошки активна пена со довод на воздух од површината преку цевка низ плочата врши функција на разлагање до минерализација на отпадните пливачки материи (масти и тврди пливачки материи) по пат на аеробно делување на бактериите. Поголемиот дел на отпадни води кој паѓа во подолните слоеви всушност нема некое поголема концентрација на тешко растворливи материи истите се разлагаат до минерализација по пат на анаеробно вриење. Септичката јама во склоп на

инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица е бетонирана и соодветна за својата намена. Истата редовно се чисти и одржува.

Заради утврдување на квалитетот на отпадната вода е извршена лабораториска анализа и утврдените вредности на параметрите за квалитет се презентирани табеларно. Табела бр.4

Параметри	Добиена вредност
Температура	12,6 °C
pH	7,9
Суспендирани материи	18,1 mg/L
ХПК	55,8 mg/L
Флуориди	1,7 mg/L
Сульфати	4,6 mg/L
Вкупен Азот	2,2 mg/L
Амонијак	0,53 mg/L
Нитрати	1,1 mg/L
Вкупен фосфор	0,9 mg/L
Кадмиум	0,05 mg/L

VII.5 Оценка на влијание на емисиите врз почва и подземни води

VII.5.1 Почва и подземни води

Од работењето на организацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица не се врши директно испуштање на отпадна вода и било каков отпад во почвен реципиент. Магацините за складирање на сировините се во соодветни бетонирани простори за таа намена и физички оградени.

Врз основа на увидот на лице место и снимената состојба на постоечката состојба на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица не е идентификувана емисија на загадувачи во почва и подземни води.

VII.6 Оценка на влијанието врз животната средина од отпадот во рамките на и/или негово одлагање

Управување со отпад е збир на активности, мерки и одлуки наменети за избегнување и намалување на количеството на создадениот отпад и неговото

негативно влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето, вклучувајќи го и постапувањето со отпадот.

Согласно Законот за управување со отпад (Сл. Весник бр. 216/21) одделни изрази го имаат следното значење: Отпад е секоја супстанција, материја или предмет од категориите на отпад наведени во Листата на видови на отпад од членот 15 од овој закон, којшто создавачот или поседувачот ги исфрла, има намера да ги исфрли или од него се бара да ги исфрли;

Инертен отпад е отпадот што е отпорен и не подлежи на никакви значителни физички, хемиски или биолошки трансформации, не се раствора, не согорува и не реагира на друг физички или хемиски начин, не се биоразградува, а отпадот и неговиот исцедок не влијаат на друга материја со којашто доаѓаат во допир, на начин на кој може да ја загрозат животната средина, животот и здравјето на луѓето при што вкупното количество и содржина на загадувачките супстанции во отпадот и екотоксичноста на процесот мора да биде незначителен за да не го загрозува квалитетот на површинските или подземни води;

Неопасен отпад е отпадот што не поседува ниту едно од својствата на опасниот отпад;

Комунален отпад е отпадот од домаќинствата, како и друг отпад кој се создава во комерцијалниот и индустрискиот сектор кој поради неговите карактеристики, состав и количина е сличен со отпадот од домаќинствата;

Комерцијален отпад е секој друг отпад кој се создава од правните и физичките лица при вршење на комерцијални, индустриски, трговски, услужни, административни и слични дејности и е сличен по природа или состав со отпадот од домаќинствата (дејноста трговија на големо и мало, угостителски услуги и барови, канцеларии и пазари, како и остатокот од услужниот сектор);

Индустриски отпад е отпадот кој се создава во производствените процеси во индустријата и се разликува од комуналниот отпад според неговите карактеристики, состав и количество;

Отпад од пакување согласно Закон за управување со пакување и отпад од пакување (Сл. Весник на Р.С.М. бр.215/2021, член 6) е секое пакување или материјал за пакување кој е опфатен со дефиницијата за отпад во Законот за управување со отпадот, со исклучок на остатоците создадени при производството на пакувањето;

Создавач на отпад е правно или физичко лице коешто создава отпад како резултат на дејноста или активноста што ја врши (првичен создавач) и/или секое лице кое изведува операции на пред-преработка, мешање или некои други операции поради кои се менува карактерот или составот на првично создадениот отпад (секундарен создавач);

Собирање на отпад е збир од организирани активности вклучувајќи ги постапките со кои се подготвува отпадот за селектирање и првично складирање заради негово транспортирање; Управување со отпад е дејност, односно активност што вклучува операции на собирање, транспортирање, складирање, преработка, повторна употреба, отстранување и промет на отпадот, вклучувајќи го и надзорот над овие операции, како и мерките за заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето за време на работата на објектите и на инсталациите за отстранување на отпадот, како и грижата за инсталациите по престанокот на нивната работа или за локациите каде отпадот е отстранет, вклучувајќи ги и активностите преземени од страна на посредник и трговец со отпад.

VII.6.1 Отпад кој се создава од производството на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица

Согласно природата на материјалите (суровините) и готовите производи во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица се обрнува посебно внимание на создадениот отпад, односно негова реупотреба, рециклирање или безбедно одлагање.

Во кругот на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА, на соодветно пропишано место се врши селектирање на следните типови на отпад:

-
- комунален отпад
 - отпад од пластика (пластични шишиња, канти, буриња)
 - отпад од хартија (картони, кутии, вреќи,)

За превземање на отпадот организацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА има склучено договор со овластената организација **ПАКОМАК ДОО, СКОПЈЕ**.

VII.6.2 Оценка на влијанието на Отпадот кој се создава на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА

Во справувањето со отпадот АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА има обврска да се владее согласно *Законот за управување со отпад (Сл. Весник на РМ бр. 216/2021)* според кој, правните лица што произведуваат или постапуваат со отпад, должни се да водат евиденција за видот, количината, местото на настанување, начинот и местото на складирање, преработка и депонирање на отпадот.

Со цел да се намали и спречи негативното влијание на отпадот врз животната средина АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА врши негово рециклирање, селектирано и одложување од депонијата на инсталацијата од страна на овластени организации.

Краток опис на секој отпаден материјал:

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА од хартија се создаваат картони, кутии, вреќи како и метализирана фолија од суровините кои се употребуваат за производство. Ваквиот вид на отпад го превзема овластената организација ПАКОМАК ДОО, СКОПЈЕ.

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА од пластика се создаваат пластични шишиња, канти, буриња итн. од суровините кои се употребуваат за производство. Ваквиот вид на отпад го превзема овластената организација ПАКОМАК ДОО, СКОПЈЕ.

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА од дрвен отпад се присутни дрвени палети кои се реупотребуваат како и метални буриња меѓутоа за нивно

евентуално отстранување организацијата има склучено договор со овластената организација ПАКОМАК ДОО, СКОПЈЕ.

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА отпадна вода се создава од технолошкиот процес како и од одвивање на санитарните (хигиенски) потреби на вработените и се испушта во специјално за таа намена изграден таложник со бетонирана основа и зидови и истиот редовно се чисти и одржува.

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА отпадна вода се создава комунален отпад од секојдневната работа на инсталацијата од технолошкиот процес и истиот се превзема од јавното комунално претпријатие Турија, о. Василево

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА постои посебна процедура за управување со отпад која овозможува целиот создаден отпад под контролитани услови да се складира и предаде на овластени организации. Процедурата се применува во сите организациони делови каде се создава отпад.

Во граници на инсталацијата постои депо за привремено складирање на отпадот. Решението за депото е согласно потребите на намената. Ова е привремено решение за управување со ваков вид на отпад од страна на Р. Македонија. Депото се наоѓа во кругот на инсталацијата. АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА се грижи за управувањето со отпадот согласно Законот за управување со отпад.

VII.7 Влијание на бучавата

VII.7. Бучава

Мерење на **ниво на бучава** е извршено со прецизен модуларен анализатор на звук тип **Brüel & Kjær** модел: **2260 Investigator**, со ваква комбинација инструментот претставува наменска програмибилна звучна платформа за мерење широк спектар на параметри со чија помош се овозможува класификација на звуците и шумовите и одредува нивното влијание врз животна средина, како што се:

- **L_{aeq}** – Еквивалентно континуирано ниво на бучава во дефиниран временски интервал, кој има иста енергија и соодветно исти последици по оштетувањето на слухот како звук со променлив интензитет;
- **L_{crpk}** – ниво на отсечни имплусни звуци чија временска импенданса е помала од 1 секунда (врвна вредност);
- **L_{max}** – Максимална вредност на звукот детектирана во време на мерењето

На локацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА, квантитативните вредности на нивото на бучава се прикажани табеларно – Табела бр.5.

Датум и време на мерење: 26.12.2022 година		Мерна опрема: Прецизен модуларен анализатор на звук тип Brüel & Kjær модел: 2260 Investigator	
РЕЗУЛТАТИ ОД МЕРЕЊЕ			
Мерно место:	Лабораториска ознака	L_{aeq} (dB(A))	МДН (dB(A))
М.М.1 На влез на инсталаци Исток N 41° 30' 425" E 022° 37' 306"	АБ – 344/22	62,3	70

* **Мерењата се извршени во услови на постојан и потполн режим на работа.**

Врз основа на добиените податоци од извршените мерења и анализа на ниво на бучава што се емитираат во животната средина од АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА за наведените мерни места, согласно **Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава (Сл. Весник на РМ бр. 1/09, член 7 табела 1 и член 8 табела 2), Правилник за граничните вредности на нивото на бучава во животна средина, (Сл.Весник на РМ, бр.147/08, член 3 табела 1 и член 4 табела 1) се констатира дека добиените вредности се во граници на максимално дозволеното ниво (МДН).**

VII.8 Влијание на вибрации

Врз основа на увидот на лице место, технологијата на работа и состојбата на процесната опрема, на предметната инсталација АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА не е идентификувано штетно влијание од емисија на вибрации врз работната и животната средина.

VIII. ОПИС НА ТЕХНОЛОГИИТЕ И ДРУГИТЕ ТЕХНИКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ ИЛИ ДОКОЛКУ Е МОЖНО НАМАЛУВАЊЕ НА ЕМИСИИТЕ НА ЗАГАДУВАЧКИТЕ МАТЕРИИ

VIII.1 Мерки за спречување на загадувањето вклучени во технолошкиот процес

VIII.1.1 Вовед

Информациите во додаток VIII се презентирани со цел да се дефинираат мерките кои што се превземаат од страна на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с.Владиевци, о.Василево,Струмица како и светски атрактивни методи за намалување на евидентираниите можни загадувања од активностите кои што се изведуваат во рамките на инсталацијата на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица.

Од страна на раководството на инсталацијата и во соработка со одговорните лица за процесите, се спроведуваат напори за минимизирање на негативните ефекти врз животната средина од работењето на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица.

Врз основа на вредностите за идентификувани емисии т.е позначајни загадувања на животната средина од работењето на инсталацијата констатирани се следните:

- **влијанија од евентуално несоодветно третирање на отпадот**
- **бучава која е резултат на работата на самата инсталација.**

Раководството следејќи ги светските барања за заштита на животната средина, веќе има превземено мерки за намалување на загадувањето на животната средина како на пример мерки во поглед на едукација на вработените за подигање на еколошката свест, асфалтирање на површината на стопанскиот двор, обезбедување на соодветни магацини за складирање на сировините и готови производи и други слични мерки.

Во развојниот пат на инсталацијата и примената технологија на производство, користејќи најсовремени машини и средства, превземени се мерки за спречување на загадувањето на животната средина. Во досегашното работење на инсталацијата вршено е мониторинг за следење на емисии во атмосферата, отпадните води и бучава.

Постојано се врши сервисирање и одржување на опремата со цел да не дојде до негативно влијание врз животната средина.

Изградена е бетонирана септичка јама за собирање на отпадните води (санитарни отпадни води и мал дел на отпадни води од миење на опремата) кој редовно се чисти и одржува.

При изборот на локација на производствениот погон е водено сметка за сите услови што се пропишуваат за објектите од таков вид, а особено за следното:

- Локацијата да не биде под удар на поплави, влаги и да нема високо ниво на подземни води
- Да има соодветен пад, за полесно истекување на отпадни води
- Да биде надвор од градот, но во негова непосредна близина, но и подалеку од некои поголеми загадувачи
- Површината на земјиштето на локацијата да одговара на бројот и големината на зградите, да обезбедува нивна функционална поврзаност
- Да биде обезбедена можност за снабдување со квалитетна вода со доволна количина и
- Пристапните патишта да бидат бетонирани или асфалтирани.

Во текот на процесот превземени се одредени мерки за спречување на загадувањето и тоа:

VIII.1.2 Мерки за третман и контрола на загадувањето во тек на процесот

Во текот на процесот превземени се одредени мерки за спречување на загадувањето и тоа:

❖ Воздух

Производствените линии се изведени така да обезбедат максимална затвореност во процесот на производство. Местата каде е можна појава на загадувачки супстанции како прашина (SPM) или гасови (пареи) се обезбедени со соодветен систем за вентилација. Технологијата на вентилациониот систем во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ е изведено со поставување на вентилатор кој го извлекува воздухот од просториите и го усмерува во канистер со вода. Вентилациониот испуст е споен со канистерот. На самиот канистер е поставен и филтер преку кој излегува воздухот, а цврстите честички и пращината се таложат и се задржуваат. Филтерот по потреба се менува. Водата од канистерот се собира и се превзема од ЈПКД Турија.

❖ Манипулација со сировини и готов производ

Најважна мерка при манипулацијата со сировини и готов производ е да не се дозволи истурање или растурање на материите при нивното манипулирање, поради што е неопходно придружување кон пропишаните мерки и упатства за работа.

Производствените линии се така изведени да обезбедат максимална затвореност во процесот на производство.

Инцидентно истурените цврсти материи се собираат со прирачни средства (црпалки, правосмукалки или сл. направи) и употребливите повторно се враќаат во процесот, а неупотребливите се собираат во посебни контејнери (наменети за тоа) за понатамошен посебен третман.

VIII.1.2 Едукација на персоналот

Едукација на персоналот се применува на ниво на целата организација независно од хиерархиските нивоа во организацијата.

Целта на едукацијата на персоналот е вработениот да биде едуциран за:

- значењето на водењето грижа за животната средина;
- аспектите на животната средина и влијанијата поврзани со нивната работа;
- нивните улоги и одговорности во постигнувањето усогласеност со законските барања за заштита на животната средина

Одговорен за планирање и реализација на обуки од областа на животната средина е Управителот. За оние прашања за кои што е неопходна обука од надворешни стручни лица истата претходно се планира и се реализира во соработка со овластена организација.

VIII.1.3 Мерки за заштита на водата и почвата

♦ Една од основните мерки за заштита на водата и почвата е правилно складирање и управување со суровините.

Суровините кои се користат за производство се рановидни. Во магацинските простории за чување на суровините во поглед на техничките карактеристики превземени се сите неопходни мерки за спречување на било какво излевање или понирање во почвата со што би се предизвикало загадување на животната средина т.е сите магацини се физички оградени и покриени, подот е

бетониран со што би се спречило евентуално истекување на суровините и нивно понирање во почвата и истите се поставени на дрвени палети.

- ♦ Отпадот кој што се складира во дворот да се собира на пропишано место и во соодветни контејнери.
- ♦ Задолжително спроведување на селектирање на отпадот
- ♦ Континуирано чистење на манипулативните површини

VIII.1.4 Заштита од бучава

Заштита од бучавата која што потекнува од работата на производствената опрема е постигната со превземените хортикултурални решенија и првичното поставување на инсталациите на локации кои се на периферија или надвор од населените места.

Конструкционата изведба на инсталацијата е таква да активностите кои што се изведуваат во производствениот процес не предизвикуваат зголемено ниво на бучава во животната средина.

- ♦ Зазеленување на предвидени површини во кругот на Објектот
- ♦ При набавка на нова опрема ќе се спроведува поголемо внимание на пропишаната бучава која што ја генерира опремата и уредите и ќе се набавува опрема која создава помала бучава
- ♦ Доколку не пречи на процесот намалување на бучавата со придушување т.е поставување на уредот кој предизвикува поголема бучава во соодветна конструкција
- ♦ Редовно вршење на мониторинг на бучава

При производствените процеси не се создава зголемена бучава во животната средина која бара посебна заштита. Опремата е од таков вид што не создава бучава поголема од вообичаената во урбаните средини.

VIII.1.5 Хортикултурални решенија

Отстранување односно намалување на штетните влијанија на загадувачки супстанции, како и други штетни агенси кои настануваат при работата на опремата,

подобрување на климатските услови во работната средина, ветрозащитна бариера околу инсталацијата, може да се постигнат со зазеленување на просторот кој што се наоѓа околу инсталацијата.

Високото ниво на свест на раководството за заштита на животната средина се согледува и од превземените хортикултурални решенија.

VIII.1.6 Мерки за намалување и решавање на последици од можните еколошки несреќи

- ♦ На инсталацијата се поставени соодветни апарати за гаснење на пожар:
- ♦ Извршено заштитно заземјување на опрема која што се користи
- ♦ Воспоставено селектирање и правилно управување со отпадите кои што се создаваат
- ♦ Обучување на вработените за подигање на свеста за заштита на животната средина

VIII.1.7 Мерки за безбедност и здравје при работа

Мерките за безбедност и здравје при работа се дел од технолошкиот процес на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица.

Мерките кои што се превземаат се следни:

- ♦ Редовни периодични испитувања на средствата за работа
- ♦ Редовни периодични испитувања на електричната инсталација
- ♦ Редовни и периодични прегледи и одржување во исправна состојба на уредите и апаратите за гаснење на пожар
- ♦ Изработена Проценка на ризик на работни места
- ♦ Обучени вработени за безбедносно работење на инсталацијата

VIII.1.8 Мерки за Превенција од пожар

Потенцијални извори на пожарни опасности се возилата и опремата која што користи течно гориво, масла и од електричната инсталација. Со цел спречување

на настанување и ширење на пожарот превземени се следните превентивни мерки:

- ♦ Обука за противпожарна заштита
- ♦ Пристапните патишта се слободни и проодни за пристап на противпожарни возила
- ♦ Електроинсталацијата и опремата задоволува во поглед на спречување на избивање и ширење на пожари.

VIII.2 *Актуелни светски техники за спречување на емисиите на загадувачки материји во агрохемиската индустрија*

2.1 Намалување на емисии во воздухот

2.1.1 Извори на загадување

2.1.1.1 Производство на течни минерални ѓубрива

Производството се врши со мешање на сировините во затворени мешачи, додека процесот е затворен и автоматизиран. Извори на загадување се танкот во кој се шаржираат сировините и секцијата за дозирање на производот во соодветна амбалажа. По својата природа материјата е тешко испарлива течност со хемиска формула патентирана од страна на производителот.

2.1.1.2 Производство на кристални и гранулирани производи

Производството се врши со мешање во затворени мешачи и автоматизиран процес. Извори на загадување се: танкот во кој се шаржираат сировините и влезниот дел на дозирката. Исто така може извор на загадување е секцијата за автоматско пакување во случај на растур на производот заради оштетување на амбалажата. Носители на загадувањето се цврсти честички со просечен дијаметар до 40 микрони.

2.1.1.3. Изолирање на изворите на загадување

Секциите кои се извори на загадување се изолираат со кабинни од плексиглас и се поврзуваат со системот за аспирирање.

Кабината од постројката за течни производи е поврзана со системот за аспирање преку еден извод од горната страна.

2.1.1. 4 Техничко решение на системот за вентилација

Потребно е вентилирање на целокупниот простор во сите просториите со посебен каналски систем и вентилатор.

При тоа во работните простории се создава подпритисок, значи спречено е излегувањето на загаден воздух од евентуално отворени места (врати, прозорци).

2.2 Намалување на емисиите во води

2.2.1 Пречистителна станица за отпадни води

Отпадната вода има изглед и карактер на емулзија од течните производи, а може содржи и нерастворени или слабо растворени кристални и гранулирани производи, со неутрален рН вредност. Отпадна вода со ваков квалитет се третира како емулзија (суспензија), на која со погодни хемиски средства се врши дестабилизација и агломерација на колоидни диспергирани системи, формирање флокули, со чие таложење се обезбедува избистрување на супернатантот. После коагулација со флокулација и таложење, водата треба да минува низ адсорбционен филтер. Филтер медијата обезбедува одстранување на суспендирани материји, мали и лесни флокули резултат на коагулацијата, тешки метали, органски материји, боја и мирис.

2.2.1.1 Технолошка постапка за пречистување

Според квалитетот и карактерот на загадувањето, третманот на отпадните води се врши со следните постапки:

1. Додавање средство за коагулација
2. Егализација со таложење
3. Филтрација

Додавање средство за коагулација

Додавањето на коагулант како средство за коагулација и флокулација претставува хемиски третман на отпадните води. Изборот на коагуланти се прави помеѓу коагуланти со оптимален рН на делување од 5-10. Во принцип се припрема 10% раствор од хемикалијата.

Егализација со таложење

Во примарната комора треба да се врши изедначување на отпадната вода по количина и квалитет, довршување на процесот на коагулација и делумно таложење на инертниот флокулиран материјал. Се предвидува количина на талог од 2,5 до 5 кг/годишно. Кога талогот е 90% вода вкупниот волумен би изнесувал 0,025 – 0,05 м³. Издвоениот талог повремено треба да се чисти механички и да се собира во буриња.

2.2.1.2 Технолошки постапки

Технологијата на пречистување на отпадните води ја определува количината на водата, составот и степенот на пречистување. Отпадните води од погоните за производство на течни и кристални и гранулирани фунгициди и инсектициди се загадуваат од механички и органски онечистувања. Органското загадување е дадено од инвеститорот, а механичкото зависи од хигиената на вработените. Отпадната вода ќе има изглед на емулзија со диспергирани честички што потекнуваат од двата погона за производство.

Третманот на емулзионата отпадна вода се состои во додавање на погоден коагулант, флокулација со таложење и филтрирање.

1. Дозирање на коагулант – хемикалија – Се припрема 10% раствор на коагулант во дозирен сад. Дозирањето се врши во одводната цевка на халата, во определен однос со количината на отпадната вода. Коагулантот ја дестабилизира емулзијата

(суспензијата) од пестициди во водата, кои се агломираат и одвојуваат како посебна фаза.

2. Примарно таложење – Примарното таложење се одвива во предкомората, каде се одстрануваат грубите механички нечистотии со дел од исталожените агломерати. Водата, со дел од неисталожените флокули, низ цевка поминува во филтер комората.

3. Филтрација низ гравитационен филтер – За процесот на филтрација потребна е филтер комора исполнета со повеќе слоен адсорпционен филтер материјал, со голема специфична површина до 1000 m³/gr. Отпадната вода, која носи неагломерирани и агломерирани нечистотии, треба да поминува низ претходно испран и влажен филтер, се исцедува низ решетка и преку одводна цевка се одлива во собирна шахта, заедно со фекална и атмосферска канализација.

4. Шаржниот начин на производство условува повремено, краткотрајно користење на филтерот и доведување во сува состојба. Кај вакој тип на филтер можно е развивање на непријатни мириси, заради анаеробно разградување на органски материји. Затоа е потребно редовно одржување на хигиената на целата постројка и посебно на филтер медијата. Третманот се врши со натриум хипохлорид (2-5 mg/l) за дезинфекција од микроорганизми и син камен (0,1 – 1,0 mg/l) за агли.

2.2.2. Мерка за намалување на количеството отпадни води

При промена на производот во погонот за течни производи треба да се врши миење на линијата во вода. Првите 10 литри добиени од миење на машините треба да се собираат во сад и се продаваат како готов раствор. На тој начин се врши намалување на количината отпадни води.

VIII.3 Мерки за намалување на загадување на животната средина

VIII.3.1 Мерки за гасни компоненти

♦ *Редукција на влезот на загадувачките компоненти*

Оксиди на сулфур

- употребата на суровинските материјали кои што имаат ниска содржина на сулфурни оксиди може во голема мера да ги намали емисиите на SO_x
- во случај да се употребуваат суровини со голема концентрација на сулфур, се користи додавање на адитиви кои што имаат својство да извршат намалување на количеството на содржан сулфур во суровината (на пр. песок) или пак кај сулфурните глини емисиите на SO_x се намалуваат преку ефектот на растворање
- употребата на горива кои што имаат ниска содржина на сулфур, како што е природниот гас или пак втечнетиот петролеум, резултираат во намалени емисии на SO_x

Оксиди на азот

- со минимизирање на азотните компоненти во суровинските материјали може да дојде до намалување на NO_x емисиите

Неоргански хлор компоненти

- употребата на суровински материјали кои имаат ниска содржина на хлор можат значително да ги намалат емисиите на хлор во воздухот.

Неорганските флуор компоненти

- употребата на суровински материјали кои што имаат ниска содржина на флуор можат значително да ги намалат емисиите на флуор во воздухот
- ако има суровински материјали со висока содржина на флуор, се користи додавање на адитиви кои имаат својство да извршат намалување на количеството на содржан флуор во суровината или пак емисиите на флуор се намалуваат преку ефектот на растворање.

VIII.3.2 Мерки за заштита – отпадна вода

♦

♦ Водата употребена како суровински материјал

Водата е многу важен суровински материјал во индустријата, но количините на употребена вода варираат различно кај различни сектори и процеси. Водата која што се употребува во производниот процес треба потоа соодветно да се третира со таложници со што ќе се намалат суспендираните материи и ќе се намали концентрацијата на штетните материи пред да се испушти. Отпадната вода од процесот во главно се генерира преку испуштање на материи и нивното суспендирање во тековната вода за време на различните фази од производствениот процес.

♦ Вода која што се употребува како реагенс за чистење

Водата се користи за да се изврши чистење на инсталацијата, особено во оние делови каде што се врши подготовка на суровински материјал и дотур во дозерите и при самата работа на инсталацијата. Чистењето е операција во која што се користи поголем дел од расположливата количина на вода, која што потоа се преработува односно се третира така што може да се употреби повеќе пати за време на процесот на чистење.

♦ Причините и решенијата кои што се нудат во правец на редукција на емисиите и потрошувачката на отпадна вода во процесот

Причините за третирање на испустите на вода од производствениот процес се однесуваат на намалувањето на потрошувачката на вода и на реализирањето на минимални емисии на отпадна вода која што произлегува од производствениот процес. За да може да се реализираат наведените цели, во производниот процес треба да се вклучат третман системи за преработка на отпадната вода, како и да се превземат соодветни мерки за оптимизација на овие испусти.

♦ **Системи за третман на отпадните води**

Потребните информации кои што се во овој контекст можат да се најдат во БРЕФ техниките кои што се однесуваат на вообичаените системи за третман/менаџирање со отпадната вода и отпадниот гас.

Третман системи за отпадна вода од главниот процес:

Седиментациониот процес (наталожување): Овој процес има за цел да изврши одделување на цврстите честички од водата со помош на гравитационите сили. Постојат различни видови на сепарациони резервоари или резервоари за талочење кои што можат да имаат правоаголна, кружна или ламеларна форма.

Филтрација: Процесот на филтрација вклучува сепарација на суспендираните цврсти честички од течноста така што врши пропуштање на суспензијата низ порозен медиум кој што ги задржува цврстите честички, а ја пропушта на водата.

IX.3 Мониторинг на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ, СТРУМИЦА

IX.3.1 Мониторинг на емисии во воздух

Мониторинг на емисии во воздух (концентрации на хемиски штетности и цврсти честички – прашина) е предвидено да се врши од А1 - вентилационен испуст од производна линија за кристални гранулирани и течни вештачки ѓубрива.

Табела бр.1 – Мониторинг на концентрации на хемиски штетности

Извор	Место на емисија	Параметар	Фреквенција
Производна линија за кристални гранулирани и течни вештачки ѓубрива.	А1 -вентилационен испуст N 41° 30' 420" E 022° 37' 261"	Јаглерод монооксид, CO Јаглерод диоксид, CO ₂ Сулфур диоксид, SO ₂ Азот диоксид, NO ₂ Гасовити флуориди, изразени како F, Амонијак, NH ₃	Еднаш годишно

♦ Емисија на цврсти честички (прашина)

Мониторинг на емисии на цврсти честички – прашина) е предвидено да се врши од А1 - вентилационен испуст од производна линија за кристални гранулирани и течни вештачки ѓубрива.

Табела бр.2 - Мониторинг на концентрации на цврсти честички (прашина)

Извор	Место на емисија	Параметар	Фреквенција
Производна линија за кристални гранулирани и течни вештачки ѓубрива.	А1 -вентилационен испуст N 41° 30' 420" E 022° 37' 261"	Цврсти честички (прашина)	Еднаш годишно

IX.3.2 Мониторинг на емисии во површински води

Водата во текот на своето кружно движење во природата доаѓа во контакт со различни супстанции од неорганско и органско потекло, кои во неа се раствораат или диспергираат. Дел од овие супстанции се неопходни за живиот свет во водите од определени концентрации нсд кои доаѓа до промена на својствата на водите до определени концентрации над кои доаѓа до промена на својствата на водата и до нарушување на природната рамнотежа на флората и фауната во неа.

Површинските води содржат значително количество минерални супстанции кои главно содржат значително количество минерални супстанции кои главно потекнуваат од почвата со којашто се водите во непосреден контакт.

При производствениот процес во АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ Струмица не се создава вода од производствениот процес која се испушта во површински води па поради тоа нема потреба од мониторинг на ваков вид на емисии.

IX.3.3 Мониторинг на емисии во канализација

Во зависност од видот, квалитетот и количеството на индустриските отпадните води тие можат директно или индиректно да се испуштаат во најблиските водотеци или канализационата мрежа.

Водата игра две важни улоги во индустријата: служи за загревање или ладење и може да биде директно употребена во извесни хемиски процеси како реактант, продукт или растворувач. Водата за ладење е најмалку реактивна, затоа е и најмалку загадена. Затоа и по употребата обично не се прочистува, туку директно се испушта во водоприемниците. Процесната вода, од друга страна, е многу повеќе загадена, па затоа мора да се прочистува.

АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица не е приклучен на водоводна и канализациона мрежа. Отпадна вода во објектот се јавува од санитарните потреби на вработените, додека отпадна технолошка вода од производствениот процес не се создава, што произлегува од самата дејност на организацијата т.е. пакување на вештачко ѓубре кое се наоѓа во цврста или течна состојба.

Евентуални мали количини на растворено вештачко ѓубре би можело да се јави при миење на подовите на објектот, додека поголеми испуштања на растворено вештачко ѓубре не се идентификувани во редовниот работен режим на технолошкиот процес..

Водоснабдувањето се врши преку цистерна со вода со капацитет од 1000 литри, а вакви цистерни постојат шест. Отпадните води исклучиво се санитарни отпадни води (со занемарливи повремени количини на растворено вештачко ѓубре) се одведуваат во класична септичка јама (како и сите другите стопански и јавни објекти во селото).

Септичката јама претставува армирано - бетонски објект составен од комора. Отпадната вода доаѓа преку канализационите цевки во првиот дел на септичката јама и паѓа од одредена висина со што се создава биолошки активна пена на површината на водата. Оваа биолошки активна пена со довод на воздух од површината преку цевка низ плочата врши функција на разлагање до минерализација на отпадните пливачки материи (масти и тврди пливачки

материи) по пат на аеробно делување на бактериите. Поголемиот дел на отпадни води кој паѓа во подолните слоеви всушност нема некое поголема концентрација на тешко растворливи материи истите се разлагаат до минерализација по пат на анаеробно вриење.

Септичката јама во склоп на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица е бетонирана и соодветна за својата намена. Истата редовно се чисти и одржува. Отпадната вода оди во бетонирана септичка јама во кругот на инсталацијата која редовно се чисти и одржува од страна на комуналното јавно претпријатие Турија, општина Василево.

Табела бр.3 - Мониторинг на параметрите на квалитет на отпадна вода во бетонирана септичка јама

Извор	Место на емисија	Параметар	Фреквенција
Бетонирана септичка јама	B1 – вода од септичка јама N 41°30'251" E 022°37'166"	Температура pH Суспендирани материи ХПК Флуориди Сульфати Вкупен Азот Амонијак Нитрати Вкупен фосфор Кадмиум	Еднаш годишно

IX.3.4 Мониторинг на емисии во почвата

Почвата е многу значајна компонента на животната средина, бидејќи претставува основен и незаменлив ресурс за производство на храна, што е, пак, основен услов за опстанок на човекот, но и за многу други организми на Земјата. Таа ја обезбедува основата за масовен живот на Земјата, преку искористувањето на Сончевата енергија од страна на растенијата и на тој начин има значајна улога во кружењето на јаглеродот во природата, но и на многу други елементи, кои се значајни општо за животот.

На предметната инсталација АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ, Струмица не се идентификувани емисии во почвата, поради што не е констатирано ваков тип на влијание врз животната средина и не е пропишан мониторинг на загадувачи.

IX.3.5 Мониторинг на бучава

Најопштата дефиниција на еден звук (бучава) кажува дека тој врши нарушување на еластичните елементи кои ја сочинуваат работната и пошироката средина во која тој се појавува. Бучавата е осцилаторно движење на молекулите во воздухот околу својата рамнотежна положба.

Мониторинг на нивото на бучава која се генерира од производствената опрема во АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ, Струмица е предвидено да се врши на едно мерно место - на влезот на инсталацијата (источна страна)

Табела бр.5 - Мониторинг на ниво на бучава

Извор	Место на емисија	Параметар	Фреквенција
Производствена опрема	Б1 - на влез на инсталација (источна страна) N 41° 30' 425" E 022° 37' 306"	Бучава	Еднаш годишно

IX.3.6 Мониторинг на вибрации

Под поимот вибрации се подразбира осцилација на механички системи. Работникот на работното место е изложен на вибрации предизвикани од орудијата за работа или уредите со кои тој директно или индиректно ракува.

Врз основа на увидот на лице место, технологијата на работа и состојбата на процесната опрема, **на предметната инсталација АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ, Струмица не е идентификувано штетно влијание од емисија на вибрации врз работната и животната средина.**

Х. ЕКОЛОШКИ АСПЕКТИ И НАЈДОБРИ ДОСТАПНИ ТЕХНИКИ

Х.1 МЕРКИ КОИ ШТО ТРЕБА ДА СЕ ПРИМЕНУВААТ ВО АГРОХЕМИСКАТА ИНДУСТРИЈА

Европското биро за Интегрирано спречување и контрола на загадувањето во Севиља, Шпанија, нема изготвено БРЕФ (Референтен документ за најдобрите достапни техники) за производство на органски хемикалии.

Белешки за најдобрите достапни техники за секторот неорганска хемија (производство на хемиски органски препарати) сеуште не се изготвени ниту во Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Задоволителни информации за најдобрите достапни техники можат да се најдат во “Environmental, Health and Safety Guidelines – Anorganic manufacturing, formulation and manufacturing” IFC (International Finance Corporation) членка на групацијата на Светската банка, како и во “BATNEEC Guidance Note for the Pesticides, Pharmaceuticals & Speciality Organic Chemicals Sector” на Ирската агенција за животна средина.

Во натамошниот текст се користени наведените извори за споредба со најдобрите достапни техники, како и оние од БРЕФ – овите за третман на отпадните гасови и води, мониторинг и др.

Ракување со материјалите

Поради начинот на работа на инсталацијата, мешање на сировините со цел да се добијат соодветни минерални, вештачки ѓубрива, без вклучување на синтеза во производството, начинот на ракување на материјалите (сировините и производите) е исклучително важно прашање.

Според квалитетот на сировините и производите, кои спаѓаат во групата на отровни супстанции, НДТ препорачуваат соодветно управување со истите, преку изготвување на упатства за правилно ракување со сировините/производите. Тоа би значело по прием на сировините истите се складираат во посебно назначен

затворен простор за истите. При нивна употреба, внимателно треба да се манипулира при полнењето во машините, со цел да се избегнат непотребни излевања. Просториите да се изградени на таков начин што и доколку се случат излевања соодветно да се зафатат и да се насочат на пречистување.

Производите кои се добиваат требаат соодветно да се складираат, на посебно одредено место за нив, на посебна подлога се до нивното финално одведување од инсталацијата.

Праксата која што се применува во инсталацијата веќе ги задоволува насоките дадени од НДТ.

Процес

НДТ препорачува редовна контрола на процесот на мешање на суровините, било да се работи за течна или кристална и грануларна суровина. Редовно проверување на системите за пренос на течна материја, инспектирање. Да се намали колку што е можно потрошувачката на енергија.

Емисии

1. Емисии во води (површински или канализација). Со цел да се намали притисокот врз животната средина од загадување на водите, НДТ препорачува да се ракува со течните материјали на таков начин за да се намалат или избегнат излевањата во процесните простории. Исто така апаратите во процесот треба да бидат соодветни, во насока заштитени механички, термички или хемиски нарушувања.

Доколку се случат излевања НДТ препорачува нивно идентификување. Самата инсталација треба да има поставено соодветен систем за прифаќање на овие излевања и нивен третман. Исто така системот треба да ги подржува, т.е. да има капацитет да ги прифати оние отпадни води кои доаѓаат од спречување на инциденти (пожари или загадена вода од одржување на дворот на инсталацијата). Процесните води треба соодветно да се третираат пред да бидат испуштени од кругот на инсталацијата.

2. Емисии во атмосферата. НДТ препорачува ракување со материјалите во затворен простор, како и мешање на суровините во системот за производство без

никакви нарушување или излевања. Да нема непотребни проветрувања и отварања на работните простории.

Управување со инсталацијата

НДТ подразбираат постоење и спроведување на систем за управување со животната средина. Таков се уште не е воспоставен во Агромаркет Игор ДООЕЛ Струмица.

Независно од активностите на системот за управување со квалитетот, Агромаркет Игор ДООЕЛ Струмица ќе подготви и ќе спроведува систем за управување со животната средина кој ќе ги има основните компоненти како

- Подготовка на политика за животната средина
- Определување на аспекти, цели и задачи
- Подготовка на распоред на целите и задачите
- Оцена на ризиците и план за управување со ризици
- Оцена на операциите и можности за примена на почисто производство
- Утврдување на план за управување со животната средина.

Табела вр. X-1: Најдобро Достапни Техники

№	БАТ Референца	Опис на БАТ	Состојба во Агромаркет Игор
1.	Превентивни мерки за намалување на влијанието на инсталацијата врз животната средина (OFC_BREF, page 373)	НДТ бара Добар процесен дизајн Правилно ракување и примена на супстанции кои се токсични во однос на човековото здравје и животната средина Намалена употреба на помошни супстанции (пр. растворувачи, сепарациони агенси итн.) Минимални енергетски барања во однос на поврзаните економски влијанија на животната средина	Применето. Одбран е добар процесен дизајн кој овозможува правилно ракување и примена на супстанции кои се токсични во однос на човековото здравје и животната средина и превземени се превентивни мерки.
2.	Конструкција на погон (OFC_BREF, page 374)	НДТ бара Добра локација Цврста градба Затворена и опрема со инсталирани сигурносни вентили Добра централна вентилација Соодветна градежна, електро и хидро инсталација	Применето. Опишани во Прилог VIII.

Табела вр. X-2: Најдобро Достапни Техники

№	БАТ Референца	Опис на БАТ	Состојба во Агромаркет Игор
3.	Минимизирање на фугитивни емисии (SIC_BREF, page163) (OFC_BREF, page 377)	Минимизирањето на емисијата на дифузна емисија за складирање и справување со материјали/продукти со примена на еден или повеќе од следните техники: јаки материјали во затворени системи, употреба на покриени области заштитени од дожд и ветер, поседување на опрема за производство целосно или делумно вметната, поседување на опрема дизајнирана со затварачи и заптивки за задржување на дифузните емисии на прашина и нивно намалување и регуларно спроведување на одржувањето. НДТ се однесува на редукција на фигуративните гасови и течни емисии со примена на една или повеќе од следните мерки: користење на програми за периодично детектирање на истекување и за поправка, замена на затварачи (фланши) со заварувачка конекција, пумпи без запечатување и запирни вентили (bellow valves), употреба на системи за запечатување со високи перформанси и спроведување на регуларно одржување.	Применето.

Табела бр. X-3: Најдобро Достапни Техники

№	БАТ Референца	Опис на БАТ	Состојба во Агромаркет Игор ДООЕЛ
4.	Менаџмент на отпадни води и намалување на емисии на води (OFC_BREF, page 380)	Предтретман во рамките на инсталацијата и краен третман(и) во централната постројка за третман на отпадни води во рамките на локација каде што се наоѓа инсталацијата	Применето – септичка јама
6.	Енергија (OFC_BREF, page 379)	Редукција на потрошувачката на енергија со оптимално дизајнирање и работа на постројката	Применето.
7.	Управување со Систем за заштита на животната средина (OFC_BREF, page 379)	Системот за Управување со Заштита на Животната Средина – EMS (Enviromental Menagment Sistem) ги вклучува организационата структура, одговорностите, практиките, процедурите, процесите и ресурсите за развивање, имплементирање, одржување, прегледување и мониторинг на политиката за заштита на животната средина.	Не е спроведен Сертифициран Систем за управување со животната средина, но се планира во иднина да се спроведе Инсталацијата превзема многу мерки во текот и на крај од процесот, па нејзиното влијание врз животната средина е минимално.
8.	Превенција од несреќи (SIC_BREF, page 165)	Заштита од несреќи Со цел да се избегне "domino efektot" во случај на експлозија, потребно е да се одделат градбите (зградите) за производство и складирање во пределот за производство. Во насока на редукција на ризикот од експлозии од електрично потекло складирање на SIC во згради опремени со електрична заштита и безбедносни системи.	Применето

Табела вр. X-4: Најдобро Достапни Техники

№	БАТ Референца	Опис на БАТ	Состојба во Агромаркет Игор ДООЕЛ
9.	Заштита и безбедност за работа (SIC_BREF, page 162)	НДТ се: ▪ Високо ниво на образование и континуирана обука на персоналот што вклучува: Обучен кадар со образование од областа на инсталации за производство на вештачки минерални ѓубрива Континуирана обука на персоналот за новите методи во работата Постојана обука на персоналот за да ги препознаат инцидентните ситуации, обезбедување на здрава и безбедна работна средина и примена на безбедносната законска регулатива ▪ Примена на принципите од Индустрискиот код што вклучува: Примена на високи стандарди за безбедност, заштита на животна средина и висок квалитет при производството на отровни препарати Активности како Тренинзи, сертификати и обука на кадарот	Применето.

ПРИЛОГ X.2 Предлог мерки и активности

Со цел да се обезбеди употреба на почисти технологии, минимизирање на отпадот и супституција на сировините, а со тоа и редуцирање на емисиите на нивоа препорачани во Референтните документи за Најдобрите Достапни Техники, Операторот на Инсталацијата Агромаркет Игор ДООЕЛ дефинира предлог мерки и активности:

- Инсталирање на вакуум правосмукалка
- Инсталирање на нова машина- пакерица за пакување на прашкасти производи со тежина до 1000 g
- Приклучување на Инсталацијата на градски водовод

Имајќи ги во предвид мерките кои се веќе превземени во текот и на крај од процесот опишани во глава VIII, како и останатите мерки опишани во глава XII кои се на задоволително ниво и овозможуваат намалено влијание на инсталацијата врз животната средина, предложените мерки и активности се од превентивен карактер и обезбедуваат помал растур на сировина и готов производ, подобар квалитет на готов производ, заштеда на енергија како и континуиран процес.

XI. ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ

XI.3 програма за подобрување

Со цел потполно усовршување, поголемо искористување на капацитетите, притоа одржувајќи го постојано квалитетот на своите производи на највисоко ниво и водејќи грижа за животната средина Агромакет Игор ДООЕЛ, Струмица согласно Закон за животна средина објавен во Службен весник 53 во 2005 и Директивата за Советот од 24 Септември 1996 година за интегрирано спречување и за контрола на загадувањето 96/61/ЕС ја предлага следната:

ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ:

Активност 1:	Едукација и тренинг обука на сите вработени со цел подигање на свеста на вработените за водење грижа на животната средина
Активност 2:	Реновирање и сервисирање на вентилациони системи во работните простории каде се врши технолошкиот процес
Активност 3:	Намалување на видот и количините на отпад од пакување - Промена на амбалажата за пакување
Активност 4:	Поставување на филтери на машините на канални испусти и навремена промена на истите
Активност 5:	Редовно чистење на септичката јама и нејзино одржување
Активност 6:	Приклучување на инсталацијата на канализационен систем
Активност 7:	Редовно чистење и менување на филтерот кај вентилациониот систем

3.1 Опис на активностите

“Најдобрите достапни техники” всушност вршат имплементирање и координирање во согласност со Менаџмент системот за заштита на животната средина (ЕМС) кој што ги вклучува следниве составни делови:

- а) дефинирање на политика која што треба да ја има врвната менаџмент група во однос на инсталацијата. (Посветеноста на врвниот менаџмент се дефинира како предуслов за спроведување на успешна апликација на останатите составни делови од Менаџмент системот за заштита на животната средина).
- б) планирање и спроведување на сите потребни постапки
- в) имплементација на постапките, при што треба да се обрати внимание на:
 - I. структурата и одговорноста
 - II. стекнување на рутина, координација и компетентност
 - III. комуникативност
 - IV. вклучување на вработените во процесот
 - V. документирање
 - VI. ефикасна контрола на процесот
 - VII. програма за одржување на техничката опрема
 - VIII. степен на подготвеност и реакција во итни случаи
 - IX. согласност во однос на безбедноста при координација со законите за заштита на животната средина.
- г) проверка на перформансите и превземање на корективни мерки така што се обраќа големо внимание на
 - I. надгледување и мерење
 - II. корективни и превентивни мерки
 - III. одржување на запишаните документи
 - IV. независно внатрешно известување во однос на тоа дали менаџмент системот кој што се спроведува со цел да се изврши заштита на животната средина е во согласност со планираните прописи, и дали е извршено негово правилно имплементирање и почетно дизајнирање.
- д) ревидирање на работата на врвниот менаџмент.

1. Мерки кои ќе се превземат:

Активност 1: Едукација и тренинг обука на сите вработени со цел подигање на свеста на вработените за водење грижа на животната средина

Со извршување на оваа активност се овозможува запознавање на сите вработени со мерките и начинот на чување на животната средина со цел подигање на нивната свест за водењето грижа за истата.

Активност 2: Реновирање и сервисирање на вентилациони системи во работните простории каде се врши технолошкиот процес

Со извршување на оваа активност се постигнува ефективно вентилирање на воздухот, собирање на настанатата прашина во специјални отпашувачи и формирање на безбедна работна и животна средина.

Активност 3: Намалување на видот и количините на отпад од пакување - Промена на амбалажата за пакување

Со извршување на ова активност – Промена на досегашната амбалажа за готовите производи со нова еколошка амбалажа ќе обезбеди намалување на видот и количините на отпад од пакување.

Активност 4: Поставување на филтери на машините на канални испусти и навремена промена на истите

Со извршување на оваа активност се овозможува намалување на емисии на хемиски штетости што се емитираат во животната средина.

Активност 5: Редовно чистење на септичката јама и нејзино одржување

Со извршување на оваа активност се овозможува спречување на евентуално преполнување и можни загадувања на почвата од нередовно чистење на септичката јама.

Активност 6: Приклучување на инсталацијата на канализационен систем

Со извршување на оваа активност би се обезбедило поефикасно и побезбедно решение за превземање на отпадните води

Активност 7: Редовно чистење и менување на филтерот кај вентилациониот систем

Со извршување на оваа активност се овозможува заштита на животна средина и уредно функционирање на вентилациониот систем.

Во прилог XI е дадена Програмата за подобрување за горе наведените планирани активности:

Активност бр.1

1. ОПИС НА АКТИВНОСТИТЕ Едукација и тренинг обука на сите вработени со цел подигање на свеста на вработените за водење грижа на животната средина
2.Предвидена дата за почеток на реализација Април 2023
3.Предвидена дата за завршување на реализација Септември 2023
4.Вредност на мерливи податоци до и за време на реализација Обука на сите вработени – до 12 месец 2023
5.Вредности на мерливи податоци по реализација на активноста Реализирана едукација на сите вработени и обезбедени компетенции за зачувување на животната средина
6.Влијание врз ефикасноста Запознавање на сите вработени со мерките и начинот на чување на животната средина со цел подигање на нивната свест за водењето грижа за истата.
7.Вредност на инвестицијата 10.000.00 ден

Активност бр.2

1. ОПИС НА АКТИВНОСТИТЕ Реновирање и сервисирање на вентилациони системи во работните простории каде се врши технолошкиот процес
2. Предвидена дата за почеток на реализација Април 2023 год
3.Предвидена дата за завршување на реализација Април 2024 година
4.Вредност на мерливи податоци до и за време на реализација Намалување на емитирани гасови и прашина
5.Вредности на мерливи податоци по реализација на активноста Намалување на емитирани гасови и прашина, реализација до месец април 2024
6.Влијание врз ефикасноста Поефективно вентилирање на воздухот, собирање на настанатата прашина и формирање на безбедна средина за работа на вработените
7.Вредност на инвестицијата 100.000.00 ден

Активност бр.3

1. ОПИС НА АКТИВНОСТИТЕ
Намалување на видот и количините на отпад од пакување - Промена на амбалажата за пакување
2.Предвидена дата за почеток на реализација Тековно се реализира
3.Предвидена дата за завршување на реализација Тековна реализација
4.Вредност на мерливи податоци до и за време на реализација Намалување на отпад од пакување, до 30% од претходно
5.Вредности на мерливи податоци по реализација на активността Континуирано тековно одржување
6.Влијание врз ефикасноста Намалување на отпад од пакување, до 30% од претходно
7.Вредност на инвестицијата 50.000,00 ден/годишно

Активност бр.4

1. ОПИС НА АКТИВНОСТИТЕ
Поставување на филтери на машините на канални испусти и навремена промена на истите
2.Предвидена дата за почеток на реализација Септември 2023
3.Предвидена дата за завршување на реализација Декември 2024
4.Вредност на мерливи податоци до и за време на реализација /
5.Вредности на мерливи податоци по реализација на активността намалување на концентрациите на хемиски штетности и нивно одржување под МДК
6.Влијание врз ефикасноста намалување на емисии на хемиски штетности што се емитираат во животната средина.
7.Вредност на инвестицијата 150.000.00 ден

Активност бр.5

1. ОПИС НА АКТИВНОСТИТЕ Редовно чистење на септичката јама и нејзино одржување
2.Предвидена дата за почеток на реализација Континуирана тековна реализација
3.Предвидена дата за завршување на реализација Континуирана тековна реализација
4.Вредност на мерливи податоци до и за време на реализација Законски усогласено постапување со отпадот од септичка јама
5.Вредности на мерливи податоци по реализација на активноста Законски усогласено постапување со отпадот од септичка јама
6.Влијание врз ефикасноста спречување на евентуално преполнување и можни загадувања на почвата од нередовно чистење на септичката јама.
7.Вредност на инвестицијата 50.000,00 ден/годишно

Активност бр.6

1. ОПИС НА АКТИВНОСТИТЕ Приклучување на инсталацијата на канализационен систем
2.Предвидена дата за почеток на реализација Декември 2024
3.Предвидена дата за завршување на реализација Декември 2025
4.Вредност на мерливи податоци до и за време на реализација Временскиот период на реализација е во зависност од предвидениот општински рок за канализационен систем
5.Вредности на мерливи податоци по реализација на активноста Поефикасно и побезбедно решение за превземање на отпадните води
6.Влијание врз ефикасноста Поефикасно и побезбедно решение за превземање на отпадните води
7.Вредност на инвестицијата 150.000.00 ден

Активност бр.7

1. ОПИС НА АКТИВНОСТИТЕ Редовно чистење и менување на филтерот кај вентилациониот систем
2.Предвидена дата за почеток на реализација Тековна реализација, согласно потребите во тековната година
3.Предвидена дата за завршување на реализација Тековна реализација
4.Вредност на мерливи податоци до и за време на реализација /
5.Вредности на мерливи податоци по реализација на активността /
6.Влијание врз ефикасноста Правилно управување и селектирање на настанатиот отпад на инсталацијата
7.Вредност на инвестицијата /

ПРЕГЛЕД НА РЕАЛИЗАЦИЈА НА АКТИВНОСТИТЕ ОД ПРОГРАМАТА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ

Р. БР	Активност	Финансии по година во денари	
		2023 год	2024 год
1	Едукација и тренинг обука на сите вработени со цел подигање на свеста на вработените за водење грижа на животната средина технолошкиот процес	10.000 ден	/
2	Реновирање и сервисирање на вентилациони системи во работните простории каде се врши технолошкиот процес	ВО ТЕК НА РЕАЛИЗАЦИЈА	100.000 ден
3	Намалување на видот и количините на отпад од пакување - Промена на амбалажата за пакување	ПОСТОЈАНО СЕ РЕАЛИЗИРА 50.000,00 ден/годишно	ПОСТОЈАНО СЕ РЕАЛИЗИРА 50.000,00 ден/годишно
4	Поставување на филтери на машините на канални испусти и навремена промена на истите	/	150.000
5	Редовно чистење на септичката јама и нејзино одржување	50.000,00 ден/годишно	50.000,00 ден/годишно
6	Приклучување на инсталацијата на канализационен систем	/	150.000
7	Редовно чистење и менување на филтерот кај вентилациониот систем	ПОСТОЈАНО СЕ РЕАЛИЗИРА	ПОСТОЈАНО СЕ РЕАЛИЗИРА
	ВКУПНО:	110.000 ДЕН.	500.000
ВКУПНО ИНВЕСТИРАЊЕ:		610.000,00 Денари	

XII. ОПИС НА ДРУГИ ПЛАНИРАНИ ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ

1. Вовед

Тимот за заштита на животната средина на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица постојано ги контролира активностите кои што се изведуваат, при што ги идентификува случаите кои можат да излезат од контрола и да предизвикаат негативни последици во работењето и негативно влијание врз животната средина.

Највисокото раководство превзема соодветни технички и организациски мерки за превенција и избегнување на итни ситуации, како соодветна инфраструктура, проверка на инсталациите, назначување на одговорни лица и друго.

Од страна на Координаторот за заштита на животната средина е изработена Постапка во која се опишува начинот на кој организацијата се справува во итни ситуации. Постапката се стреми кон соодветна подготовка на организацијата за справување со сите вонредни состојби со цел ефикасно спречување или минимизирање на последиците преку соодветни планови за справување со вонредни состојби. Постапката за делување во Случај на незгода се применува во сите организациони делови на организацијата, за сите активности, производи и услуги кои што може да имаат влијание врз животната средина.

Организацијата има развиено и применува План за реагирање при итни ситуации за сите инсталации при АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица.

2. Идентификување на потенцијални незгоди и вонредни состојби

Координаторот за заштита на животната средина врз основа на важечките законски прописи за животна средина како и врз основа на долгогодишното работно искуство вршат идентификување на потенцијалните незгоди и вонредни состојби.

Врз основа на идентификувани потенцијални незгоди и вонредни состојби се изработува План на активности во случај на вонредни состојби.

Целта на овој план е да ги идентификува значајните ризици, да ги дефинира овластувањата и одговорностите на клучните вработени, листата на задолжителни контакти, спецификација на опремата и активностите при итните ситуации.

3. Планирање на активностите во случај на незгода или вонредна состојба

Планот за вонредна состојба се состои од предходно одредени и соодветно припремени активности за реагирање и справување со итна ситуација.

Плановите за вонредна состојба ги дефинираат потребните активности при вонредна состојба и вклучуваат:

- препознавање на потенцијални вонредни состојби;
- поставување на одговорна личност за координација (водач на тим, координатор), негов заменик и луѓе одговорни за разните активности на пример персонал обучен за противпожарна заштита, персонал обучен за справување со протекување на токсични супстанции и друго (членови на тимот);
- одговорности и должности на персоналот со определени задачи при настанување на вонредна состојба;
- опис на активностите кои што треба да се превземат и предвиденото време за реагирање;
- процедура за евакуација;
- препознавање и лоцирање на штетни материјали и активности потребни кога вакви материјали се причина за вонредната состојба;
- соработка со надворешни служби;
- комуникација со локалните власти, соседи и јавноста;
- заштита на важни документи и опрема;
- детали за вежбите;

- расположливоста на корисни информации за управување со вонредна состојба (на пример распоред на инсталации, податоци за штетните материјали, процедури, упатства и контакт телефонски броеви);

Плановите за вонредна состојба детално го опишуваат начинот на кој раководството и персоналот ќе бидат известувани.

Онаму каде што е потребно треба да се предвиди и можноста за известување на разни држави и локални власти како и медиумите и да се назначи одредено одговорно лице.

4 План за спречување на настанување на пожар во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА

Согласно претходните планови за постоечките инсталации, изработен е план за делување во случај на пожар кој претставува оперативен документ со кој ќе се обезбеди максимална заштита на имотот и вработените.

Една од првите активности на Координаторот за заштита на животната средина при елеборирање на прашањето за справување со вонредна состојба е изработка на План на локацијата.

Планот на локацијата дава детали за непосредното опкружување на организацијата (природни патишта, објекти, водотеци и слично) како и распоред на сообраќајниците, патиштата за евакуација, паркинзи за возниот парк, локации на местата за пружање на прва помош и расположливата медицинска опрема.

Исто така планот вклучува локации на табли со упатства во случај на незгода односно вонредна состојба, локации на аларми, опрема за заштита на животната средина и слично.

Опремата за делување во итна ситуација ја обезбедува Управителот, додека пак Координаторот за заштита на животната средина е должен најмалку еднаш месечно да ја провери функционалноста на опремата и за тоа да води соодветен запис.

Опремата за делување во случај на незгода односно вонредна состојба вклучува:

- ♦ Средства за пружање прва помош;
- ♦ Апарати за гасење пожар;
- ♦ Заштитни маски;
- ♦ Телефон со секогаш достапни интерни и екстерни врски;
- ♦ Мобилни телефони;

Посебно внимание треба се посветува на начинот на работа на оние места каде што постои опасност од појава на пожар. Како основа треба да се обезбедат соодветни ПП апарати како и прибор за гасење на пожар.

Врз основа на чл. 6 став 1 од Закон за пожарникарство (Службен весник на Р.М. бр.67/2004, 28/2007, 55/2013) и Законот за заштита од елементарни непогоди Управителот на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица, донесе:

ОПЕРАТИВЕН ПЛАН ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА НАСТАНУВАЊЕ НА ПОЖАРИ

Содржина на оперативниот план за спречување на настанување на пожари:

1. Процена на загрозеноста од пожари;
2. Распоред на ПП апарати по објекти во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ;
3. Мерки за спречување и настанување на пожари;
4. Мерки за дејствување при појава на пожари;
5. Организација на раководење и командување во локализирање и гасење на пожар.

Проценка на загрозеноста од пожари

Одборот за заштита на животната средина раководен од Координаторот за животна средина направи проценка на загрозеноста на инсталацијата од пожари. При проценувањето на загрозеноста во предвид се земени дејноста која што ја врши организацијата, локацијата и објектите со кои што ќе располага инсталацијата, непосредното опкружување, како и намерното подметнување на пожари.

Како карактеристични материјали за појава на пожар во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица се:

- електрична енергија, нафта, материјали кои секојдневно ќе се употребуваат во работењето како и
- намерно подметнати пожари.

Тимот за заштита на животна средина како најверодостоен извор на пожар го идентификува намерното подметнување на пожар.

Во објектот на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица постои можност за настанување на пожар и нивно проширување. Во овие објекти секогаш се наоѓа материјал од пакување, палети и отпаден материјал каде што лесно може да дојде до пожар, каде што предизвикувачите можат да бидат и самите работници од невнимание и негрижа.

Објекти од подолготраен карактер кои можат да бидат загрозени од пожар се:

1. АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица

Објектот е изграден е од тврда градба, но најголема опасност има од настанување на пожар. Опасноста најмногу доаѓа од суровините кои се користат, горивото и помошните материјали.

Предизвикувачи можат да бидат: електричната инсталација, невнимание на работниците при работа со апарат за варење, боци за заварување и фрлање на

недогорена цигара каде што во околината има обраснато трева која во летниот период е сува и лесно запалива.

Предвидена ПП заштита за инсталацијата - ПП апарати, тип: C9, C50, C100.

Класификација на пожарите според видот

КЛАСА А - Пожар од дрво, јаглен, текстил, хартија, гума, пластика: се гасат со ПП апарат – со воздушна пена, со вода или со халон. Средството за гасење се насочува во материјалот кој гори, а не во пламенот.

КЛАСА Б - Пожар на запаливи течности што не се мешаат со вода се: сите деривати на нафта, лакови, масти и сите растварачи

За гасење се употребува: - ПП апарат со прашок S, ПП апарат со CO₂, ПП апарат со халон.

КЛАСА Ц - Пожар на горливите гасови: метан, пропан, бутан, ацетилен и др. Согооруваат со пламен и со експлозија. За гасење се употребуваат: ПП апарат со CO₂, ПП апарат со халон и ПП апарат со прашок.

КЛАСА Д - Пожар од лесен метал, алуминиум, магнезиум и негови легури. Се гасат со ПП апарат со прашок S и со песок.

КЛАСА Е - Сите пожари од класите: А, Б, Ц и Д кога се под висок напон на електрична енергија.

Ако се запали електричен апарат, бруска, бормашинка, најпрво се исклучува кабелот од штекерот, а потоа се гаси со ПП апарат. Ако таков во моментот нема, со млаз на вода.

При појава на мали пожари се употребуваат: песок, земја и садови за вода, а од алати: лопата и копач.

Распоред на ПП апарати

На инсталацијата посебно внимание се посветува на начинот на работа на оние места каде што постои опасност од појава на пожар. За таа цел обезбедени се соодветни ПП апарати како и прибор за гасење на пожар.

- по објекти
- магацини
- возила

Со цел да се обезбеди постојана функционалност на противпожарните апарати на предметната инсталација ќе се врши редовен преглед и сервисирање на апаратите и хидрантите од страна на овастена институција која поседува соодветна потврда.

Мерки за спречување на настанување на пожар

Заради намалување на бројот и причините за појава на пожар на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица се превземани превентивни мерки при проектирањето, изградбата и користењето на објектот, електрични и градежни заштитни мерки, мерки за заштита од пожар користејќи едукација за подигање на ПП свеста кај вработените и сл.

Една од мерките за спречување на настанување на пожар е редовно одржување на сите видови уреди во инсталацијата. За таа цел Одговорното лице за одржување кој поседува соодветно знаење и искуство врши постојано одржување на уредите во инсталацијата. За превземените активности и редовниот мониторинг над уредите тој постојано ќе го известува непосредниот раководител.

Одговорното лице за одржување во соработка со Тимот за заштита вршат постојана контрола на лесно запаливи материи и гасови, во текот на своето работење го известуваат непосредниот раководител.

Одговорното лице е задолжено за следење на уредите и средствата за гасење на пожар и одржување во исправна состојба, како и за изведување на практични вежби во однос на опремата и нејзиното користење.

За навремено сервисирање на ПП апаратите соработува со П.П.С на градот Струмица.

За своето работење постојано го известува непосредниот раководител.

Мерки за дејствување при појава на пожар и експлозија

Во случај на појава на пожар секој вработен кој непосредно ќе се најде на местото на пожарот должен е да пристапи кон гасење на истиот. Доколку вработениот не е во можност сам да го реализира тоа должен е да пристапи кон известување на П.П. С Струмица од најблискиот телефон.

Во случај на пожар Одговорното лице и секој вработен е должен веднаш да го известат Управител како и непосредниот раководител за местото на пожарот.

Во случај кога пожарот е од поголеми размери и не може да се изгаси од присутните работници, истиот треба да се евидентира и веднаш да се известат надлежните органи односно ПП службата и управата за внатрешни работи.

Гасењето на пожар со вода се применува кога со огнот се зафатени дрво, гума, текстил, пластика, кожа и слично.

При гасење на овие материјали се ослободува голема количина на чад и топлина која зрачи од материјалите зафатени со огнот па затоа тешко се локализираат. Во таков случај се дејствува со јаки млазеви вода, по капацитет и по ударна снага од одредена далечина.

Кога пожарот е згаснат треба да се употреби распрснат млаз на вода. Ако гасењето се врши во затворен простор задолжително да се носи заштита за дишните органи. При гасење во вакви случаи мора да се води сметка за исклучување на електричната енергија.

Во случај кога од пожар се зафатени електрични инсталации, уреди и постријки, гасењето на пожарот се врши само откако ќе се исклучи струјата.

Струјата од уреди со висок напон се исклучуваат во следните случаеви:

- кога горат електрични уреди;
- кога електричните уреди се оштетени и претставуваат опасност по гасењето;
- кога електричните уреди го отежнуваат гасењето;

Исклучувањето на струја со напон поголем од 220 V го врши лице кое има познавање од таа област, при што не треба да се допушта да има присуство на голем број на луѓе во моментот на исклучувањето, како и електричните уреди под напон да не се допираат со метални делови.

Гасењето на пожарот може да започне само откако ќе се знае дека електричните уреди не се под напон. Водата потребна за гасење на евентуално настанатиот пожар ќе се обезбедува од водоводниот систем каде што има хидранти.

Организација на раководење и командовање во локализирање и гасење на пожар

Надлежниот раководител по дознавањето за пожарот должен е веднаш да дојде на местото на пожарот и да го превземе раководењето на неопходните активности за гасење на пожар.

Во управување со настанатата ситуација раководителот кој раководи со операцијата на гасење на пожарот должен е да :

- да изврши проценка на настаната ситуација на теренот;
- организира давање на ПП апарати и друга опрема;
- организира распоред на луѓето;
- наредува да се исклучи електричната енергија;
- евакуација на запаливите материји;
- евакуација на загрозените работници;

Во случај да расположливите луѓе не се доволни да го изгаснат пожарот тогаш раководењето со настанатата ситуација го врши П.П. Служба Струмица.

5. Обезбедување на мерки за сигурност на работниците на времена работа на објектот

а) оградување на теренот

Со цел да се спречи можноста за повреди на невработените лица кои што се движат во близина на објектот, непознавајќи ги доволно изворите на опасноста, границите на објектот треба да бидат оградени со ограда и означени.

б) услови на теренот

За пренос на тешките товари за потребите на објектот обезбедени се набиени и цврсти сообраќајници со што исто така се спречува изнесување на кал и други отпадоци при излезот на главните градски сообраќајници.

в) услови на складирање

За правилно складирање и заштита од уништување, материјалот на инсталацијата се складира во точно определено место и простории за складирање.

Чувањето и транспортирањето на опасни материјали како што се нафта, суровини, и слично е во специјално за тоа наменети цистерни.

г) заштита од повреди при работа

Бидејќи работното искуство покажало дека најголем број на повреди во текот на работата доаѓаат при транспортирањето, раководството има испланирано и во пракса применува соодветни методи на работа меѓу кои:

- возилата при утовар и истовар треба да бидат закочени или на друг начин осигурани од движење (за косини се поставуваат подметки и клинови);
- со работата на група работници на претовар раководи одговорно лице или посебно задолжен работник;
- по завршен утовар или растовар возачот е должен да го прегледа сандакот на возилото, да се утврди дали теретот е правилно поставен, односно дали

е целиот товар распореден, како и да се провери дали сандакот на возилото е осигуран од отворање;

- при утовар и растовар на теренот со механички средства работниците кои што се наоѓаат во близина мораат да се оддалечат;
- материјалот што се осипува како и теретот со вреќи како што се вар, цемент и друго се полни во камиони во висина на страницата при тоа водејќи сметка за дозволената носивост на возилата.

д) предупредување за опасност

Поединечни места и простории каде што постои повремени и постојана опасност, на јасен и разбирлив начин ќе се постават табли со опомена како:

“Опасност од предизвикување пожар “, “Места загрозени од работа на машини”, “Електрично орманче”, “Запаливи течности” и друго.

ѓ) лични заштитни средства

Сите вработени се задолжени да носат лични заштитни средства за заштита од различни опасности.

Особено е важно секој од работниците при извршувањето на било каква работа задолжително да има соодветна квалификација и да носи соодветни лични заштитни средства како и тоа да работите се извршуваат под контрола на непосредниот раководител.

6. Мерки за заштита од електрична струја

Потребите од електрична енергија за работа на машините ќе се обезбедува со електрична мрежа и со агрегати за струја. Приклучокот е извршен на сопствена трафостаница при што доводот на струја е обезбеден со соодветен електричен кабел приклучен на главната разводна табла.

Целокупната електрична мрежа е спроведена по бандери на начин на кој не претставуваат никаква пречка при спроведување на технолошкиот процес, а исто така и да се заштитени од разни оштетувања.

Сите електрични машини се заштитени од удар од повисок напон со заштитно заземјување.

Два пати годишно во летниот и зимскиот период се вршат периодични испитувања за исправноста на заштитното заземјување.

7. Мерки за заштита при работа

Со цел да се обезбеди поголема производност и да се намалат прекините на работа, водејќи при тоа грижа за заштита на вработените при работата потребно е да утврдат: изворот, разместувањето и заштитата на машините, уреди и алати кои ќе одговараат на технологијата на работа.

Освен периодичните прегледи и испитувања на машините раководителите на поедини машини секојдневно пред почетокот на работата вршат контрола на исправноста на машините, уредите или механизираниот алат.

Со машините ракуваат исклучително стручно оспособени работници со соодветна квалификација и стручност. На останатите работници строго им е забрането ракување со овие машини.

8. Укажување на прва помош

За укажување на прва помош во случај на повреда или болест на работниците, треба да биде обезбедено орманче за прва помош со сите потребни материјали според прописите. После укажаната прва помош на болните или повредените работници, ако има потреба се укажува прва помош во најблиската здравствена установа. За потешките повреди обезбедени се носила за носење на повредените работници.

9. Громобранска инсталација

Громобранската инсталација е изведена согласно важечките технички прописи и норми кои обезбедуваат заштита од атмосферските празнења. Истата е изведена од (FeZn) лента. Долголку е извршено атмосферско празнење, се врши проверка на инсталацијата и се врши замена на оштетените делови.

10. Хидранти

Надворешната хидрантска мрежа е збир на градежни објекти и уреди со кои водата, со погоден извор на снабдување со цевки се доведува до хидрантските приклучоци кои непосредно се користат за гасење на пожар или на нив се приклучуваат ПП возилата.

Внатрешната хидрантска мрежа претставува збир на уреди што водата ја разведуваат преку црево со определена должина и распрскување према настанатиот пожар.

11. Вежби

Во организацијата ќе се спроведуваат периодично вежби со цел проверување и потврдување на степенот на подготвеност на персоналот за справување со вонредни состојби. На пример хипотетичен оган, за да се тестира соодветниот план за вонредни состојби и да се провери неговата ефикасност.

12. Мерки за заштита од истекување

Во апликацијата до Министерството за животна средина и просторно планирање за добивање на дозвола за ИСКЗ во Додатокот IV се приложени информации за условите на складирање на материјалите, суровините и готовите производи.

Имено напоменато е дека во организацијата се превземени сите превентивни мерки за спречување на истекување на било какви супстанции како што се на пример горивата, мазива и слично.

XIII. РЕМЕДИЈАЦИЈА, ПРЕСТАНОК СО РАБОТА, ПОВТОРНО ЗАПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА И ГРИЖА ПО ПРЕСТАНОК НА АКТИВНОСТИТЕ

XIII.2 Престанок на работа

Проценка за тоа колкав би бил работниот век на Агромаркет Игор ДООЕЛ, Струмица не се направени, меѓутоа, доколку настапат околности под кои ќе биде неопходно да престане со работа Агромаркет Игор ДООЕЛ се обврзува да ги сведе на минимум влијанијата врз животната средина од работењето на оваа инсталација.

Во случај на делумен или целосен престанок со работа е направен план за минимизирање на краткорочните и долгорочните ефекти на активноста врз животната средина.

Прва фаза од активностите кои што би произлегле во случај на престанок со работа на инсталацијата ќе опфати контрола на остатоците на материјалите, планирано расчистување и чистење како разгледување на солуција за продажба на опремата на инсталација од сродна дејност или пак соработка со превземач кој понатаму ќе изврши реупотреба или рециклирање на опремата.

Тоа вклучува :

- **Искористување на сите сировини, што подразбира навремена најава на престанокот со активностите за да се овозможи еквивалентна залиха на материјали.**
- **Отстранување на било каква хемикалија или отпад складирани на локацијата. Инсталацијата не употребува масла, средства за подмачкување или гориво, така да при престанок со работа не можат да бидат затекнати.**
- **Процесната опрема ќе биде исчистена, демонтирана и соодветно складирана до понатамошна продажба или доколку не се најде купувач, ќе биде отстранета или рециклирана преку соодветни овластени фирми.**
- **Зградите ќе бидат темелно исчистени пред напуштање.**

- **Локацијата и објектите на неа ќе бидат оставени во безбедна состојба и ќе се одржуваат соодветно ако се случи да бидат напуштени за подолг временски период.**
- **Во случај на престанок со работа сите средства за работа, сировини, готови производи и сл. што ќе бидат затекнати во моментот на престанок со работа ќе бидат предадени на овластен превземач кој понатаму ќе ги употребува или рециклира.**

XIII.3 Реставрација на инсталацијата

Втора фаза од активностите би опфатила активности во поглед на искористување на просторот. Што се однесува до просторот во кој ќе се изведуваат активностите не може да се искористи за земјоделски цели ниту пак за урбан развој. Најдобро искористување на овој простор би бил тој да се употреби како магацински простор.

Во случај да не се најде заинтересирана страна за ваква намена (магацински простор) може да се јави потреба од рушење на овој објект. Во таков случај најнапред се разгледува опсегот на рушење. Се прави проценка на количината на отпад кој што би се јавил при операцијата на рушење како и се прави план за управување со отпадот кој што ќе настане при овие активности.

Исто така при престанок со работа пред понатамошна пренамена на просторот ќе се направи и проценка на деградација на почвата од дотогашните активности на инсталацијата.

Освен тоа, Агромаркет Игор ДООЕЛ ќе ангажира стручни лица за ревитализација на ваков вид инсталации и планот ќе го достави на одобрување во Министерството за животна средина и просторно планирање.

Освен тоа, Агромаркет Игор “ ДООЕЛ ќе ангажира стручни лица за ревитализација на ваков вид инсталации и планот ќе го достави на одобрување во Министерството за животна средина и просторно планирање.

XIII.4 Делумен престанок на активноста на инсталацијата

Мерките за намалување на влијанието врз животната средина се истите кои би се превземале при целосно престанување на инсталацијата со тоа што поради намалениот интензитет на работа ќе има помало негативно влијание врз животната средина.

Процесната опрема што не се употребува поради намалениот интензитет на работа ќе се продаде или доколку се задржи и покрај тоа што не се употребува редовно ќе се сервисира, обележи и чува на соодветна локација.

XIV. НЕТЕХНИЧКИ ПРЕГЛЕД

XIV Нетехнички преглед

Вовед

Со прогласување на *Законот за животната средина* (Сл. Весник на РМ бр. 53/2005) се утврдуваат правата и должностите на правните и физичките лица во обезбедување на животната средина и природата заради остварување на правата на граѓаните за здрава животна средина.

Во *Законот за животната средина* се предвидува надзор над објектите и техничко - технолошки решенија за намалување или спречување на загадувањето.

Работните организации и другите правни лица чии објекти, уреди и постројки го загадуваат воздухот вршат мерења на количествата на испуштени материи и водат евиденција за извршените мерења на начин и рокови предвидени со *Правилникот за начинот и роковите за мерење, контрола и евиденција на мерењата на испуштените штетни материи во воздухот од објекти, постројки и уреди што можат да го загадат воздухот над максимално дозволените концентрации* (Сл. Весник на СР Македонија, бр. 13/76) и *Правилникот за граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и*

видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитураат стационарните извори во воздухот (Сл. Весник на Р.М, бр.140/10).

Основна дејност на Д Т У Агромаркет ИГОР е производство на вештачки ѓубрива и тоа: кристални, течни и гранулирани.

Д.Т.У Агромаркет Игор ДООЕЛ е формиран во декември 2001 год. На почеток од својата работа основна дејност е продажба на мало на средства за земјоделско производство, односно трговија на мало во една земјоделска аптека. Со пораст на профитот е донесена одлука за отварање на нова земјоделска аптека. Така од 2002 год. трговијата се одвива во две земјоделски аптеки. Три години по формирањето, односно од 2004 год. Агромаркет Игор ДООЕЛ добива ексклузивно застапништво за Македонија од грчката фабрика за производство на вештачки ѓубрива „Натуре “ и од тогаш Организацијата Агромаркет Игор започнува да се занимава и со пласман на големо на целокупниот асортимент од оваа фабрика за производство на ѓубрива. Но развојот на организацијата тука не застанува, напротив продолжува трендот на отварање на добро снабдени нови продавници – земјоделски аптеки, при што денес поседува три земјоделски аптеки во струмичкиот регион. Покрај развојот во трговијата на мало, за овој период организацијата Агромаркет Игор продолжува интензивно да се развива во областа на трговија на големо. Така денес е ексклузивен и единствен застапник за Македонија на голем број европски компании, меѓу кои: Згаравати - Р.Италија, Импекс “- Р. Италија; „Албомилагро “ – Р. Италија; „ Натуре” – Р. Грција; „ Семо “ – Р. Чешка, како и голем број други компании од Европа.

Во 2012 год. „Агромаркет Игор” ДООЕЛ го купува објектот во близина на селото Владиевци кој бил порано фабрика за производство на вештачки ѓубрива.

Во 2013 год. организацијата добива дозволи за пакување (конфекционирање) и производство на сите видови вештачки ѓубрива, што овозможува поголем развој и освојување на нови пазари, за денес Организацијата да има деловна соработка со повеќе од 200 фирми од Р. Македонија, кои се од областа на земјоделството (продажба на големо и мало).

Стратешка цел на организацијата е во иднина да се продолжи со производство и пласман на големо на вештачки ѓубрива, пласман на големо на семенски материал од фирмите чии единствени застапници за Р. Македонија; како и рентабилно работење на земјоделските аптеки.

XIV.1 Опис на инсталацијата, емисии, отпад кој се создава и третман кој се врши во Агромаркет Игор, ДООЕЛ

Локациска поставеност на АГРОМАРКЕТ ИГОР, ДООЕЛ:

Објектот на ДТУ "АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица претставува изградба на стопански објект на КП бр.76 во КО ГРАДОШОРЦИ – ВОНГРАД во средно населен крај и како таква нема посебна промена во однос на сообраќајното решение.

Слика 1 – Локациска поставеност на објектот ДТУ "АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ

Објектот се наоѓа во непосредна близина на магистралниот пат Струмица-Радовиш и со него е поврзан преку помошен спореден пат во средно населен крај и кој во своја близина нема други објекти. Вкупната површина во која се наоѓа објектот на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ е 1357 m² од кои под објект има 491,76 m² и 865,24 m² дворно место.

Во приземниот дел на објектот се сместени простории за:

-Прием на репроматеријалите,

- Пакување и преработка на гранулирани и течни ѓубрива,
- Просторија за готов производ,
- Административен дел со канцеларии, кујна и гардеробер со купатило, а во поткровјето се сместени три канцеларии, остава и купатило.

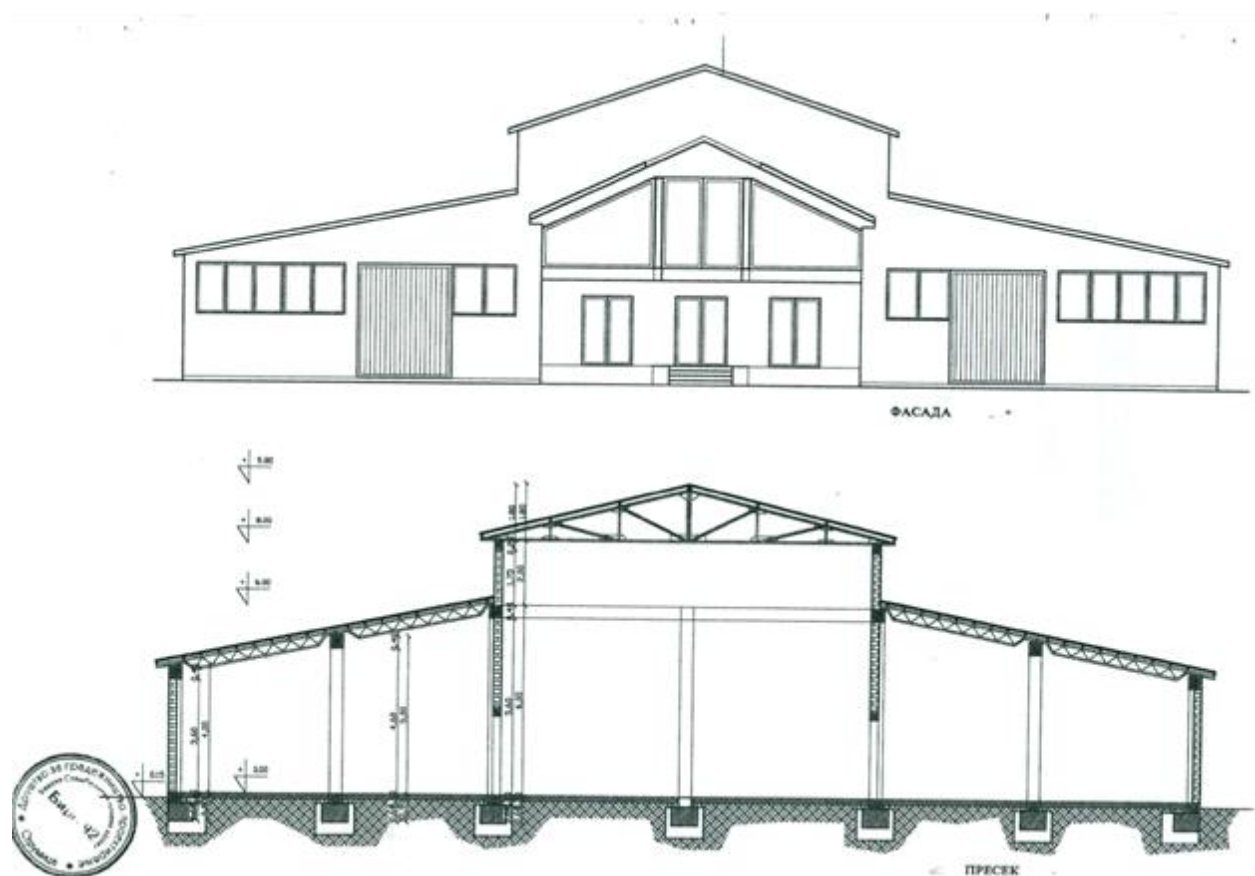
Во административниот дел се наоѓаат:

Во приземјето:

- Простории (канцеларии) – три
- Кујна
- Просторија за гардероба со купатило и WC

Во поткровјето:

- Простории (канцеларии) – три
- Просторија за остава
- Просторија со купатило и WC

Слика бр.2 Пресек на објектот на "Агромаркет Игор" ДООЕЛ, Струмица

Објектот "АГРОМАРКЕТ ИГОР" ДООЕЛ с.Владиевци,о.Василево, Струмица е стопански објект изграден од два дела од кои едниот е работилница со катност приземје, а другиот е административен дел со катност приземје и поткровје. Работилницата е армирано бетонско постоље со армирано бетонски столбови и греди, а покривањето е со челична конструкција, доводен кров покриен со ребраст пластифициран лим со дебелина од 0,60 mm.

Административниот дел е армирано – бетонска скелетна конструкција, каде сидните маси се сидани со шупла тука блок – 12, додека кровот е двоводен со режана чамова граѓа покриен со керамида. Прозорците и вратите се од елуксиран алуминиум и се застаклени. На предната страна се наоѓа простор за комуникација и паркинг простор.

Во поглед на сообраќајното решение објектот "Агромаркет Игор" ДООЕЛ Струмица се наоѓа во непосредна близина на магистралниот пат Струмица – Радовиш и со него е поврзан преку помошен спореден пат, структурата на сообраќајот во функција на објектот е 60% товарни возила. Како сообраќајно така и ситуационо објектот е така решен да може да одговори спрема барањата што ги наметнува функцијата на истиот. Во однос на планот на сообраќајните знаци во близина на објектот нема никакви сообраќајни знаци. Од К.П. бр. 73 М.В. Голем Рид во К.О. Градашорци и е со следниве димензии 12,40 m x 10,00 m.

Во однос на околните објекти работилницата за пакување на вештачко ѓубре "Агромаркет Игор" ДООЕЛ, Струмица подружница Василево во своја близина нема други објекти. Пристапот до зградата со товарно возило е преку помошен спореден пат и се одвива и функционира непречено.

Во склоп на парцелата е решен и статистичкиот сообраќај, кој е димензиониран во се према Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање, (Сл. Весник на РМ бр.142/10). Предвидени се повеќе паркинг места во дворното место на објектот, површина е доволно пространа за возилата кои се утоваруваат и паркираат. Сето тоа го прави лесно достапен за возилата на кој се врши утовар, како и за противпожарни возила, или пак било кои други возила за било каква друга интервенција.

Слика бр.5 Локација на објектот (размер 1:1000)

Проектиран капацитет на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица изнесува до 1000 тони готов производ годишно. Реален капацитет моментално е 150 - 200 тони годишно.

♦ **Водоснабдување**

Водоснабдувањето на инсталацијата се врши преку хидрантски систем со Експлоатационен бунар за црпење на подземна вода со пратечка инфраструктура, која се користи за хигиенски, санитарни и технолошки потреби а за пиење се употребува флаширана вода.

♦ **Електрично напојување**

Организацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица со електрична енергија се напојува од градската електрична мрежа. Електричната енергија се употребува за:

- одвивање на целокупниот технолошки процес
- осветлување на просториите и просторот на инсталацијата

Инсталацијата со **електрична енергија** се снабдува од градската мрежа преку една столбна трафостаници СТС 10/0,4 kW со моќност од 100 KWA кој е сместени во кругот на инсталацијата. Истиот е во владеење на ЕВН и негово ладење се врши со електроизолационо трансформаторско масло. Досега не е извршена замена на маслото. За изведбата на трафостаницата е изготвен посебен проект од страна на организацијата ТНТ ДООЕЛ, Неготино.

Во 2013 година Организацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица има потрошено околу 20 500 kW електрична енергија.

♦ **Отпад кој настанува при одвивање на активноста на постројка Агромаркет Игор, ДООЕЛ**

Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА од хартија се создаваат картони, кутии, вреќи како и метализирана фолија од суровините кои се употребуваат за производство. Ваквиот вид на отпад го превзема овластената организација ПАКОМАК ДОО, СКОПЈЕ.

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА од пластика се создаваат пластични шишиња, канти, буриња итн. од суровините кои се употребуваат за производство. Ваквиот вид на отпад го превзема овластената организација ПАКОМАК ДОО, СКОПЈЕ.

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА од дрвен отпад се присутни дрвени палети кои се реупотребуваат како и метални буриња меѓутоа за нивно евентуално отстранување организацијата има склучено договор со овластената организација ПАКОМАК ДОО, СКОПЈЕ.

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА отпадна вода се создава од технолошкиот процес како и од одвивање на санитарните (хигиенски) потреби на вработените и се испушта во специјално за таа намена изграден таложник со бетонирана основа и зидови и истиот редовно се чисти и одржува.

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА се создава комунален отпад од секојдневното работење и истиот се превзема од комунално претпријатие Турија о. Василево

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА постои посебна процедура за управување со отпад која овозможува целиот создаден отпад под контролитани услови да се складира и предаде на овластени организации. Процедурата се применува во сите организациони делови каде се создава отпад.

Во граници на инсталацијата постои депо за привремено складирање на отпадот. Решението за депото е согласно потребите на намената. Ова е привремено решение за управување со ваков вид на отпад од страна на Р. Македонија. Депото се наоѓа во кругот на инсталацијата. АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА се грижи за управувањето со отпадот согласно Законот за управување со отпад.

XIV.2. Планирани мерки за намалување на загадувањето

VIII.2 Мерки за третман и контрола на загадувањето во тек на процесот

Во текот на процесот превземени се одредени мерки за спречување на загадувањето и тоа:

❖ Воздух

Производствените линии се изведени така да обезбедат максимална затвореност во процесот на производство. Местата каде е можна појава на загадувачки супстанции како прашина (SPM) или гасови (пареи) се обезбедени со соодветен систем за вентилација. Технологијата на вентилациониот систем во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ е изведено со поставување на вентилатор кој го извлекува воздухот од просториите и го усмерува во канистер со вода. Вентилациониот испуст е споен со канистерот. На самиот канистер е поставен и филтер преку кој излегува воздухот, а цврстите честички и прашината се таложат и се задржуваат. Филтерот по потреба се менува. Водата од канистерот се собира и се превзема од ЈПКД Турија.

❖ **Манипулација со сировини и готов производ**

Најважна мерка при манипулацијата со сировини и готов производ е да не се дозволи истурање и растурање на материите при нивното манипулирање, поради што е неопходно придружување кон пропишаните мерки и упатства за работа.

Технолошките линии се така изведени да обезбедуваат максимална затвореност во процесот на производство.

Инцидентно истурените цврсти материи се собираат со прирачни средства (црпалки, правосмукалки или сл. направи) и употребливите повторно се враќаат во процесот, а неупотребливите се собираат во посебни контејнери (наменети за тоа) за понатамошен посебен третман.

VIII.1.2 Едукација на персоналот

Едукација на персоналот се применува на ниво на целата организација независно од хиерархиските нивоа во организацијата.

Целта на едукацијата на персоналот е вработениот да биде едуциран за:

- значењето на водењето грижа за животната средина;
- аспектите на животната средина и влијанијата поврзани со нивната работа;
- нивните улоги и одговорности во постигнувањето усогласеност со законските барања за заштита на животната средина

Одговорен за планирање и реализација на обуки од областа на животната средина е Управителот. За оние прашања за кои што е неопходна обука од надворешни стручни лица истата претходно се планира и се реализира во соработка со овластена организација.

VIII.1.3 Мерки за заштита на водата и почвата

♦ Една од основните мерки за заштита на водата и почвата е правилно складирање и управување со суровините.

Суровини кои се користат за ваков вид индустрија се многу и се рановидни. Во магацинските простори за чување на суровините во поглед на техничките карактеристики превземени се сите неопходни мерки за спречување на било какво излевање или понирање на истите во почвата со што би се предизвикало загадување на животната средина т.е сите магацини се физички оградени и покриени, подот на сите магацини е бетониран со што би се спречило евентуално истекување на суровините и нивно понирање во почвата и истите се поставени на дрвени палети.

- ♦ Отпадот кој што се складира во дворот да се собира на пропишаното место и во адекватни контејнери.
- ♦ Задолжително спроведување на селектирање на отпадот
- ♦ Континуирано чистење на манипулативните површини

VIII.1.4 Заштита од бучава

Заштита од бучавата која што потекнува од работата на инсталациите, постигната е со превземените хортикултурални решенија и првичното поставување на инсталациите на локации кои се на периферија или надвор од населените места.

Конструкционата изведба на инсталациите е таква да активностите кои што се изведуваат во инсталацијата не предизвикуваат никакво загадување од бучава во околната средина.

- ♦ Зазеленување на сите предвидени површини во кругот на Објектот
- ♦ При набавка на нова опрема ќе се обрнува поголемо внимание на пропишаната бучава која што ја создаваат уредите и ќе се набавува опрема која создава помала бучава,
- ♦ Доколку не пречи на процесот намалување на бучавата со згушување т.е поставување на уредот кој предизвикува поголема бучава во соодветна конструкција
- ♦ Редовно вршење на мониторинг на бучава

При производствените процеси не се создава зголемена бучава во животна средина во животна средина која бара посебна заштита. Опремата е од таков вид што не создава бучава поголема од вообичаената во урбаните средини.

VIII.1.5 Хортикултурални решенија

Отстранување односно намалување на штетните влијанија на токсичните гасови и загадувачи како и другите штетни агенси кои настануваат при работата, подобрување на климатските услови во работната средина, ветрозаштитна бариера околу комплексот може да се постигнат со озеленување на просторот кој што се наоѓа околу инсталацијата.

Високото ниво на свест на раководството за заштита на животната средина се согледува и од превземените хортикултурални решенија.

VIII.1.6 Мерки за намалување и решавање на последици од можните еколошки несреќи

- ♦ На инсталацијата се поставени соодветни апарати за гаснење на пожар:
- ♦ Извршено заштитно зазмејување на опрема која што се користи
- ♦ Воспоставено селектирање и правилно управување со отпадите кои што се создаваат

- ♦ Обучување на вработените за подигање на свеста за заштита на животната средина

VIII.1.7 Мерки за безбедност и здравје при работа

Мерките за безбедност и здравје при работа се дел од технолошкиот процес на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица.

Мерките кои што се превземаат се следни:

- ♦ Редовни периодични испитувања на средствата за работа
- ♦ Редовни периодични испитувања на електричната инсталација
- ♦ Редовни и периодични прегледи и одржување во исправна состојба на уредите и апаратите за гаснење на пожар
- ♦ Изработена Проценка на ризик на работни места
- ♦ Обучени вработени за безбедносно работење на инсталацијата

VIII.1.8 Мерки за Превенција од пожар

Потенцијални извори на пожарни опасности се возилата и опремата која што користи течно гориво, масла и од електричната инсталација. Со цел спречување на настанување и ширење на пожарот превземени се следните превентивни мерки:

- ♦ Обука за противпожарна заштита
- ♦ Пристапните патишта се слободни и проодни за пристап на противпожарни возила
- ♦ Електроинсталацијата и опремата задоволува во поглед на спречување на избивање и ширење на пожари.

XIV.3. Најдобри достапни техники за управување со емисиите во животната средина

Табела бр. X-1: Најдобро Достапни Техники

№	БАТ Референца	Опис на БАТ	Состојба во Агромаркет Игор
1.	Превентивни мерки за намалување на влијанието на инсталацијата врз животната средина (OFC_BREF, page 373)	НДТ бара Добар процесен дизајн Правилно ракување и примена на супстанции кои се токсични во однос на човековото здравје и животната средина Намалена употреба на помошни супстанции (пр. растворувачи, сепарациони агенсии итн.) Минимални енергетски барања во однос на поврзаните економски влијанија на животната средина	Применето Одбран е добар процесен дизајн кој овозможува правилно ракување и примена на супстанции кои се токсични во однос на човековото здравје и животната средина и превземени се превентивни мерки.
2.	Конструкција на погон (OFC_BREF, page 374)	НДТ бара Добра локација Цврста градба Затворена и опрема со инсталирани сигурносни вентили Добра централна вентилација Соодветна градежна, електро и хидро инсталација	Применето Опишани во Прилог VIII

Табела бр. X-2: Најдобро Достапни Техники

№	БАТ Референца	Опис на БАТ	Состојба во Агромаркет Игор
3.	Минимизирање на фугитивни емисии (SIC_BREF, page163) (OFC_BREF, page 377)	Минимизирањето на емисијата на дифузна емисија за складирање и справување со материјали/продукти со примена на еден или повеќе од следните техники: јаки материјали во затворени системи, употреба на покриени области заштитени од дожд и ветер, поседување на опрема за производство целосно или делумно вметната, поседување на опрема дизајнирана со затвараачи и заптивки за задржување на дифузните емисии на прашина и нивно намалување и регуларно спроведување на одржувањето. НДТ се однесува на редукција на фигуративните гасови и течни емисии со примена на една или повеќе од следните мерки: користење на програми за периодично детектирање на истекување и за поправка, замена на затвараачи (фланши) со заварувачка конекција, пумпи без запечатување и запирни вентили (bellow valves), употреба на системи за запечатување со високи перформанси и спроведување на регуларно одржување.	Применето

Табела бр. X-3: Најдобро Достапни Техники

№	БАТ Референца	Опис на БАТ	Состојба во Агромаркет Игор ДООЕЛ
4.	Менаџмент на отпадни води и намалување на емисии на води (OFC_BREF, page 380)	Предтретман во рамките на инсталацијата и краен третман(и) во централната постројка за третман на отпадни води во рамките на локација каде што се наоѓа инсталацијата	Применето – септичка јама
6.	Енергија (OFC_BREF, page 379)	Редукција на потрошувачката на енергија со оптимално дизајнирање и работа на постројката	Применето
7.	Управување со Систем за заштита на животната средина (OFC_BREF, page 379)	Системот за Управување со Заштита на Животната Средина – EMS (Enviromental Menagment Sistem) ги вклучува организационата структура, одговорностите, практиките, процедурите, процесите и ресурсите за развивање, имплементирање, одржување, прегледување и мониторинг на политиката за заштита на животната средина.	Не е спроведен Сертифициран Систем за управување со животната средина, но се планира во иднина да се спроведе Инсталацијата превзема многу мерки во текот и на крај од процесот, па нејзиното влијание врз животната средина е минимално.
8.	Превенција од несреќи (SIC_BREF, page 165)	Заштита од несреќи Со цел да се избегне "domino efektot" во случај на експлозија, потребно е да се одделат градбите (зградите) за производство и складирање во пределот за производство. Во насока на редукција на ризикот од експлозии од електрично потекло складирање на SIC во згради опремени со електрична заштита и безбедносни системи.	Применето

Табела вр. X-4: Најдобро Достапни Техники

№	БАТ Референца	Опис на БАТ	Состојба во Агромаркет Игор ДООЕЛ
9.	Заштита и безбедност за работа (SIC_BREF, page 162)	НДТ се: ▪ Високо ниво на образование и континуирана обука на персоналот што вклучува: Обучен кадар со образование од областа на инсталации за производство на вештачки минерални ѓубрива Континуирана обука на персоналот за новите методи во работата Постојана обука на персоналот за да ги препознаат инцидентните ситуации, обезбедување на здрава и безбедна работна средина и примена на безбедносната законска регулатива ▪ Примена на принципите од Индустрискиот код што вклучува: Примена на високи стандарди за безбедност, заштита на животна средина и висок квалитет при производството на отровни препарати Активности како Тренинзи, сертификати и обука на кадарот	Применето

ПРИЛОГ - Предлог мерки и активности

Со цел да се обезбеди употреба на почисти технологии, минимизирање на отпадот и супституција на сировините, а со тоа и редуцирање на емисиите на нивоа препорачани во Референтните документи за Најдобрите Достапни Техники, Операторот на Инсталацијата Агромаркет Игор ДООЕЛ дефинира предлог мерки и активности:

- Инсталирање на вакуум правосмукалка
- Инсталирање на нова машина- пакерица за пакување на прашкасти производи со тежина до 1000 g
- Приклучување на Инсталацијата на градски водовод

Имајќи ги во предвид мерките кои се веќе превземени во текот и на крај од процесот опишани во глава VIII, како и останатите мерки опишани во глава XII кои се на задоволително ниво и овозможуваат намалено влијание на инсталацијата врз животната средина, предложените мерки и активности се од превентивен карактер и обезбедуваат помал растур на сировина и готов производ, подобар квалитет на готов производ, заштеда на енергија како и континуиран процес.

ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ:

1. Мерки и активности кои ќе се превземат:

Активност 1: Едукација и тренинг обука на сите вработени со цел подигање на свеста на вработените за водење грижа на животната средина

Со извршување на оваа активност се овозможува запознавање на сите вработени со мерките и начинот на чување на животната средина со цел подигање на нивната свест за водењето грижа за истата.

Активност 2: Реновирање и сервисирање на вентилациони системи во работните простории каде се врши технолошкиот процес

Со извршување на оваа активност се постигнува ефективно вентилирање на воздухот, собирање на настанатата прашина во специјални отпашувачи и формирање на безбедна работна и животна средина.

Активност 3: Намалување на видот и количините на отпад од пакување - Промена на амбалажата за пакување

Со извршување на ова активност – Промена на досегашната амбалажа за готовите производи со нова еколошка амбалажа ќе обезбеди намалување на видот и количините на отпад од пакување.

Активност 4: Поставување на филтери на машините на канални испусти и навремена промена на истите

Со извршување на оваа активност се овозможува намалување на емисии на хемиски штетости што се емитираат во животната средина.

Активност 5: Редовно чистење на септичката јама и нејзино одржување

Со извршување на оваа активност се овозможува спречување на евентуално преполнување и можни загадувања на почвата од нередовно чистење на септичката јама.

Активност 6: Приклучување на инсталацијата на канализационен систем

Со извршување на оваа активност би се обезбедило поефикасно и побезбедно решение за превземање на отпадните води

Активност 7: Редовно чистење и менување на филтерот кај вентилациониот систем

Со извршување на оваа активност се овозможува заштита на животна средина и уредно функционирање на вентилациониот систем.

XIV. 4 Оценка на емисиите во атмосферата

➤ Мерења на концентрации на хемиски штетности и цврсти честички од вентилационен испуст

Мерењето на концентрациите на хемиски штетности што се емитираат од производниот процес е извршено согласно методата **US EPA CTM - 034** (Метода за определување на концентрацијата на O₂, CO, CO₂, NO_x, SO₂, гасовити флуориди изразени како F, NH₃), со **мерен инструмент MultiRAE** - мониторинг апарат за мерење на концентрација на различни типови гасови од емитер.

На инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ с. Владиевци, о.Василево, Струмица се направени мерења на едно мерно место од вентилационен испуст, резултатите се прикажани табеларно. Табела бр.1

Објект	АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ			
Мерно место	Мерна опрема	Лаб. ознака	Датум на мерење	
A1 - вентилационен испуст	Multi RAE IRPGM-54, GASTEC	AA-344/22	26.12.2022 год.	
Резултати од мерења				
Параметар	Метода	Единица мерка	Резултат	ГВЕ
Кислород, O ₂	US EPA CTM	%	20,7	/
Јаглерод моноксид, CO	US EPA CTM	mg/Nm ³	1,1	/
Јаглерод диоксид, CO ₂	US EPA CTM	%	0,15	/
Сулфур диоксид, SO ₂	US EPA CTM	mg/Nm ³	Не е детектирано	/
Азотен оксид, како NO ₂	US EPA CTM	mg/Nm ³	1,7	250
Гасовити флуориди, изразени како F	GASTEC No.17	mg/m ³	< 0,4	5
Амонијак, NH ₃	US EPA CTM	mg/m ³	Не е детектирано	200

Мерењата се извршени во услови на постојан и потполн режим на работа.

Мерења на концентрација на цврсти честички (прашина) е извршено со Микроманометар со питова сонда тип MARK-AIRFLOW TESTING SET и вакум пумпа тип **МКС ISO 9096/ Кор1:2008** со строго контролиран проток на влезниот воздух, за мострирање на емисиона прашина во **изокинетички** услови – Табела бр.2

Име на организација	АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ	
Мерно место	A1 - вентилационен испуст (AB – 344/22)	
Датум на мерење	26.12.2022 год.	
Емитирана штетност	Концентрација (mg/Nm ³)	
	измерено	МДК
Цврсти честички (прашина)	15,6	150

Квантитативните вредности за рангирање на концентрациите на хемиските штетности што се емитираат од вентилациониот испуст и интерпретација на резултатите од извршените мерења е извршена во согласност со **Правилник за граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитираат стационарните извори во воздухот (Сл. Весник на РМ бр.141/10 табела 33 ГВЕ од технолошки процес за добивање на минерални ѓубрива).**

Според измерените вредности концентрациите на главните загадувачки супстанции се под нивото на максимално дозволените граници и не постои никакво влијание на емисиите во атмосферата и со тоа нема можност од нарушување на животната средина.

➤ **Оценка на влијанието врз површинскиот реципиент**

Водата во текот на своето кружно движење во природата доаѓа во контакт со различни супстанции од неорганско и органско потекло, кои во неа се раствораат или диспергираат. Дел од овие супстанции се неопходни за живиот свет во водите од определени концентрации нд кои доаѓа до промена на својствата на водите до определени концентрации над кои доаѓа до промена на својствата на водата и до нарушување на природната рамнотежа на флората и фауната во неа.

Површинските води содржат значително количество минерални супстанции кои главно содржат значително количество минерални супстанции кои главно потекнуваат од почвата со којашто се водите во непосреден контакт.

При производниот процес во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица не се врши испуштање на отпадна вода во површински води и поради тоа не е идентификувана емисија во ваков тип на реципиент.

➤ **Оценка на влијанието на испуштање во канализација**

Во зависност од видот, квалитетот и количеството на индустриските отпадните води тие можат директно или индиректно да се испуштаат во најблиските водотеци или канализационата мрежа.

Водата игра две важни улоги во индустријата: служи за загревање или ладење и може да биде директно употребена во извесни хемиски процеси како реактант, продукт или растворувач. Водата за ладење е најмалку реактивна, затоа е и најмалку загадена. Затоа и по употребата обично не се прочистува, туку директно се испушта во водоприемниците. Процесната вода, од друга страна, е многу повеќе загадена, па затоа мора да се прочистува.

АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица не е приклучен на водоводна и канализациона мрежа. Во инсталацијата Агромаркет Игор водата се користи за одржувањето на санитарните јазли за миење на опремата и за пиење. Како отпадна вода се јавува водата од одржувањето на санитарните јазли и од миењето на опремата. Отпадната вода се спроведува во септичка јама. Евентуалните мали количини на растворено вештачко ѓубре би можело да се јават при миење на подовите на објектот, додека поголеми испуштања на растворено вештачко ѓубре не се предвидени со технолошкиот процес. Ако до такво нешто дојде тоа веќе не спаѓа во редовниот режим на работа туку такво нешто може да се случи само при хаварији. Водоснабдувањето се врши преку цистерна со вода со капацитет од 1000 литри, а вакви цистерни постојат шест. Отпадните води исклучиво од санитарен карактер (со занемарливи повремени количини на растворено вештачко ѓубре) одводот на отпадните води е решено со класична септичка јама. Септичката јама претставува армиранобетонски објект составен од комора. Отпадната вода доаѓа преку канализационите цевки во првиот дел на септичката јама и паѓа од одредена висина со што се создава биолошки активна пена на површината на водата. Оваа биолошки активна пена со довод на воздух од површината преку цевка низ плочата врши функција на разлагање до минерализација на отпадните пливачки материи (масти и тврди

пливачки материји) по пат на аеробно делување на бактериите. Поголемиот дел на отпадни води кој паѓа во подолните слоеви всушност нема некое поголема концентрација на тешко растворливи материји истите се разлагаат до минерализација по пат на анаеробно вриење. Септичката јама во склоп на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица е бетонирана и соодветна за својата намена. Истата редовно се чисти и одржува.

Заради утврдување на квалитетот на отпадната вода е извршена лабораториска анализа и утврдените вредности на параметрите за квалитет се презентирани табеларно. Табела бр.4

Параметри	Добиена вредност
Температура	12,6 °C
pH	7,9
Суспендирани материји	18,1 mg/L
ХПК	55,8 mg/L
Флуориди	1,7 mg/L
Сулфати	4,6 mg/L
Вкупен Азот	2,2 mg/L
Амонијак	0,53 mg/L
Нитрати	1,1 mg/L
Вкупен фосфор	0,9 mg/L
Кадмиум	0,05 mg/L

➤ **Оценка на влијание на емисиите врз почва и подземни води**

Почва и подземни води

Од работењето на организацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица не се врши директно испуштање на отпадна вода и било каков отпад во почвен реципиент. Магацините за складирање на сировините се во соодветни бетонирани простори за таа намена и физички оградени.

Врз основа на увидот на лице место и снимената состојба на постоечката состојба на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица не е идентификувана емисија на загадувачи во почва и подземни води.

➤ **Оценка на влијанието врз животната средина од отпадот во рамките на и/или негово одлагање**

Управување со отпад е збир на активности, мерки и одлуки наменети за избегнување и намалување на количеството на создадениот отпад и неговото негативно влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето, вклучувајќи го и постапувањето со отпадот.

Согласно Законот за управување со отпад (Сл. Весник бр. 216/21) одделни изрази го имаат следното значење: Отпад е секоја супстанција, материја или пред-мет од категориите на отпад наведени во Листата на видови на отпад од членот 15 од овој закон, којшто создавачот или поседувачот ги исфрла, има намера да ги исфрли или од него се бара да ги исфрли;

Инертен отпад е отпадот што е отпорен и не подлежи на никакви значителни физички, хемиски или биолошки трансформации, не се раствора, не согорува и не реагира на друг физички или хемиски начин, не се биоразградува, а отпадот и неговиот исцедок не влијаат на друга материја со којашто доаѓаат во допир, на начин на кој може да ја загрозат животната средина, животот и здравјето на луѓето при што вкупното количество и содржина на загадувачките супстанции во отпадот и екотоксичноста на процедурите мора да биде незначителен за да не го загрозува квалитетот на површинските или подземни води;

Неопасен отпад е отпадот што не поседува ниту едно од својствата на опасниот отпад;

Комунален отпад е отпадот од домаќинствата, како и друг отпад кој се создава во комерцијалниот и индустрискиот сектор кој поради неговите карактеристики, состав и количина е сличен со отпадот од домаќинствата;

Комерцијален отпад е секој друг отпад кој се создава од правните и физичките лица при вршење на комерцијални, индустриски, трговски, услужни, административни и слични дејности и е сличен по природа или состав со отпадот од домаќинствата (дејноста трговија на големо и мало, угостителски услуги и барови, канцеларии и пазари, како и остатокот од услужниот сектор);

Индустриски отпад е отпадот кој се создава во производствените процеси во индустријата и се разликува од комуналниот отпад според неговите карактеристики, состав и количество;

Отпад од пакување согласно Закон за управување со пакување и отпад од пакување (Сл. Весник на Р.С.М. бр.215/2021, член 6) е секое пакување или материјал за пакување кој е опфатен со дефиницијата за отпад во Законот за управување со отпадот, со исклучок на остатоците создадени при производството на пакувањето;

Создавач на отпад е правно или физичко лице коешто создава отпад како резултат на дејноста или активноста што ја врши (првичен создавач) и/или секое лице кое изведува операции на пред-преработка, мешање или некои други операции поради кои се менува карактерот или составот на првично создадениот отпад (секундарен создавач);

Собирање на отпад е збир од организирани активности вклучувајќи ги постапките со кои се подготвува отпадот за селектирање и првично складирање заради негово транспортирање; Управување со отпад е дејност, односно активност што вклучува операции на собирање, транспортирање, складирање, преработка, повторна употреба, отстранување и промет на отпадот, вклучувајќи го и надзорот над овие операции, како и мерките за заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето за време на работата на објектите и на инсталациите за отстранување на отпадот, како и грижата за инсталациите по престанокот на нивната работа или за локациите каде отпадот е отстранет, вклучувајќи ги и активностите преземени од страна на посредник и трговец со отпад.

➤ **Отпад кој се создава од производството на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица**

Согласно природата на материјалите (суровините) и готовите производи во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, Струмица се обрнува посебно внимание на создадениот отпад, односно негова реупотреба, рециклирање или безбедно одлагање.

Во кругот на АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА, на соодветно пропишано место се врши селектирање на следните типови на отпад:

-
- отпад од пластика (пластични шишиња, канти, буриња)
 - отпад од хартија (картони, кутии, вреќи,)
 - лимени буриња
 - дрвени палети
 - метализирана фолија

За превземање на отпадот организацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА има склучено договор со овластената организација **ПАКОМАК ДОО, СКОПЈЕ** (Во Прилог).

Договорот се однесува за превземање на следните видови на отпад:

-
- **Хартија**
 - **Метал**
 - **Стакло**
 - **Дрво**
 - **Композитни материјали**

➤ **Оценка на влијанието на Отпадот кој се создава на инсталацијата АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА**

Во справувањето со отпадот АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА има обврска да се владее согласно *Законот за управување со отпад (Сл. Весник на РМ бр. 9/11)* според кој, правните лица што произведуваат или постапуваат со отпад, должни се да водат евиденција за видот, количината, местото на настанување, начинот и местото на складирање, преработка и депонирање на отпадот.

Со цел да се намали и спречи негативното влијание на отпадот врз животната средина АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА врши негово рециклирање, селектирано и одложување од депонијата на инсталацијата од страна на овластени организации.

Краток опис на секој отпаден материјал:

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА од хартија се создаваат картони, кутии, вреќи како и метализирана фолија од суровините кои се употребуваат за производство. Ваквиот вид на отпад го превзема овластената организација ПАКОМАК ДОО, СКОПЈЕ.

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА од пластика се создаваат пластични шишиња, канти, буриња итн. од суровините кои се употребуваат за производство. Ваквиот вид на отпад го превзема овластената организација ПАКОМАК ДОО, СКОПЈЕ.

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА од дрвен отпад се присутни дрвени палети кои се реупотребуваат како и метални буриња меѓутоа за нивно евентуално отстранување организацијата има склучено договор со овластената организација ПАКОМАК ДОО, СКОПЈЕ.

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА отпадна вода се создава од технолошкиот процес како и од одвивање на санитарните (хигиенски) потреби на вработените и се испушта во специјално за таа намена изграден таложник со бетонирана основа и зидови и истиот редовно се чисти и одржува.

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА отпадна вода се создава комунален отпад од секојдневната работа на инсталацијата од технолошкиот процес и истиот се превзема од јавното комунално претпријатие Турија, о. Василево

- Во АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА постои посебна процедура за управување со отпад која овозможува целиот создаден отпад под контролитани услови да се складира и предаде на овластени организации. Процедурата се применува во сите организациони делови каде се создава отпад.

Во граници на инсталацијата постои депо за привремено складирање на отпадот. Решението за депото е согласно потребите на намената. Ова е привремено решение за управување со ваков вид на отпад од страна на Р. Македонија. Депото се наоѓа во кругот на инсталацијата. АГРОМАРКЕТ ИГОР ДООЕЛ, СТРУМИЦА се грижи за управувањето со отпадот согласно Законот за управување со отпад.

XV. ИЗЈАВА

Со оваа изјава поднесувам барање за дозвола/ревидирана дозвола, во согласност со одредбите на Законот за животна средина (Сл.весник бр.53/05) и регулативите направени за таа цел.

Потврдувам дека информациите дадени во ова барање се вистинити, точни и комплетни.

Немам никаква забелешка на одредбите од Министерството за животна средина и просторно планирање или на локалните власти за копирање на барањето или на негови делови за потребите на друго лице.

Потпишано од : _____ **Датум :** _____
(во името на организацијата)

Име на потписникот : _____

Позиција во организацијата : _____

Печат на компанијата:

